BIBLIOTECA PENTRU TOŢI COPII

POVEŞTI DE AUR

Nicolae Batzaria

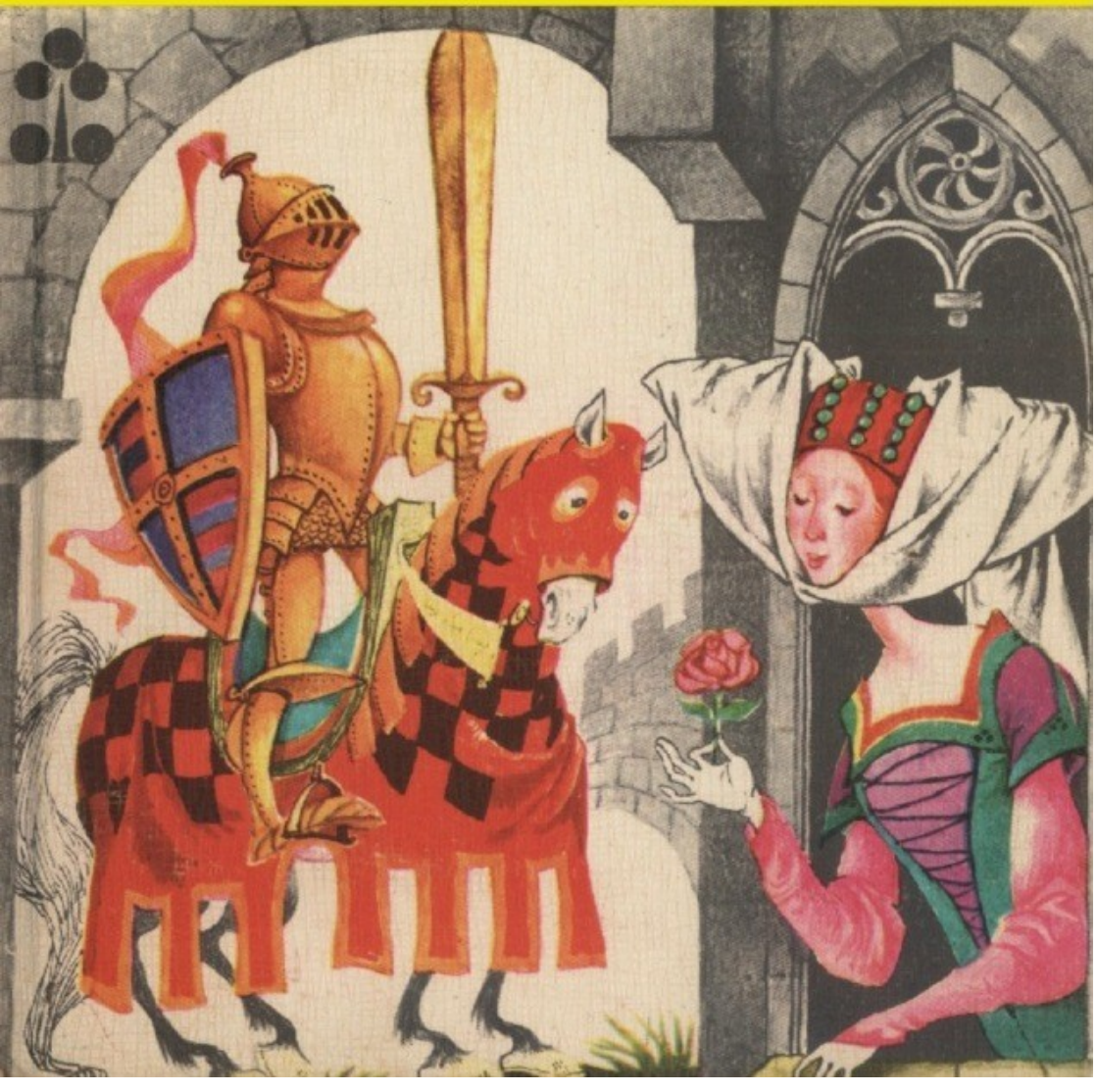

Desenul copertei şi planşa de
LIVIA RUSZ

„Biblioteca pentru toţi copiii” apare sub îngrijirea lui Tiberiu Utan

POVEŞTI DE AUR

Ali Baba şi Moş Nae (Nicolae Batzaria)

EDITURA ION CREANGĂ, BUCUREŞTI

1979

Cuprins

CUVÂNT ÎNAINTE....6
CAVALERUL DE AUR....8
FLOAREA DE PE MORMÂNT....13
CE POVESTESC SOARELE ŞI VÂNTUL....19
PASĂREA ADEVĂRULUI....26
MÂNA NEAGRĂ....34
CUTIA DORINŢELOR....40
CRISTINA DIN PĂDURE....46
CÂNTĂREŢUL DIN FUNDUL RINULUI....51
ORAŞUL ÎMPIETRIT....56
DARUL ZÂNEI....62
DIAMANTUL DOMNIŢEI....66
COPILUL PRINŢESEI SAVITRI....72
BALAURUL DIN VÂRFUL STÂNCII....77
LIMBA MUNŢILOR....83

CELE DOUĂSPREZECE DUMICĂTURI DE PÂINE.....88
PALATUL NOROCULUI.....94
BUCLE DE AUR.....100
FATA RĂPITĂ DE SIRENE.....104
CRIZANTEMA DE AUR.....108

CUVÂNT ÎNAINTE

În faţa noii ediţii a *Poveştilor de aur* mi se pare minunat să-mi amintesc despre-o cununiţă de margarete şi cimbrişor, alături de care am primit în dar cartea celor doi isteţi nătăfleţi: *Lir şi Tibişir*. Asta a fost cu peste patruzeci de ani în urmă... S-a uscat, s-a scuturat şi s-a stins gingaşa mireasmă a cununiţei de premiant, dar cei doi mici ghiduşi prieteni m-au însoţit mereu, pitindu-se în grădina de zâmbet a copilăriei.

Ce simplu şi familiar mi se pare şi azi numele lui Moş Nae, legat cu senină naivitate de *Jertfa Lilianei*, de *Uitucilă*, de *Răpirea celor două fetiţe*, sau de neîntrecutul *Haplea*, cu Hăplişor şi Hăplina lui...

Moş Nae e acolo printre cei care m-au făcut să îndrăgesc într-o zi de vară cartea pentru copii, m-au învăţat să strâng un bănuţ în palmă, să alerg la chioşcul cu ziare şi să întreb cu acel glas subţirel: „A venit revista copiilor?”

Reeditarea *Poveştilor de aur* mi se pare a fi cuvenitul omagiu adus unui mare şi modest prieten al copiilor, care a fost Nicolae Batzaria. Nu întâmplător îi plăcea lui ca micii cititori să-l numească Moş Nae, lor le-a închinat cele mai frumoase pagini din scrierile sale.

Scriitorul Nicolae Batzaria s-a născut în Macedonia, la Cruşovo, în 1874. A fost un înflăcărat apărător al libertăţii naţionale şi emancipării sociale a popoarelor din imperiul turcesc, aceşti fraţi împilaţi de-a lungul vremurilor de crunte suferinţe, nedreptăţi şi asupriri. Profesor de liceu în tinereţe, Nicolae Batzaria a fost unul dintre eminenţii cărturari aromâni, care au visat lumina cărţii pentru fiecare copil. Nu întâmplător şi-a

dedicat apoi întreaga activitate scriitoricească literaturii pentru copii. Nicolae Batzaria a murit la Bucureşti în anul 1952.

Poveştile de aur, strălucitor mănunchi de flori ale înţelepciunii populare, au ca izvor de inspiraţie folclorul popoarelor. Pe cărările aurite ale basmului, micul cititor va întâlni domniţe şi fete frumoase; zâne darnice şi sirene albastre; împăraţi şi sfetnici ticăloşi; pescari isteţi; viteji neînfricaţi în luptă cu balauri şi căpcăuni. În fabuloasa luptă dintre bine şi rău, soarele, apa, vântul, păsările, florile şi lighioanele pădurii devin aliaţii binelui şi frumosului. Lenea, prostia, minciuna, lăcomia, prietenia, munca, dragostea de mamă sunt răsplătite cu preţul adevărului, dreptăţii şi fericirii. Moş Ene este un meşter al vorbei de duh, un poet al pildei cu tâlc. Zugrăvite cu lirism şi umor de Livia Rusz *Poveştile de aur*, aşezate în „Biblioteca pentru toţi copii”, le văd însoţind mereu gingaşa cununiţă de margarete şi cimbrişor a copilăriei.

GICA IUTEŞ

CAVALERUL DE AUR

(Poveste din Pădurea Neagră)

CONRAD, fiul contelui de Breitau, din Pădurea Neagră, fusese odată bogat şi puternic, dar pe urmă a fost sărăcit şi slăbit din pricina multelor războaie ce le-a avut cu duşmanii. Aceştia năvăliseră în ţară, ca să treacă în partea cealaltă a Rinului şi, intrând în Franţa, să pustiască oraşele bogate din Alsacia şi Lorena.

Sărmanului Conrad nu-i rămăsese din întreaga avere decât o mârţoagă, o sabie ruptă şi o lance puţin solidă. Îmbrăcămintea sa de război, odinioară strălucitoare şi tivită toată cu aur, era acum numai zdrenţe, aşa încât ceilalţi cavaleri îl dispreţuiau şi nu vroiau să-l primească nici la jocurile lor, nici în oastea care mergea la război. Şi adevărul este că bietul Conrad ajunsese în acest hal de sărăcie numai din pricină că îşi apărase ţara împotriva năvălitorilor.

Într-una din zile se primi vestea că duşmanii, trecând din nou Dunărea, înaintau spre Pădurea Neagră, ca să înceapă iar jafurile şi măcelurile.

Împăratul Germaniei chemă pe toţi nobilii cu trupele lor, ca să alcătuiască oaste mare şi să se împotrivească sălbaticilor năvălitori. Atunci Conrad îşi luă lancea, sabia şi porni călare pe calul său, aşa de slab că-i numărai oasele. Când îl văzură ceilalţi nobili, începură toţi să râdă şi să-şi bată joc de dânsul.

„La ce mai vine şi zdrenţărosul acesta? îşi ziceau ei. Dacă împăratul nostru n-ar avea decât astfel de oşteni, ar face mai bine să fugă departe, înainte de a sosi duşmanul”.

Împăratul însuşi fu tare supărat, când văzu pe

Conrad. „Să fie alungat de aici, porunci el, nebunul acesta, care este o ruşine pentru oastea mea. Dacă l-ar vedea vrăjmaşii, ar simţi mare dispreţ pentru mine, că am soldaţi ca nişte cerşetori şi ar prinde mult mai mult curaj”.

Însă tocmai când această poruncă era să fie îndeplinită, străinii se iviră pe neaşteptate pe ţărmurile Rinului. Nimeni nu se mai gândi la Conrad, deoarece trebuiau să se pregătească de luptă. Conrad rămase, aşadar, în mijlocul oştenilor.

Năvălitorii, al căror număr sporea mereu, uciseră o mulţime mare de nobili şi de soldaţi. Împăratul se gândea să fugă cu ce-i mai rămăsese din oaste, când pe neaşteptate se zări venind un războinic îmbrăcat în zale de aur şi călare pe un armăsar alb ca zăpada. Cu sabia sa care strălucea ca o rază de soare, făcu prăpăd printre gloatele vrăjmaşe, şi învioră curajul oastei împăratului.

Înspăimântaţi la vederea acestui cavaler, pe care îl credeau ca o făptură de nebiruit, duşmanii fugiră în mare neorânduială, părăsind toată prada ce făcuseră până atunci, părăsind corturile şi căruţele lor şi lăsând un mare număr de morţi pe câmpul de luptă.

După această biruinţă neaşteptată, împăratul strânse pe nobili şi pe ofiţeri şi-i întrebă: „Oare cine este acest războinic în zale de aur, care s-a bătut cu atâta vitejie şi ne-a scăpat de la o înfrângere ruşinoasă? Vreau să-i mulţumesc şi să-i dau răsplata vrednică de fapta sa.”

Nimeni n-a putut da vreo veste despre războinicul misterios şi în zadar a fost căutat în toată oştirea. După trecere de câtva timp, nimeni nu se mai gândea la el şi părea că ţara o să aibă acum parte de vremuri liniştite, când năvălitorii, înfuriaţi de înfrângerea suferită, veniră din nou cu oştiri mult mai numeroase şi prădară oraşele, castelele şi tot ţinutul de-a lungul

Rinului. Împăratul chemă din nou toată oastea şi pe nobilii din împărăţie.

Şi iată, Conrad de Breitau veni din nou călare pe mârţoaga sa şi cu armele sale pe jumătate rupte. Cu toţii şi-au bătut joc de el, iar împăratul vroia să-l arunce la închisoare. „Este, zise el, îngăduit unui cavaler să vie la război în halul acesta? E o ruşine să-l primesc în rândurile oştirii mele. Duşmanii au să creadă că sunt aşa de slab, încât am nevoie şi de un nenorocit care vine cu o sabie ruginită şi cu o lance ruptă. Să fie pus în lanţuri!”

Însă năvala neaşteptată a vrăjmaşului l-a scăpat pe nenorocitul Conrad de a se vedea pus în lanţuri şi aruncat în închisoare.

Covârşite de numărul duşmanilor, oştirile împărăteşti au început să fugă din toate părţile, când iată că se ivi pe neaşteptate războinicul misterios călare pe calul său alb. Smulse din teacă lunga sa sabie, făcând cu fiecare lovitură un adevărat prăpăd în rândurile duşmane. Aceştia strigau îngroziţi: „Cavalerul de aur! Cavalerul de aur!”

Fugiră spre Pădurea Neagră, pe când oastea împăratului, prinzând curaj la vederea minunatului cavaler, se porni să-i urmărească, fără să le dea o clipă de răgaz. În chipul acesta biruinţa împăratului a fost desăvârşită.

Împăratul văzuse din vârful unui turn din apropiere purtarea vitejească a cavalerului de aur. „Vreau să-l cunosc! strigă el. Înconjuraţi-l, puneţi mâna pe el şi aduceţi-l la mine. Vreau să ştiu cine e viteazul care mi-a scăpat de două ori împărăţia.” Cavalerii cei mai curajoşi din jurul împăratului se repeziră spre cavalerul de aur, dar acesta, dând calului său pinteni, rupse rândurile lor şi fugi, făcându-se nevăzut. Totuşi una din mănuşile sale căzu pe pământ; cavalerii o luară şi o duseră împăratului.

Împăratul, supărat că n-a putut să cunoască pe cavalerul cel atât de viteaz, se întoarse în cetatea sa de scaun, Friburg, şi de acolo dete de veste în toată ţara că dă pe fiică-sa de soţie aceluia căruia i se va potrivi mănuşa găsită.

Au venit din toate părţile voievozi şi cavaleri bogaţi, chipeşi, vestiţi, doritori de a lua în căsătorie pe fiica împăratului. Cu toţii se măguleau cu nădejdea că mănuşa li s-ar potrivi, dar această nădejde a fost zadarnică; niciunul dintr-înşii n-a putut băga măcar degetul cel mare în mănuşa cavalerului de aur.

Şi iată că veni şi sărmanul cavaler Conrad de Breitau. Paznicii de la palat nici nu vroiau să-l lase să intre, iar împăratul nu mai putea de supărare. „Ce, strigă el, Zdrenţărosul acesta îndrăzneşte să se gândească să ia în căsătorie pe fiică-mea şi vrea să ne facă să credem că el ar fi cavalerul de aur? Nenorocitul de el n-avea decât o mârţoagă şi arme care nu foloseau nici cât o coadă de măturoi.”

Cu toate acestea domniţa se rugă de împărat să-l primească şi pe Conrad. Sub îmbrăcămintea sărăcăcioasă a lui Conrad ea băgase de seamă că se ascunde un adevărat viteaz. „Este bine, zise ea, ca toţi cavalerii tineri sau bătrâni, bogaţi sau săraci, să fie primiţi să încerce mănuşa! Tată, te rog nu-l alunga pe Conrad de Breitau, din pricină că e sărac şi nenorocit.”

Împăratul ţinea mult la domniţă. Îi ascultă, aşadar, rugămintea şi, în mijlocul râsetelor şi huiduielilor celorlalţi cavaleri, dete voie lui Conrad să încerce mănuşa. Ne închipuim însă lesne uimirea tuturor, când au văzut că mâna lui Conrad intră uşor în mănuşa, care părea anume făcută pentru el. În aceeaşi clipă îmbrăcămintea şi armele lui Conrad se schimbară, iar el se ivi pe calul său alb ca zăpada, îmbrăcat în zale de aur şi cu sabia strălucind ca o rază de soare. Aşadar, Conrad era Cavalerul de aur!

„M-aţi alungat, zise el, fiindcă eram prost îmbrăcat şi prost înarmat. M-a împiedicat oare lucrul acesta să fiu viteaz şi vrednic de a lupta? Oare înfăţişarea mea a sporit sau a micşorat puterea şi curajul meu? Naşa mea, care este zâna din Pădurea Neagră, m-a schimbat de două ori pe câmpul de luptă, ca să întărească încrederea voastră în mine. Însă Conrad, îmbrăcat în aur, n-a făcut decât ceea ce ar fi făcut Conrad îmbrăcat în zdrenţe, dacă aţi fi avut încredere în el!”

Împăratul şi ceilalţi cavaleri mărturisiră că greşiseră şi îşi aduseră aminte de zicătoarea care spunea că „Nu haina face pe om.”

După aceasta se făcu cu mare alai căsătoria lui Conrad cu fiica împăratului.

FLOAREA DE PE MORMÂNT

O FEMEIE BĂTRÂNĂ avea un singur fiu. Trăiau amândoi în sărăcia cea mai neagră. Când i se apropie ceasul morţii, femeia chemă pe fiul său şi-i zise printre lacrimi: „Dragul meu, du-te în lumea largă şi caută-ţi acolo norocul; eu voi muri în curând, iar aici în sat tu n-ai pe nimeni care să-ţi spună măcar un cuvânt bun, fiindcă tu eşti copilul unor oameni săraci. Numai nu uita că după ce mă duci pe mine la cimitir, să vii din nou, la miezul nopţii, la mormântul meu şi să culegi floarea ce va fi crescut pe dânsul. Dar să ai grijă de floarea aceasta ca de ochii tăi, fiindcă ea îţi va arăta drumul norocului tău.”

Curând după aceea muri biata bătrână, iar fiul său o înmormântă cu toată cinstea. La miezul nopţii se duse din nou la cimitir şi văzu că pe mormântul mamei sale înflorise o floare albastră şi nespus de frumoasă. Băiatul o rupse şi o puse cu toată băgarea de seamă în buzunarul hainei.

A doua zi flăcăul nostru porni în lumea largă şi întâlni pe drum un lup care mergea şchiopătând şi care i se rugă zicându-i: „Flăcăule, fii bun şi scoate-mi glontele din picior!”

Tânărul îi scoase glontele, iar lupul îi zise din nou: „Nu pot să-ţi răsplătesc numaidecât binele ce mi-ai făcut, dar smulge un fir de păr din blana mea şi când ai vreodată nevoie de ajutorul meu, suflă într-însul!” Băiatul îi smulse un fir de păr, îl puse în buzunar lângă floarea cea albastră şi îşi căută mai departe de drum.

Multă vreme bătu el drumurile, dar de noroc nu dete nicăieri. Îşi aduse aminte de cuvintele ce-i spusese

maică-sa în ceasul morţii şi scoase din buzunar floarea cea albastră şi o puse cam supărat jos pe pământ. Însă, ce-i fu dat să vadă? Floarea se ridică în sus în văzduh şi-i zise cu grai omenesc: „Vino după mine! Să ştii că afară de tine nimeni nu mă poate vedea, de aceea urmează-mă foarte liniştit, fiindcă eu te voi duce la norocul tău.”

Şi aşa floarea zbură înaintea băiatului care mergea după ea. Pe înserate intrară într-o pădure şi tânărul văzu acolo o vulpe care îi vorbi în felul următor: „Dragul meu prieten, scoate-mi, rogu-te, viespea care mi-a intrat în ureche şi din pricina căreia nu mai pot de durere.”

Tânărul îi scoase viespea, iar vulpea îi zise din nou: „Nu pot să mă plătesc într-altfel de binele ce mi-ai făcut decât să-ţi spun ceva care te priveşte. Ştiu că umbli după noroc. Mai înainte de a-l găsi, trebuie să slujeşti la o zână rea, căreia va trebui să-i duci trei zile la păşune o vacă cu coarnele de aur. Va mai trebui să ai grijă ca vaca să nu se întoarcă singură acasă, căci altfel vei fi rău mustrat de către stăpâna ta. Dar dacă izbuteşti să ţii vaca în livadă şi să nu o laşi să-ţi fugă singură acasă, să-i ceri zânei ca plată căciula care atârnă în cuiul de după sobă. Cine îşi pune căciula aceasta, se face nevăzut de toată lumea.” Aşa îi zise vulpea care după aceea pieri, iar băiatul îşi puse floarea în buzunar şi se culcă pe iarba verde.

Ziua următoare scoase din nou floarea şi se luă după dânsa. Nu după mult timp sosiră înaintea unui palat de fier, unde floarea se opri şi-i spuse băiatului: „Pune-mă în buzunar şi să nu mă scoţi decât atunci când te chem eu”. Dar abia o puse în buzunar, că poarta palatului de fier se deschise şi pe prag se ivi o babă groaznic de urâtă: „Ce cauţi aici?” întrebă pe băiat. „Vreau să mă bag slugă”, îi zise băiatul. „Bine, te primesc, îi zise baba. Vei duce la păşunat vaca mea cu coarnele de

aur, dar să ştii că-ţi tai capul dacă îmi vine acasă măcar o singură dată, fără să fie însoţită de tine. Dacă izbuteşti, însă, ca trei zile la rând să te întorci cu dânsa de la livada, ai dreptul să-ţi alegi şi să iei din palatul meu tot ce îţi place mai bine”.

Flăcăul voinic se învoi bucuros şi duse la păşunat vaca năzdrăvană. Dar abia o duse la livadă, că vaca se şi pregăti să o ia la picior şi să fugă singură îndărăt la palat. Văzând aceasta, băiatul scoase din buzunar firul de păr al lupului şi suflă într-însul. Şi iată că veni lupul cu multe alte mii de lupi, care o încercuiră şi nu o lăsară să se mişte din loc. Seara, tânărul o duse înapoi la palat şi apoi se culcă şi el. La fel se întâmplă şi a doua şi a treia zi. Vrând, nevrând, zâna îi spuse acum să-şi aleagă din palat ce-i place, iar el puse mâna pe căciula cea năzdrăvană şi o luă din cui. Văzând aceasta, zâna începu să ţipe şi vroi să i-o smulgă din mâini, dar tânărul o puse numaidecât pe cap, aşa că zâna nu putea să-l vadă. Când ieşi afară din palat, o scoase din nou din cap şi o puse în buzunar, auzi însă glasul florii celei albastre, care îi zise: „Acum scoate-mă pe mine din buzunar!” O scoase, floarea începu să plutească în văzduh, iar băiatul se luă după ea.

Multe zile de-a rândul bătători tânărul nostru drumurile şi cărările, fără să-şi găsească norocul, când iată că ajunse la un munte înalt. Obosit de atâta umblet, şezu jos şi auzi că floarea îi zice: „Pune-mă la loc în buzunar!”

Aşa făcu şi el se culcă apoi la umbra unui arbore. Ziua trecuse de mult, iar băiatul dormea mereu. Luna se ivi strălucitoare, luminând stâncile cenuşii ale muntelui. Nu se auzea niciun glas şi muntele întreg zăcea ca mort, cufundat în somnul cel mai adânc.

Dar deodată răsună un ţipăt înfricoşător, care-l trezi pe băiat. Când privi speriat, în jurul său, văzu o broască ţestoasă foarte mare, care trăgea de picior un

omuleţ mic de-o şchioapă. Băiatul sări în sus, dete cu o piatră în broasca ţestoasă şi aceasta îl lăsă pe omuleţ. Văzându-se scăpat de broască, omuleţul se rugă de băiat să-l ia în braţe. Aşa făcu şi băiatul, iar omuleţul îi zise: „M-ai scăpat, decât acum unde să ne ascundem, fiindcă broasca ţestoasă este o vrăjitoare rea şi are să cheme multe sute de broaşte ţestoase, care ne vor omorî.”

Băiatul scoase din buzunar căciula cea fermecată şi o puse în cap. Abia făcu aceasta, că din toate părţile deteră năvală mii de broaşte ţestoase, care îl căutau pe tânăr, dar nu puteau să-l vadă. Şi aşa flăcăul nostru cu omuleţul au putut să meargă înainte până ce ajunseră la intrarea unei peşteri. Acolo, omuleţul zise băiatului: „Acum pune-mă jos şi vino după mine. Vreau să te fac bogat şi fericit.”

Intrară în peşteră, iar omuleţul lovi de trei ori în pereţii stâncii şi zise:

„Să-mi deschideţi, fraţi,
'Ndată alergaţi!”

Se deschise o poartă, iar omuleţul îi spuse băiatului: „Scoate-ţi căciula de pe cap, pentru ca să te poată vedea şi fraţii mei.” Băiatul îşi puse căciula în buzunar şi după aceea fu dus de omuleţ într-o frumoasă odaie de lemn. Dintr-însa intrară într-o odaie de argint şi, în sfârşit, se deschise încă o uşă şi tânărul nostru intră cu omuleţul într-o odaie de aur.

În odaia aceasta erau strânşi o mulţime de pitici în jurul regelui lor, care nu era mai mare decât dânşii, dar care purta o barbă lungă, argintie.

Omuleţul duse pe băiat înaintea regelui şi grăi, zicând: „Prea înălţate stăpâne! Tânărul acesta m-a scăpat de la moarte. Vrăjitoarea cea rea din munte se prefăcuse într-o broască ţestoasă şi cât p-aci să mă

omoare.”

Regele piticilor se uită la băiat şi-i zise: „Ai scăpat viaţa celui mai bun dintre servitorii mei. Acum vreau să te răsplătesc aşa, încât cu darurile ce vei primi, să ajungi a fi fericit.” Zicând aceasta, îşi smulse din barbă un fir de păr argintiu, îl dete băiatului şi-i zise: „Când vei fi la grea strâmtoare, suflă în firul de păr şi voi veni eu cu tot poporul meu, ca să-ţi dau o mână de ajutor.” Îl duse apoi în odaia de argint, îi dete o sticlă de argint şi-i zise: „De câte ori stropeşti cu apă din sticla aceasta - apă care nu se isprăveşte niciodată - o piatră oarecare, chiar în clipa aceea piatra se preface în aur curat.” De acolo îl duse în odaia de fier, îi dete o puşcă şi-i zise: „Cu puşca aceasta nu greşeşti niciodată ţinta. Umblă acum sănătos, căci niciun pământean n-are voie să stea la noi mai multă vreme.”

Între acestea veni şi omuleţul dintâi, îl duse până afară şi-i zise: „Drumul tău te va duce în curând la muntele de sticlă, unde un balaur ţine închise trei fete, care sunt cele mai frumoase de pe pământ. Dacă ajungi acolo la strâmtoare, cheamă-ne pe noi în ajutor!” Îl sărută de trei ori şi se întoarse la peşteră.

Se auzi acum glasul florii, care zise: „Scoate-mă din buzunar”. Băiatul o scoase şi se luă după ea.

Cam pe înserate ajunse la un lac şi se culcă la marginea lui. Dar nici nu se lungise încă bine, că zări deodată trei gâşte de aur care zburau deasupra lacului. Băiatul duse numaidecât puşca la ochi şi trase asupra gâştei celei mai mici. Celelalte două zburară speriate, dar gâsca cea mică se prefăcu într-o fată frumoasă, care zise: „Mi-ai dat din nou chipul meu omenesc pe care balaurul din muntele de sticlă mi-l luase mie şi celor două surori ale mele. M-aş mărita bucuroasă după tine, însă dacă poţi să faci ca surorile mele să-şi capete din nou chipul omenesc.”

Ziua următoare flăcăul nostru şi cu fata cea

frumoasă se duseră la muntele de sticlă unde locuia balaurul şi cele două surori ale fetei. Tânărul scoase din buzunar firul de păr argintiu şi suflă într-însul. Deodată se iviră ieşind din pământ mii şi mii de pitici, având în frunte pe regele lor, care zise băiatului: „Ştiu ce vrei. Vrei să intri în muntele de sticlă şi nu poţi. Dar lasă că îţi ajutăm noi.”

Şi piticii începură să bată, să ciocănească, să sfredelească, aşa că în scurtă vreme făcură o gaură mare în muntele de sticlă. Când deschizătura fu gata, pieriră tot aşa de iute după cum veniseră. Dar în muntele de sticlă trosnea şi tuna şi două gâşte aurite ieşiră dintr-însul, zburând. Tânărul nostru puse mâna pe puşcă, trase şi cele două gâşte căzură la pământ în chip de două fete frumoase.

Iată că veni şi balaurul şi se repezi ca o vijelie asupra tânărului. Acesta trase însă într-însul, îl nimeri şi balaurul se prefăcu în praf şi fum, pe care îl împrăştie vântul.

După ce se întâmplară toate acestea, zbură şi floarea cea albastră şi-i zise băiatului:

„Copilul meu, rămâi cu bine! Eu sunt sufletul mamei tale şi acum trebuie să mă întorc îndărăt de unde am venit.” Şi pieri floarea cea albastră, iar tânărul luă în căsătorie pe cea mai tânără dintre cele trei surori - nu după mult se măritară şi celelalte două şi trăiră cu toţii în belşug şi în fericire.

CE POVESTESC SOARELE ŞI VÂNTUL

(Poveste italiană)

ÎNTR-O DIMINEAŢĂ FRUMOASĂ, Soarele s-a trezit din somn şi a mers să lumineze vârful unui munte, care era acoperit cu iarbă verde şi proaspătă. Însă iată că în vârful muntelui era Vântul. O, un vânt uşor de tot! Aşa de uşor şi aşa de blând, că abia pleca spre pământ tulpinile florilor şi firele de verdeaţă.

Toată noaptea Vântul stătuse în acel vârf de munte. Se jucase cu iarba stropită de roua dimineţii; murmurase printre ramurile copăceilor; cântase un cântec lung, însoţit de greierii care stăteau ascunşi. Iar cântecului său îi răspundea cântecul privighetorii.

Când Soarele văzu că Vântul e în vârful muntelui, alergă să se ascundă îndărătul unui nor. Dar Vântul îl chemă din nou, zicându-i: „Soare, Soare, ci vino încoa'! Şi verdeţii şi florilor li e dor de tine. O, să nu-ţi fie frică de mine! Ştii că sunt bun şi blând.”

„Dar Soarele este mai bun decât tine!” zise încet o margaretă albă, legănându-se pe tulpina sa lungă şi subţire.

„Să taci din gură, tu, floare de nimic!” îi strigă Vântul, care se supără şi începu să sufle din ce în ce mai puternic, deoarece, precum îl ştim, Vântul este tare supărăcios.

Însă Soarele nu vroia să iasă dindărătul norului. Atunci Vântul suflă, goni norul şi descoperi frumoasa faţă a luminosului Soare.

Aşa face, micuţule, şi mămica ta, când dimineaţa îţi

este lene să te scoli din pat. Dă la o parte pătura şi îţi descoperă chipul tău drăguţ. Tu vrei să te faci că mai dormi, nu-i aşa? Dar iată că râzi, iar mămica înţelege atunci că te-ai trezit şi te face să te scoli.

Şi Soarele a râs vesel, când Vântul i-a dat la o parte norul. A râs şi a alergat numaidecât la verdeaţă şi la flori, care îl binecuvântară.

Vântul i-a zis: „Din când în când, am putea fi prieteni. Hai să stăm puţin împreună.” „Bucuros!” răspunse Soarele.

Au stat unul lângă altul în poienile înflorite. Soarele dă o căldură plăcută, iar Vântul, suflând încetişor, le răcoreşte. Atunci florile şi firele de verdeaţă se sărută şi îşi urează o zi bună în acea frumoasă dimineaţă din luna aprilie.

Fireşte, e o mare bucurie când Soarele şi Vântul sunt prieteni. Soarele e căldicel şi vesel; Vântul e răcoritor şi drăguţ. Când se plimbă împreună prin poienile înflorite, îşi povestesc unul altuia o mulţime de lucruri frumoase.

Aşa, Vântul zice: „Pliveşte, prietene Soare, la garofiţa din livadă, la garofiţa cea roşie şi atât de graţioasă. Vezi că e şi plăcut parfumată... O mai cunoşti?” „A, da, îmi pare că o cunosc”, răspunde Soarele, căutând să-şi aducă aminte. „Da, este chiar ea, zice mai departe Vântul. Îmi amintesc bine. Era într-o dimineaţă, din luna martie, iar tu, leneşule, te sculai din somn târziu. Atunci am găsit o sămânţă de floare, care m-a chemat. Ce vrei? am întrebat-o eu. Vreau, îmi răspunse ea, să merg în vârful acelui munte. Trebuie să fie frumos acolo sus. Am luat-o pe aripile mele şi am adus-o aici, în vârf. Şi ţi-am zis: Soare, priveşte această sămânţă mititică şi ai grijă de ea. Încălzeşte-o bine. Tu ai încălzit-o, sămânţa a crescut şi s-a făcut floare. Nu-i aşa, garofiţo?”

Garofiţa a dat din căpşorul său roşu, în semn că aşa

este, iar Soarele i-a zâmbit şi a sărutat-o.

Dar iată că s-a auzit o voce subţire de plânset. „Ce este?” întrebă numaidecât Soarele cel bun şi milostiv.

„Sunt eu, care plâng”, răspunse aceeaşi voce slabă şi subţire.

Era o floare mică de lăcrămioară. Plângea fiindcă vântul o rupsese în timpul nopţii cu o suflare mai mânioasă. Acum, biata floricică, despărţită de maică-sa, care o hrănea, se veştejea şi murea.

„Vântule, i se plânse lăcrămioara, care îşi pierduse foile ei albe, cu garofiţa ta ai fost aşa de bun, pe când cu mine, te-ai purtat aşa de rău!”

Vântul tăcea; se căia şi el că fusese aşa de nebunatic, însă drăguţul Soare mângâie pe lăcrămioară şi îi zise: „Ei, lasă, nu mai plânge! Am să te încălzesc mai mult şi am să te fac să-ţi crească altă floare.”

Ca şi Soarele, aşa fac şi fraţii cei buni între dânşii. Dacă unul se plânge de altul, vine fratele mai mare şi mai bun, potoleşte plânsul frăţiorilor mai mici şi-i împacă.

Însă Vântul era tare necăjit de nebunia ce făcuse cu plăpânda lăcrămioară. Povestea încet isprăvile sale.

„Da, sunt un zvânturat. Ieri am supărat rău pe o femeie foarte bună. Sărmana! Îşi întinsese rufele la uscat, însă eu: frr ! frr! suflam cu putere şi făceam să zboare rufele prin livezi.

Dar eu vroiam să te ajut la uscat, pe tine, prietene Soare! Mi se întâmplă cam des aşa ceva. Când îmi închipui şi eu că fac o treabă bună, iată că îmi dau seama că aduc necazuri şi nenorociri. Fără doar şi poate, sunt un zvăpăiat.”

Soarele zâmbea, plin de bunătate. Cunosc şi eu un copil (oare îl cunoşti şi tu?), care face ca şi Vântul. Când vrea să dea şi el mămichii sale o mână de ajutor, este aşa de grăbit şi pripit, că totul iese pe dos. Dacă,

bunăoară, ajută pe mămică-sa când pune, ori ridică masa, ori sparge vreo farfurie sau vreun pahar, ori trânteşte jos cu zgomot cuţitele şi furculiţele. Dacă e trimis să aducă ouă, scapă câte unul din mână şi cade pe parchet, spărgându-se. Dacă aduce cuiva un pahar de apă, îl varsă pe jumătate pe covor.

„Zvăpăiatule! Zvăpăiatule !” îi spune mămica sa. Ca şi Vântul care nu bagă de seamă la ceea ce face.

„Totuşi, povesti Vântul mai departe, nu toată lumea vorbeşte rău despre mine. Îl cunoşti pe pescarul Maso? Bietul bătrân! I-a murit un fiu în război. Şi i-au rămas în casă cinci nepoţi, cu toţii mici, mereu flămânzi, ca şi puişorii în cuib, care deschid ciocurile ori de câte ori se întoarce mama lor. El, Maso, e bătrân şi obosit. Totuşi, trebuie să meargă cu luntrea sa departe, departe, în largul mării, la pescuit. Se duce seara şi se înapoiază a doua zi în zori. Însă, deseori nu prinde mai nimic. S-ar părea că peştii se fac din ce în ce mai şireţi şi nu se lasă prinşi. Atunci Maso se uită la cei cinci nepoţi ai săi, cărora le e foame, şi suspină.

Acum două nopţi era singur, singurel, pe mare. Vâslea de zor cu lopeţile, dar nu mai putea de oboseală. Eu însă i-am şoptit la ureche: Moşule, lasă la o parte lopeţile şi întinde pânzele; îţi dau eu o mână de ajutor. El a întins pânzele, iar eu am suflat în ele. Cât de repede mergea acum luntrea! Maso încrucişa braţele pe piept şi zise: Vântule, fii binecuvântat! Am simţit o adevărată mângâiere, pentru că e o mare bucurie să auzi că te binecuvântează cineva”.

Soarele asculta şi zâmbea. Îi cunoştea şi el pe nepoţii lui Maso, pe orfanii din căsuţa de lângă mare, al căror tată murise în război. Îi cunoştea, pentru că îi vedea cum se vede în toate zilele cu nisipul la ţărmul mării. Iar el, bun cum este, încălzeşte trupuşoarele lor aproape goale.

De aceea, Soarele asculta, zâmbea şi tăcea. Bine că

şi Vântul aduce cuiva mângâiere şi alinare!

Vântul povesti mai departe, zicând: „Azi-dimineaţă, pe când tu, prietene Soare, te pregăteai să răsări, am găsit aci, în poiană, un mieluşel, care se rătăcise. Era mic, mititel şi cu totul alb. Şi behăia în aşa fel, încât se părea că plânge. Oare unde era mamă-sa? Am coborât coasta muntelui, căutând-o. Tocmai jos, în vale, am întâlnit o oaie grasă, care chema şi striga mereu şi privea în jurul ei... Era mama mieluşelului!

Atunci, eu am luat pe aripile mele vocea mieluşelului rătăcit şi am dus-o până la urechile mamei sale. O, dacă ai fi văzut-o pe mama mieluşelului! A dat fuga şi a alergat fără măcar să răsufle până în vârful muntelui. Şi-a găsit pe iubitul ei copil şi l-a mângâiat pe botişorul roşu, încât se părea că-l sărută. Şi i-a dat numaidecât din laptele ei căldicel şi dulce. Aşadar, prietene Soare, vezi că nu sunt chiar aşa de rău.”

„Dar nici eu nu spun că eşti rău”, îi întoarse Soarele vorba, plimbându-se cu Vântul prin poiana înflorită.

De jur împrejur, îşi vorbeau florile, verdeaţa, arborii, păsările. Ziceau că de multe ori şi Vântul e bun, numai că Soarele e şi mai bun, că totdeauna este bun.

Verdeaţa zicea: „Aceste fire fragede ale noastre n-ar fi aşa de verzi, aşa de înalte şi aşa de frumoase, dacă Soarele nu le-ar săruta întruna.”

Florile ziceau: „Vântul cam rece de azi-noapte închisese foile noastre, însă tu, drăguţule Soare, abia ai venit şi le-ai deschis din nou. Fii, dar, binecuvântat!”

Iar fragile ascunse sub frunze ziceau: „Da, da, fii binecuvântat, drăguţule Soare! În fiecare zi simţim cum strecori în inimile noastre o nouă dulceaţă. Şi ne facem tot mai mari, mai roşii şi mai frumoase... La fel a spus şi ciocârlia, care a venit azi-dimineaţă să ne guste puţin, vrând să prindă puteri mai înainte de a umple văzduhul cu cântecele ei vesele.” Şi cireşele, care sunt în cireşul de colo, jos, şi care se fac zi de zi mai mari,

mai vioaie şi mai dulci, cântă mereu, legănându-se în bătaia vântului: „Soare scump! Soare frumos! Soare bun!”

Dintr-un lan de grâu se auzea vocea a mii şi mii de spice; „Ah, ziceau ele, Soarele ne umple de bogăţie. Acum suntem mici şi verzi, însă el ne va face să creştem; el ne face să ajungem a fi de aur, de aur curat. Şi cât de fericit va fi ţăranul, care ne-a semănat! Însă tu, Vântule, să n-arunci asupra noastră norii cei mari şi negri, încărcaţi de grindină. Să-ţi fie milă de noi! Las-că te ştim noi! Când cerul se întunecă, tu, Vântule, sufli cu putere şi ne îndoi, plecându-ne până la pământ; ţăranul, prietenul nostru, tremură şi se roagă. Vântule, fii şi tu aşa de bun, cum este Soarele!”

Vântul începe să cam bombăne. Atâtea mustrări, cât p-aci să-l facă să-şi iasă din fire. Însă dimineaţa aceea era aşa de zâmbitoare! Nu e oare mai bine să stai liniştit, când totul de jur împrejurul tău este aşa de vesel?

„Da, da, ştiu! Cam la fel se întâmplă deseori şi în familie. Se găseşte câte un copil, care tocmai când ceilalţi din casă sunt veseli şi mulţumiţi, când tăticul e la masă şi mănâncă cu poftă, când mămica, obosită, sade, în sfârşit, să se mai odihnească... Ştiu, ştiu! Se găseşte câte un copil, care tocmai atunci începe să bombăne, să se supere şi să strice toată liniştea şi veselia.

Însă tu, drăguţule, care mă citeşti, să nu faci aşa cum face copilul acela. Alungă de la tine astfel de capricii, fii cu voie-bună şi lasă pe tăticul tău să zâmbească şi pe mămica ta să se odihnească.

Dar nu sunt numai florile, verdeaţa, fructele şi spicele de grâu, care înalţă în cinstea Soarelui cântecul de laudă.

Iată o albină, care salută cu zumzetul ei de bucurie raza caldă a Soarelui, pentru că această rază caldă

face să deschidă florile, iar ea le suge mierea.

Mai era un fluture, care strălucea de bucurie cu aripile sale de purpură şi de aur, deoarece Soarele îl luminează şi-l face să arate şi mai frumos.

Ba mai era, pitulat printre crăcile arborelui, un cuib de puişori.

Puişorilor li-e frig, fiindcă sunt mici, abia născuţi. Iar când mama puişorilor zboară din cuib, ca să caute mâncare pentru dânşii, vine Soarele de aur, Soarele binefăcător şi încălzeşte trupuşoarele lor goale.

„Soare, Soare iubit!” spunea, ciripind, mama puişorilor. Şi îi învăţa şi pe dânşii să cânte cu vocile lor subţiri în felul ce urmează: „Binecuvântat fii, Soare, pentru bucuria ce ne dai!”

Şi aşa, totul, în dimineaţa senină de mai, aminteşte binele ce vine de la Soare. Iar Vântul, care ştie că lucrul acesta e adevărat, e foarte adevărat, nu este gelos din pricina aceasta.

Însă tu, drăguţule copilaş, tu când aştepţi gustarea de dimineaţă, când te odihneşti seara în pătucul tău; când stai la adăpost în casa ta, sigură şi liniştită, te gândeşti, oare, des, că tot binele acesta îţi vine de la tăticul tău şi de la mămica ta?

Şi spune-mi, dacă te-ai distrat puţin, citind această poveste, spune-mi: Îţi aminteşti, oare, puţin că binefacerea de a şti să citeşti îţi vine de la învăţătoarea ta sau de la învăţătorul tău, care s-au căznit să te înveţe?

Iar dacă verdeaţa, florile, păsările şi toate celelalte vietăţi binecuvântează Soarele, tu să cânţi, cel puţin, în sufletul tău: „Binecuvântaţi să fiţi, de trei ori binecuvântaţi, toţi câţi îmi umpleţi viaţa de bucurie!”

PASĂREA ADEVĂRULUI

(Poveste din Andaluzia - Spania)

TREI SURORI TINERE şi toate frumoase stăteau într-o seară de vorbă în curtea căsuţei lor sărăcăcioase.

„Aş dori, zicea cea mai mare din ele, să mă mărit cu bucătarul regelui, ca să mă pot îndopa cu mâncările cele mai bune şi cele mai gustoase.”

„Eu, zise a doua, vreau să mă mărit cu cofetarul regelui, ca să pot mânca toată ziua prăjituri, şi să beau siropuri din cele mai dulci.”

Sora cea mai mică, şi care era cea mai frumoasă, zise la rându-i: „Eu aş dori să mă mărit cu regele însuşi. I-aş naşte un băieţel viteaz ca el şi o fetiţă frumoasă ca ziua.”

„Eşti o îngâmfată! Eşti o proastă!” îi răspunseră cele două surori mai mari.

Însă regele, care în seara aceea se plimba prin oraş, auzi spusele celor trei surori. Ziua următoare, le chemă la palat şi îndeplini mai întâi dorinţa celor două mai mari, măritându-le, pe cea mai mare cu bucătarul său, iar pe cea mijlocie cu cofetarul său. Luă apoi de mână pe sora mai mică şi arătând-o sfetnicilor şi curtenilor săi, le zise: „Aceasta este aleasa inimii mele”. Şi în aceeaşi zi se făcură trei nunţi.

După trecere de un an, regele părăsi cetatea de scaun, mergând la război. Puţine zile după plecarea lui, regina născu doi gemeni: un băieţaş şi o fetiţă, amândoi de o frumuseţe fără seamăn. Însă cele două surori mai mari, care nu mai puteau de necaz că sora lor mai mică ajunsese regină, furară într-o noapte pe cei doi copilaşi, îi puseră într-un coşuleţ şi aruncară

coşuleţul în râu. După această faptă ticăloasă, trimiseră la rege pe un om de-al lor, care să-i spună că regina şi-a mâncat copiii.

Când a aflat această veste, regele se înapoie degrabă şi fără să cerceteze mai de aproape spusele mincinoase ale celor două surori, închise pe sărmana regină într-un beci întunecos şi jură să nu o ierte şi să nu o mai vadă toată viaţa.

În timpul acesta, apa râului duse coşuleţul cu cei doi copii până în marginea grădinilor, care erau ale unui negustor bătrân şi foarte bogat. Negustorul văzu coşuleţul, îl luă, îl deschise şi rămase uimit de frumuseţea copilaşilor, îi duse îndată la soţia sa, căreia îi zise: „Iată ce ne-a trimis soarta. Îngrijeşte de aceşti copii, care vor fi mângâierea bătrâneţilor noastre.”

Copiii au fost botezaţi şi fiindcă s-a nimerit ca ziua aceea să fie sărbătoarea Sfântului Ion, li s-a dat numele de Juanillo şi Juanilla.

Negustorul şi soţia sa i-au îngrijit şi i-au crescut, cum nu i-ar fi putut îngriji şi creşte mai bine, chiar dacă ar fi fost copiii lor. Aşa au trecut cincisprezece ani, când soţia negustorului a murit. Nu după mult, simţi şi negustorul că i se apropie sfârşitul. Atunci chemă la dânsul pe cei doi copii şi după ce le povesti cum îi găsise, le zise: „Vă las toate averile mele. Daţi-vă însă cuvântul să nu vă despărţiţi niciodată unul de altul. Când veţi creşte mai mari, încercaţi să găsiţi pe părinţii voştri adevăraţi şi purtaţi-vă cu dânşii cu aceeaşi dragoste cu care v-aţi purtat cu noi.” Câteva ore după aceasta, bătrânul negustor închise ochii şi îşi dete sufletul.

Timp de un an, Juanillo şi Juanilla n-au ieşit din casă. La împlinirea acestui an, Juanillo, luând cu dânsul şi pe soră-sa, de care nu vroia să se despartă, plecă într-o zi la vânătoare. Întâmplarea a făcut să fie văzuţi de soţia bucătarului. Speriată la culme, dete fuga la soră-sa,

soţia cofetarului, şi îi zise: „Să ştii că s-a isprăvit cu noi! Copiii reginei trăiesc!”

Totuşi, nu se lăsară bătute, ci tocmiră o vrăjitoare bătrână, care le încredinţa că ea va face în aşa fel, încât cei doi copii să piară cu desăvârşire.

Şi iată că într-o dimineaţă, pe când Juanillo plecase singur la vânătoare, vrăjitoarea bătrână merse la poarta casei lor şi zărind în grădină pe Juanilla, îi zise: „Copila mea, frumoasă este această grădină, dar ar fi de o mie de ori mai frumoasă, dacă ai turna în eleşteul din mijlocul ei câteva picături din apa de argint, pentru că atunci toată apa din eleşteu va străluci ca argintul.” „Şi unde se găseşte această apă? întrebă Juanilla curioasă.”

„La Fântâna de Argint din Muntele Minunilor. Cere fratelui tău să meargă şi să-ţi aducă.”

Seara, când Juanillo se înapoie de la vânătoare, Juanilla îi povesti ce-i spusese vrăjitoarea şi-l rugă să meargă şi să-i aducă din apa de argint: „Nu pot să plec şi să te las singură, îi răspunse el, pentru că mă tem de vreo nenorocire.” Însă Juanilla se porni să plângă şi atunci, ca să o liniştească, Juanillo îi promise să meargă după apa de argint. Luă un ulcior şi călare pe armăsarul său cel mai sprinten, plecă a doua zi spre Muntele Minunilor. Când ajunse la picioarele acestui munte, întâlni un pustnic bătrân, care şedea la umbra unui copac.

„Cine ţi-a dorit pieirea şi te-a trimis pe aceste meleaguri?” îl întrebă pustnicul.

„M-a trimis soră-mea, care, totuşi, mă iubeşte mult. Dar o vrăjitoare bătrână - blestemat să-i fie numele - a trezit în sora mea dorinţa de a avea apa de argint.”

„Copilul meu, îi zise pustnicul, află că din toţi câţi au venit la acest munte, niciunul nu s-a mai întors cu zile. Pe tine însă, fiindcă ai venit de dragul sorei tale, am să te ajut. Urcă muntele pe cărarea ce se vede de aici. La

jumătatea drumului vei întâlni un leu ascuns printre stânci. Dacă ţine ochii închişi, stai locului, fiindcă te pândeşte, însă dacă are ochii deschişi, mergi înainte cu tot curajul, fiindcă doarme. Umple repede ulciorul cu apă de argint şi vino şi mai repede înapoi, mai înainte de a se trezi leul, care are somnul uşor.”

Juanillo mulţumi frumos pustnicului şi începu să urce muntele pe cărarea ce-i arătase. După o bucată de drum, ajunse la o fântână, a cărei apă strălucitoare curgea printre nişte stânci verzi şi străvezii ca smaragdul. La marginea apei stătea lungit un leu, care ţinea ochii deschişi.

Juanillo trecu uşor pe lângă leu, care nu se trezi, umplu ulciorul şi fugi înapoi, alergând.

Juanilla nu mai putea de bucurie, văzând că dorinţa îi fusese îndeplinită. Vărsă în eleşteu câteva picături de apă şi îndată toată apa eleşteului se făcu aşa de strălucitoare, că nu te mai puteai sătura privind-o şi minunându-te de frumuseţea şi strălucirea ei.

O zi după aceasta, vrăjitoarea bătrână veni din nou şi îngălbeni toată de necaz, văzând că Juanillo nu fusese sfâşiat de leu. Totuşi se stăpâni şi zise Juanillei: „Grădina ar fi şi mai frumoasă, dacă ai avea şi stejarul cu frunzele de aur. Cere fratelui tău să-ţi aducă o ramură din acest stejar. Sădeşte-o în grădină şi a doua zi se va preface într-un stejar, ale cărui frunze vor cânta fiecare un cântec. Până acum, nimeni n-are un arbore aşa de minunat”.

Iarăşi se rugă Juanilla de fratele său, iarăşi plângea şi iarăşi Juanillo plecă în căutarea stejarului cu frunzele de aur. Drumul îl duse iarăşi la pustnicul bătrân, care îi zise: „Te voi ajuta şi acum. Când ajungi la stejar, ai să vezi un şarpe uriaş. Dacă ţine capul ascuns, e semn că te pândeşte, însă dacă îl ţine ridicat şi cu ochii deschişi priveşte la soare, e semn că doarme. Rupe repede o ramură, fără să te dai jos de pe cal şi fugi înapoi şi mai

repede.”

Aşa făcu Juanillo şi izbuti să ducă sorei sale o ramură din stejarul cu frunzele de aur. Juanilla sădi ramura în grădină şi îndată răsări un stejar măreţ, ale cărui frunze de aur cântau cântecele cele mai frumoase.

În dimineaţa zilei a treia, urâcioasa vrăjitoare veni din nou. Mai, mai să turbeze de necaz, văzând că Juanillo scăpase teafăr şi de rândul acesta. Totuşi, se stăpâni şi zise Juanillei: „Ca să fii pe deplin fericită, trebuie să ai şi Pasărea Adevărului. E albă şi luminoasă ca zăpada luminată de soare. Cunoaşte toate tainele lucrurilor şi cui o are, îi dă fericire pentru toată viaţa.”

Însă când Juanilla ceru lui Juanillo să meargă şi să i-o aducă, Juanillo răspunse amărât: „Văd că mă trimiţi la pieire. Totuşi, am să-ţi fac şi acum în voie, cu toate că e o nebunie din partea mea. Ia însă această oglindă şi priveşte-o în fiecare dimineaţă. Dacă vezi că se întunecă, e semn că eu sunt în primejdie. Atunci, iubita mea surioară, roagă-te pentru mine, căci n-ai să mă mai vezi.” Juanillo plecă, merse din nou la pustnicul bătrân şi îi povesti pentru ce venise.

„Fiul meu, îi zise pustnicul, mulţi au venit să prindă Pasărea Adevărului, dar au pierit cu toţii. Dar te voi ajuta şi de rândul acesta. Caţără-te pe Muntele Minunilor, treci de fântâna cu apă de argint şi de stejarul cu frunzele de aur şi mergi până ce ajungi la o grădină mare. În această grădină, mii de păsări vor cânta în jurul tău. Să nu prinzi niciuna, ci să te duci până în mijlocul grădinii. Acolo vei vedea grămezi de pietre mari înşirate într-un luminiş. Opreşte-te şi priveşte. Ai să vezi că o frumoasă pasăre albă, cu penele ca zăpada, va zbura pe o piatră rotundă, va da din aripi, va cânta şi, la sfârşit, îşi va pune capul sub aripi. Să nu pui mâna pe ea până ce nu adoarme bine. Altfel, dacă o scapi, să ştii că vei fi prefăcut în stană de piatră, aşa cum au fost prefăcuţi toţi câţi s-au dus

înaintea ta.”

Juanillo făcu după cum îl povăţuise pustnicul, intră în grădina cea mare, merse până la mijlocul ei şi văzu că o frumoasă pasăre albă se aşează pe o piatră rotundă şi începu să cânte şi să zică: „Sunt Pasărea Adevărului. Cine mă va prinde? Cine mă va prinde? Dacă nu mă vrea nimeni, să mă lase-n pace, să mă lase-n pace!” Apoi tăcu şi puse capul sub aripi.

Şi acum se întâmplă nenorocirea. Juanillo n-aşteptă ca pasărea să adoarmă, ci întinse mâna să o prindă. Pasărea zbură, iar el fu prefăcut într-o stană de piatră, la fel cu celelalte pietre din grădină.

În dimineaţa zilei următoare, Juanilla, uitându-se la oglinda ce-i lăsase Juanillo, văzu că înnegrise toată. „Frăţiorul se găseşte în mare primejdie!” strigă ea vărsând şiroaie de lacrimi. „Du-te după el şi-l caută” o sfătui vrăjitoarea cea bătrână, care venise din nou.

Juanilla plecă pe drumul pe care plecase Juanillo. Ajunse şi ea la pustnicul bătrân, pe care îl întrebă: ”Cum pot găsi şi scăpa pe fratele meu, chiar dacă eu m-aş prăpădi?”

Înduioşat de curajul ei, pustnicul o povăţui precum urmează: „Află că vei întâlni leul şi şarpele, care se vor arunca asupra ta ca să te sperie. Mergi înainte, fără să-ţi fie frică, şi du-te drept la grădina păsărilor. Fratele tău e acolo, însă nu-l vei vedea, decât dacă izbuteşti să prinzi Pasărea Adevărului. Numai ea ţi-ar putea spune ce ai de făcut.”

Ţinându-se întocmai de toate poveţele ce-i dete pustnicul, Juanilla izbuti să prindă Pasărea Adevărului şi o întrebă îndată: „Unde este fratele meu?”

„Printre pietrele înşirate în acest luminiş”, răspunse ea, adăugind: „Ca să-l înviezi, trebuie să torni pe el câteva picături de apă de la Fântâna de argint. Însă acum, fiindcă îmi eşti stăpână, te voi ajuta. Să mergem deci la fântână”.

Când leul văzu pe Juanilla, care, îmbrăcată băieţeşte şi ţinând în mână Pasărea Adevărului, se apropia de fântână, se culcă la picioarele ei. Juanilla umplu un ulcior de cleştar, pe care îl găsi lângă o stâncă de smarald, apoi se întoarse la grădină, ca să stropească stanele de piatră. Era de ajuns să cadă o picătură, pentru ca stânca de piatră să capete viaţă şi să se prefacă în om.

Şi aşa, unul după altul, răsăreau tineri chipeşi şi viteji, învie şi Juanillo, pe care Juanilla îl îmbrăţişa cu toată dragostea de soră şi îi ceru iertare pentru nesocotinţa ei. După aceea, urmaţi de tinerii care nu mai ştiau cum să mulţumească Juanillei şi luând şi Pasărea Adevărului, se înapoiară la casa lor. Aici, pasărea îşi alese locuinţa în ramurile stejarului cu frunze de aur, unde începu să cânte, însoţită de toate frunzele stejarului şi de mari mulţimi de păsări, care se grăbiră să vină de prin poieni şi păduri.

Acum, Juanilla şi Juanillo duceau un trai liniştit şi fericit. Cât despre vrăjitoarea bătrână, e drept că a venit încă o dată, dar Pasărea Adevărului s-a repezit la ea, vrând să-i scoată ochii. Urâcioasa babă abia a putut scăpa prin fugă, pentru ca după câteva zile să moară de inimă rea.

Într-o zi, Pasărea Adevărului zise lui Juanillo: „Du-te la palat şi roagă pe rege să poftească aici şi să vadă cele trei minuni ce aveţi.”

Juanillo merse la palat, iar regele, atras de frumoasa lui înfăţişare, promise să meargă a doua zi. Când a intrat în grădină, a fost mai întâi izbit de frumuseţea Juanillei, apoi şi-a zis, oftând amărât: „Şi copiii mei, dacă nu i-ar fi mâncat regina, ar fi fost acum de aceeaşi vârstă.”

Juanillo şi Juanilla îl conduseră în grădină. Dintr-o dată, frunzele de aur ale stejarului s-au pornit să cânte: „Bine-ai venit, rege, bine-ai venit!” Iar după ce

au tăcut ele, începu Pasărea Adevărului, însoţită de celelalte mii de păsări: „Bine-ai venit, rege, bine-ai venit!”

Regele cădea din uimire în uimire. „E ceva de necrezut!” zise el după ce frăţiorul şi surioara îi povestiră cum de au ei minunile ce vede. Însă Pasărea Adevărului, care îl auzise, îi răspunse, de sus, din stejar: „E un lucru şi mai de necrezut.” „Ce anume?” o întrebă regele. „Este de necrezut ca un rege să creadă că o mamă şi-ar fi mâncat copiii”, răspunse Pasărea Adevărului. „Ce ai vrut să spui cu aceste vorbe?” o întrebă regele mirat. „Rege, îi zise Pasărea Adevărului, adu-ţi aminte de cuvintele ce ai auzit într-o seară la poarta unei case sărăcăcioase: «Eu aş dori să mă mărit cu regele însuşi. I-aş naşte un băiat viteaz ca el şi o fetiţă frumoasă ca ziua.»”

La aceste amintiri, regele îşi ascunse capul între mâini şi se porni să plângă.

„Şi cum ai putut crede, zise mai departe pasărea, că acea care vorbise în felul acesta, ar fi putut săvârşi grozăvia de care a fost învinuită? Regina este nevinovată, iar copiii tăi stau înaintea ta.”

Regele nu mai ştia pe ce lume se găseşte, de bucurie, iar Pasărea Adevărului a trebuit să-i spună întreaga poveste a celor doi copii, care s-au aruncat în braţele lui.

În aceeaşi zi, cele două surori mai mari ale reginei stăteau la masă împreună, când Pasărea Adevărului, venind în zbor, se aşează pe fereastră şi le strigă cu glas ca de tunet: „Regele, care şi-a găsit copiii, vă cheamă la palat!”

Cuprinse de nespusă spaimă, soţia bucătarului se înecă cu un os, care i se prinse în gât, pe când soţia cofetarului merse şi se aruncă în puţ.

Pasărea Adevărului nu mai plecă de la palat, iar regele, regina, Juanillo şi Juanilla trăiră, datorită ei, ani

mulţi şi fericiţi.

MÂNA NEAGRĂ

(Poveste spaniolă)

TIO PEPE, un ţăran sărac, avea trei fete şi un măgar. Cu măgarul mergea în toate zilele la munte şi căra de la un izvor apă, pe care o vindea la oraş. Câştiga însă aşa de puţin, că el şi fetele sale posteau mult mai multe zile decât sunt în calendarul creştin.

Dar într-o dimineaţă, pe când, călare pe măgăruş, mergea pe drumul pietros ce ducea la izvorul din munte, Tio Pepe rămase uimit, văzând că în locul drumului răsărise o căpăţână de varză de o mărime neobişnuită.

Nu stătu să se întrebe prin ce minune ar putea să crească o varză aşa de mare într-o grămadă de pietre şi într-un loc unde în ajun nu era măcar un fir de verdeaţă. Tio Pepe făcu altceva: sări de pe măgar şi se repezi s-o scoată din pământ şi s-o ducă la el acasă. „Din varza aceasta, îşi zise în sinea sa, avem ce mânca o săptămână întreagă.”

O apucă cu amândouă mâinile şi trase cu putere, însă auzi un glas mâniat, care strigă: „Cine mă trage de barbă?”

Mirat, dar mai mult speriat, Tio Pepe îşi roti privirile de jur împrejur însă nu văzu pe nimeni. „Mi s-o fi părut”, îşi zise el şi trase din nou de foile de varză, dar auzi pentru a doua oară: „Cine mă trage de barbă?”

Tio Pepe sări şi mai speriat şi privi iarăşi în jurul său. Cât putea cuprinde cu ochiul nu erau alte făpturi vii decât el şi măgarul său, despre care ştia că nu poate vorbi în graiul oamenilor.

Vrând să isprăvească odată cu această poveste,

trase pentru a treia oară, opintindu-se din răsputeri. Însă acum s-a întâmplat ceva ce l-a făcut pe bietul Tio Pepe să înlemnească de spaimă. Înaintea lui stătea un uriaş groaznic la vedere. Înalt de o sută de coţi, avea uriaşul acesta un chip mai negru decât păcura, ochii mai roşii decât jăraticul şi gura mai mare decât gura unui cuptor. Cine n-ar fi înlemnit de frică, pomenindu-se pe neaşteptate în faţa unei astfel de dihănii?

Cu un glas ca de tunet, uriaşul se răsti la Tio Pepe: „De ce m-ai tras de barbă şi mi-ai stricat somnul, când mi-a venit poftă să dorm la soare în chip de căpăţână de varză? Acum, fă-ţi rugăciunea şi pregăteşte-te să mori.”

„Domnule uriaş... stăpâne... n-am ştiut... să mă ierţi. Am de hrănit trei fete şi un măgar”, putu răspunde Tio Pepe, bâlbâindu-se şi tremurând din toate mădularele.

Însă uriaşul îi mai zise – de rândul acesta cu ceva blândeţe în glas: „Te iert, dacă îmi aduci mâine pe fiica ta cea mare. Locuiesc singur într-un palat dinlăuntru! pământului şi am nevoie de o femeie, care să-mi facă gospodăria. Să vii mâine cu ea în acest loc, la aceeaşi oră. Trage încet de o foaie a verzei, iar eu mă voi ivi numaidecât. Deocamdată, ia aceasta: Uriaşul pieri, după ce îi aruncă o pungă plină de bani.

Tio Pepe, pe de o parte, se bucură de banii ce-i dăduse uriaşul, dar, pe de altă parte, se amărî mult la gândul că trebuie să se despartă de Paguita, cum se numea fiica sa mai mare. Cu aceste gânduri se înapoie acasă şi povesti celor trei fete întâmplarea. Se aştepta ca fetele – mai ales Paguita – să se întristeze şi să plângă. Dar nu s-a întâmplat deloc aşa. Dimpotrivă. Paguita ardea de nerăbdare să meargă mai repede la palatul uriaşului.

A doua zi, se sculă cu noaptea în cap şi se îmbrăcă cu hainele ei de sărbătoare, apoi, călare pe măgar, merse cu tatăl ei la locul unde trebuia să fie căpăţâna

de varză. Când sosiră aici, Tio Pepe trase puţin de foaia capăţânei de varză şi în clipa următoare se ivi uriaşul, care luă pe Paguita de mână, pe când zicea lui Tio Pepe: „Acum poţi pleca. Ori de câte ori vei vrea să mă vezi, vino ca şi astăzi la locul acesta.” Şi îi aruncă încă o pungă plină cu galbeni.

Tio Pepe luă drumul călare pe măgarul său, pe când pământul se deschidea şi uriaşul conducea pe Paguita la palatul său. Acest palat, ce se găsea adânc înlăuntrul pământului, era nesfârşit de mare, avea săli sprijinite de stâlpi de marmură, luminate de mii de lumini, avea grădini cu flori minunate, în care cântau sute şi sute de păsări, într-un cuvânt, era de o măreţie căreia nu i se putea găsi pereche pe toată întinderea pământului. Paguita aproape că îşi pierduse graiul şi îşi oprise răsuflarea.

Însă uriaşul îi zise: „Acest palat e al tău şi poţi trăi fericită, numai dacă nu ieşi din vorba mea. Şi nu-ţi cer decât un lucru: Să nu deschizi niciodată uşa de aur din fundul acestei săli. Încolo, poţi merge şi te poţi plimba prin toate încăperile şi grădinile. Dacă ai nevoie de ceva, cere cu glas tare, că vei avea îndată tot ce doreşti. Eu plec şi mă înapoiez tocmai seara. Până atunci, să nu te miri şi să nu te sperii de nimic.”

După ce a rămas singură, Paguita a intrat într-o cameră, unde se privi într-o oglindă mare şi văzu că era sărăcăcios îmbrăcată. „O, cum aş vrea să fiu îmbrăcată ca o prinţesă!” zise ea oftând.

În clipa următoare, o mână neagră îi aşternu înainte zece rochii de culorile cele mai frumoase şi făcute din stofele cele mai scumpe. Îi mai puse înainte o mulţime de cercei, brăţări şi tot felul de giuvaericale.

Paguita era acum îmbrăcată mult mai bine decât o prinţesă. Începu însă să-i pară rău că nu e nimeni să o vadă şi să o admire, iar după vreo două ore se plictisi de-a binelea. Atunci îşi aruncă o privire asupra uşii de

aur din fundul grădinii şi îşi zise: „Ce-ar fi dacă aş deschide-o puţintel? N-are să afle nimeni.”

Împinsă de curiozitate, merse, însă abia o deschise, că dete un ţipăt de groază: o mână neagră o trase în cameră şi îi tăie capul.

Ziua următoare, Tio Pepe veni din nou şi trase încetişor o foaie din căpăţâna de varză. „Ce doreşti?” îl întrebă uriaşul, care se ivi numaidecât.

Tio Pepe răspunse: „Doresc să aflu cum îi merge fetei mele.”

„Îi merge foarte bine, zise uriaşul, însă se cam plictiseşte singură şi cere pe sora sa mijlocie. Să mi-o aduci mâine şi pe ea, fiindcă împreună o să fie mai fericite.”

Şi îi dete încă o pungă plină cu galbeni.

Şi Lolita – aşa se numea sora mijlocie a Paguitei – a primit cu toată bucuria să meargă şi să trăiască la palatul dinlăuntrul pământului. A mers, dar, împinsă de curiozitate, a deschis şi ea uşa de aur, aşa că a păţit ceea ce păţise şi Paguita. A fost trasă de mâna neagră şi i s-a tăiat şi ei capul.

Iarăşi veni Tio Pepe, ca să întrebe despre Paguita şi Lolita, şi iarăşi uriaşul îi zise că le merge bine, dar că ar fi mai fericite dacă ar avea cu ele şi pe sora lor mai mică.

Tio Pepe, căruia uriaşul îi dete o altă pungă plină cu bani de aur, se întoarse a treia zi cu Rosarita – acesta era numele fiicei sale mai mici. Însă, spre deosebire de surorile sale, Rosarita nu plecă bucuroasă, ci plângând şi oftând.

Când a fost dusă la palatul dinlăuntrul pământului şi a întrebat de Paguita şi Lolita, uriaşul i-a răspuns, vorbindu-i cu blândeţe: „Va sosi ziua când le vei vedea, dacă până atunci nu ieşi din vorba mea şi nu deschizi uşa de aur. Eu plec şi mă înapoiez tocmai seara.”

Rosarita se hotărî să nu iasă din vorba uriaşului şi să

nu deschidă uşa de aur. Ceru şi ea o rochie mai frumoasă decât aceea în care era îmbrăcată, iar după ce mâna neagră i-o aduse, zise tare: „Vreau să lucrez până la înapoierea stăpânului meu.”

Imediat mâna neagră aduse nu coşuleţ cu mătăsuri şi tot felul de stofe, cu foarfeci, ace şi un degetar de aur, iar Rosarita se apucă să coasă. Aşa o găsi uriaşul, când se apropie seara. Rămase încântat, văzând că nu-i călcase porunca şi nu deschisese uşa de aur şi îi vorbi cu blândeţe, care înduioşa pe Rosarita.

Una după alta, zilele treceau, iar Rosarita se obişnuia din ce în ce cu traiul ce ducea şi cu înfăţişarea uriaşului.

Cu toate că uriaşul îşi păstra această înfăţişare groaznică, Rosarita îl vedea zi de zi mai puţin urât. Aşa, chiar sosi ziua când prinse drag de el.

Şi iată că într-o seară, la ora când uriaşul se întorcea la palat, Rosarita văzu venind un tânăr frumos ca un înger şi se sperie foarte mult. Însă tânărul îi zise, zâmbind: „Nu te speria, Rosarita! Eu sunt soţul tău, uriaşul urâcios, pe care ai consimţit să-l iubeşti. Stăpânul meu, regele duhurilor, căruia îi călcasem poruncile, mă prefăcuse în uriaşul groaznic şi mă osândise să trăiesc aşa, în acest palat, până ce se va găsi o fată, care, timp de două luni, să-mi fie ascultătoare şi să nu-i displacă a trăi aici lângă mine. Sunt o sută de ani de când caut o astfel de fată, până te-am găsit pe tine. Începând de astăzi mi-am luat vechea mea înfăţişare, iar mâine ne vom întoarce pe pământ, unde vom putea trăi fericiţi. Tot începând de astăzi, zise mai departe tânărul, mâna neagră, care te slujea, dar, în acelaşi timp, te supraveghea, a plecat, iar în locul ei vom avea servitori mai plăcuţi la vedere. Acum, eu trebuie să merg la stăpânul meu, dar mă voi întoarce mâine şi vom ieşi împreună de aici. Ia acest inel: vezi că piatra este limpede ca apa de izvor. Dacă

îmi calci porunca astăzi, când lipsesc, se va înroşi ca rubinul. Dacă mă iubeşti, adu-ţi aminte de uşa de aur şi de promisiunea ta.”

Tânărul plecă, iar Rosarita, rămasă singură, căzu pe gânduri. Se gândea şi zicea: „Oare unde să fie atâtea fete, care fuseseră pedepsite pentru că nu se ţinuseră de porunca dată şi deschiseseră uşa de aur? Nu cumva îndărătul acestei uşi de aur sunt şi surorile mele Paguita şi Lolita? Nu cumva sunt moarte? Uriaşul mi-a spus că am să le văd, dar acum mă îndoiesc de cuvântul său.”

Dorul de surori o făcu să deschidă uşa de aur. Intră într-o sală şi aici găsi pe Paguita şi Lolita cu capetele tăiate. „Soţul meu este un ticălos fără seamăn!” ţipă ea îngrozită. În aceeaşi clipă piatra din inel se făcuse roşie ca sângele. Tânărul se înapoie în ziua următoare şi ghici îndată tot ce se întâmplase.

„Rosarita, îi zise el zdrobit de durere, n-ai avut încredere în mine şi din pricina aceasta ne-ai pierdut pe amândoi. Precum îţi spuneam, diseară se isprăvea vraja noastră. Acum însă, eu nu mai pot ieşi pe pământ. Din dragostea ce-ţi port voi învia pe surorile tale şi te vei înapoia cu ele acasă la tine. Nu plânge. Trebuie să mă părăseşti. Dacă m-ai fi iubit mai mult decât orice pe lume, ai fi avut încredere în mine şi m-ai fi ascultat.”

Tânărul învie pe cele două surori, luă de mână pe Rosarita, care plângea şi le conduse pe toate trei la poarta palatului. Aci, îmbrăţişa pe Rosarita şi îi zise: „Îţi doresc să fii fericită!”

Apoi totul pieri, iar cele trei surori se pomeniră în mijlocul câmpiei sterpe şi pietroase, sub soarele necruţător de cireşar. Tio Pepe se bucură, văzând că fiicele sale se înapoiază sănătoase. Cele două mai mari se măritară după câteva luni. Însă Rosarita nu se mărită şi nu-şi mai găsi mângâiere. Rătăcea mereu pe

câmp şi se învârtea mereu în jurul locului unde uriaşul i se arătase pentru prima oară. Au trecut anii, dar căpăţâna de varză năzdrăvană nu s-a mai ivit. Şi Rosarita a murit cu durere în suflet şi cu gândul la uriaş.

CUTIA DORINŢELOR

(Poveste spaniolă)

A FOST ODATĂ UN TÂNAR, căruia îi plăcea să cerceteze oraşe şi ţări, aşa ca să afle mereu alte drumuri, într-una din zile, pe când mergea pe jos, pe drumul mare, izbi cu piciorul o cutie. O ridică şi o deschise.

Însă, îndată ce o deschise, cutia îi vorbi, zicându-i în spaniolă: „Que queris, senor?” ceea ce înseamnă: „Ce doreşti, stăpâne?”

Tânărul nostru s-a speriat, auzind că o cutie vorbeşte. Dar în loc de a o arunca, o închise şi o băgă în buzunar. După aceea, îşi văzu înainte de drum. Însă, pe când mergea, îşi vorbea singur, zicând: „Dacă mă mai întreabă ce doresc, am să ştiu ce să-i răspund.”

Şi aşa, după o bucată de drum, o scoase din buzunar şi o deschise din nou. Iarăşi se auzi glasul cutiei, care îl întrebă: „Que queris, senor?”

„Doresc, răspunse tânărul, ca pălăria mea să se umple de bani de aur.” Şi numaidecât pălăria i se umplu până sus de tot cu bani de aur.

Tânărul călător era încântat. Ştia că de acum încolo n-are să mai ducă lipsă de nimic. Şi-a văzut, aşadar, de drum înainte, trecând prin păduri dese, până ce, în sfârşit, sosi la un palat de toată frumuseţea. În palatul acesta locuia un împărat. Tânărul făcu de mai multe ori ocolul palatului, fără să se îngrijească dacă îl vede cineva.

L-a văzut însă împăratul şi l-a întrebat ce treabă are, de ce se tot învârteşte în jurul palatului. „Aşa, mă uitam şi eu la palat, zise tânărul.”

„Nu cumva ai dori să ai şi tu unul la fel?” îl întrebă iarăşi împăratul.

Tânărul nu răspunse la această întrebare, ci, îndepărtându-se de palat, aşteptă să se însereze.

După ce s-a înserat, a scos din nou cutia şi i-a deschis capacul. „Que queris, senor?” îl întrebă ea. „Doresc să-mi clădeşti un palat cu cărămizi de aur, cu ţigle de diamant, iar toată mobila să fie numai de aur şi argint”.

Nici nu isprăvi bine de spus aceste vorbe, şi iată că peste drum de palatul împărătesc s-a ridicat un palat, clădit întocmai aşa cum îl dorise. În dimineaţa zilei următoare, când împăratul s-a sculat din somn, a rămas uimit, văzând măreţia de palat, care strălucea la lumina soarelui. Slugile de la palat nu mai puteau să-şi vadă de treabă, fiindcă toată vremea priveau cu gura căscată la palatul de peste drum.

Împăratul a mers să facă o vizită tânărului nostru. I-a povestit, că deşi împărat, este însă foarte sărac şi i-a spus că ar fi mai bine să trăiască împreună, fie într-un palat, fie în celălalt. Ba i-a mai spus că-i dă de soţie pe domniţă, singura sa fiică.

Flăcăul nostru a primit să facă aşa cum i-a cerut împăratul. A luat în căsătorie pe domniţă, locuind însă numai cu ea în palatul de aur şi de diamant.

Dar împărăteasa mamă nu mai putea de necaz şi de pizmă. Fiică-sa îi povesti despre cutia năzdrăvană, iar împărăteasa dete bani unei servitoare şi o îndupleca să fure cutia. Servitoarea căută mai întâi să afle unde pune tânărul cutia în timpul nopţii. Şi aşa, într-o noapte, când toată lumea adormise, servitoarea fură cutia şi o duse împărătesei.

Oh, cât de fericită era împărăteasa! Deschise cutia şi la întrebarea despre ce doreşte, răspunse numaidecât: „Doresc să mă iei pe mine, pe soţul meu, împăratul, pe servitorii noştri şi frumosul palat al ginerelui meu şi să

ne duci în partea cealaltă a Mării Roşii. Însă fiică-mea şi ginerele meu să rămână aici”. Şi s-a făcut întocmai.

Dimineaţa, când tânăra pereche s-a trezit din somn, au văzut că sunt în palatul cel vechi şi fără cutia năzdrăvană. Au căutat-o peste tot, dar, cum lesne înţelegem, n-a fost chip să o găsească.

Atunci tânărul pricepu că nu e vreme de pierdut. Îşi umplu buzunarele cu galbeni, încalecă pe calul său cel mai sprinten şi porni la drum numaidecât. Merse fără să se oprească, însă în zadar căută cutia în împărăţiile vecine. Merse şi mai departe, isprăvi toţi banii, dar el nu se opri. Mergea înainte, trăind din pomana ce-i dădea unul şi altul.

Îi spuse însă cineva că trebuie să meargă şi să întrebe luna, fiindcă umblă mult, vede multe, aşa că se poate să fi aflat ceva despre cutie. Tânărul a pornit-o spre Lună. A umblat el multe luni de zile, până ce, în sfârşit, a ajuns în ţara Lunii.

Acolo i-a ieşit întru întâmpinare o bătrână, care i-a zis: „Ce cauţi aicea? Nu ştii că fiica mea, Luna, mănâncă pe orice om întâlneşte? Dacă ţii la viaţă, întoarce-te şi fugi cât mai e vreme.”

Însă tânărul i-a povestit bătrânii tot păsul ce-l mânase pe drumuri. I-a vorbit despre cutia năzdrăvană şi i-a spus că se poate ca Luna, care umblă mult şi vede multe, să ştie ceva despre palatul cu ziduri de aur şi cu acoperişul de diamant.

Dar tocmai când să isprăvească de povestit, iată că sosi şi Luna, spunând că-i miroase a carne de om viu. Însă mamă-sa îi spuse despre nenorocirea tânărului, despre cutie şi despre palatul care i s-a furat. Şi a venit să întrebe dacă nu cumva ea, Luna, a văzut palatul acesta.

„Nu, n-am zărit vreun palat în felul acesta, răspunse Luna, însă Soarele umblă mai mult şi merge mai departe decât mine, de aceea, tânărul să meargă la el

şi să-l întrebe.”

Tânărul plecă de la Lună şi merse înainte, umblând mult, foarte mult, până ce, în sfârşit, sosi în ţara Soarelui. Şi acolo, i-a ieşit întru întâmpinare o bătrână, foarte bătrână, care i-a zis: „Ce cauţi aice? Nu ştii că fiul meu, Soarele, mănâncă pe orice om întâlneşte? Dacă ţii la viaţă, întoarce-te şi fugi cât mai e vreme.”

Dar şi acestei bătrâne tânărul îi povesti tot păsul şi toate nenorocirile sale. Pe când povestea, iată că pică şi Soarele, care spuse că-i miroase a carne de om viu şi se bucură, fiindcă va avea ce să mănânce la masă. Dar bătrâna îl potoli, vorbindu-i despre nenorocirea tânărului şi întrebându-l dacă n-a văzut palatul cu zidurile de aur şi cu acoperişul de diamant.

„Nu, n-am văzut niciun palat de felul acesta, răspunse Soarele, dar se poate ca Vântul care pătrunde peste tot şi află lucruri pe care nu le ştie nimeni altul, să fi mers şi la palatul tânărului.”

Tânărul porni din nou la drum, cerşind câte o bucăţică de pâine, până ce, în sfârşit, sosi şi în ţara Vântului. Găsi şi acolo o bătrână, care muncea de zor, ca să umple cu apă nişte butoaie de o mărime nemaipomenită.

Şi această bătrână îi spuse să se întoarcă şi să fugă, fiindcă fiul ei, Vântul, îl va mânca şi că se va întoarce flămând şi urlând de mânie. Dar şi tânărul nostru îi povesti păsul şi îi spuse că mai bine ar fi să moară, decât să rămână fără cutia sa şi fără palatul său cum nu se mai găseşte un al doilea pe toată suprafaţa pământului.

Bătrânei i se făcu milă de el şi-l ascunse sub scara din casă. Nu trecu mult şi se auzi cum vine Vântul, strigând şi urlând. Toată casa în care fusese ascuns tânărul fu zguduită din temelii.

În fiecare seară, când se întorcea acasă, Vântul avea

obiceiul să bea mai întâi câteva butoaie de apă – atâta era de însetat – şi apoi să mănânce. Însă acum strigă: „Mamă, îmi miroase a carne de om! Dă-l încoace pe omul acesta, ca să-l mănânc numaidecât!”

Însă mamă-sa i se rugă să-l cruţe, spunându-i că este un tânăr nenorocit, care a fost trimis de Soare şi că Vântul ar face mai bine să-l asculte şi să-i dea o mână de ajutor.

„Să iasă înaintea mea, că nu-l mănânc şi nu-i fac niciun rău!”, zise Vântul, potolindu-se.

Tânărul ieşi de la locul de sub scară, unde stătea ascuns, şi îi povesti cum i-a fost furat palatul cu cărămizi de aur, cu acoperişul de diamant şi cu toată mobila de aur şi argint.

„Vântule atotputernic, zise mai departe tânărul, la tine m-a trimis Soarele, căci numai tu, care faci mereu ocolul pământului şi pătrunzi peste tot, mi-ai putea spune unde se găseşte acum palatul, care mi-a fost furat.”

„Da, am văzut palatul despre care îmi vorbeşti, îi răspunse Vântul. L-am văzut şi, în ziua aceea, am suflat în el cu toată puterea. Am suflat de sus în jos, de jos în sus, am suflat din faţă, am suflat din spate, dar cu toate acestea, n-am putut să-i mişc din loc măcar o ţiglă.”

„Fii bun, i se rugă tânărul, şi spune-mi mai repede unde, în care parte a pământului se găseşte?”

„E departe, este foarte departe de aici, îi zise Vântul. Este tocmai în partea cealaltă a Mării Roşii.”

Însă tânărul nostru nu-şi pierdu curajul, că mai are de făcut un drum aşa de lung. Îşi luă, aşadar, rămas bun, mulţumind Vântului şi mamei Vântului de mii şi mii de ori şi merse luni, multe luni de zile. În sfârşit, trecu în partea cealaltă a Mării Roşii şi ajunse la palatul său. Intră în curtea palatului şi întrebă dacă n-au nevoie de vreo slugă. I s-a răspuns că este nevoie de

un grădinar.

„Mă pricep foarte bine la grădinărit”, zise tânărul. Şi ce mulţumire simţi când a văzut că a fost tocmit grădinar!

Tot văzându-şi de treabă, căuta mereu să intre în vorbă cu servitorii şi servitoarele de la palat, întrebând despre traiul stăpânilor lor şi despre lucrurile minunate de acolo. Mai ales, a izbutit să câştige încrederea unei servitoare. Aceasta îi spuse povestea despre cutia năzdrăvană, iar el, făcându-i tot felul de promisiuni, o înduplecă să ia cutia, fără să fie văzută de altcineva, şi să i-o arate lui.

Într-una din nopţi, servitoarea izbuti să fure cutia şi să o ducă tânărului, care o aştepta într-un loc mai ascuns din grădină. Ne închipuim lesne bucuria tânărului, când văzu că, în sfârşit, a pus din nou mâna pe cutie. O deschise numaidecât, iar cutia îl întrebă: „Que queris, senor?”

„Mă mai întrebi ce doresc? răspunse el. Vreau ca în această clipă să merg cu palatul meu la locul unde a fost, iar împăratul, împărăteasa şi toţi servitorii lor – afară de această servitoare – să fie înecaţi în Marea Roşie.”

Nici nu isprăvi bine de vorbit, că s-a şi găsit cu palatul la locul vechi, unde îl aştepta domniţa, soţia sa, pe când împăratul, împărăteasa şi toţi servitorii de la palat zăceau înecaţi în fundul Mării Roşii.

CRISTINA DIN PĂDURE

CRISTINA DIN PĂDURE era singură pe lume. Părinţii îi muriseră de mult, iar mormintele lor, deasupra cărora se înălţau două cruci de lemn, erau aproape de locuinţa ei şi lângă un izvor cu apă rece.

Cristina se ruga în toate zilele la aceste morminte şi, cum stătea îngenuncheată, i se părea că aude glasul aşa de dulce şi plăcut al părinţilor săi.

Iar florile de pe morminte îmbătau văzduhul cu parfumul lor.

Aşa trecu vremea pentru Cristina, care se făcuse de-acum o fată răsărită şi de toată frumuseţea. Şi veni feciorul de împărat, călare pe roibul său, şi văzând-o pe Cristina îngenuncheată la cele două morminte, şi aşa de frumoasă, se opri din mers, descăleca şi apropiindu-se de dânsa o întrebă cu un glas plin de blândeţe: „Ce faci în locul acesta? Eşti o fiinţă pământeană sau un înger coborât din ceruri?”

„Sunt Cristina din pădure, îi răspunse ea, săracă şi singură pe pământ. Aicea sunt mormintele părinţilor mei.”

Iar feciorul de împărat o luă de mână şi-i zise: „Vino cu mine la palatul meu şi jur că ai să fii pentru mine fiinţa cea mai iubită pe pământ.”

„Viu!” îi întări Cristina vorba, privindu-l cu toată încrederea. Rupse un trandafir, câteva flori de „nu-mă-uita” şi puţină iederă de pe mormintele părinţilor săi, le prinse la piept şi întinse apoi feciorului de împărat mâna. Iar el o puse pe calul său şi se întoarse la palat iute ca vântul.

Acolo, feciorul de împărat o puse pe Cristina să şadă

într-un scaun de aur, iar el, ducându-se la maică-sa, împărăteasa, îi zise: „Mamă, am găsit în pădure o fată, cum nu i se află pereche în frumuseţe şi în bunătate. Dă-mi, te rog, voie să mă cunun cu dânsa.”

Maică-sa îi răspunse îngrozită: „Cum se poate să-ţi părăseşti logodnica, pe Domniţa din «Insula verde», cu care domniţă tatăl tău te-a logodit încă de când erai un copil?”

Decât feciorul de împărat i se rugă aşa de mult, încât se mai înmuie şi maică-sa, împărăteasa, şi-i zise să o lase să vadă şi să cerceteze dacă fata găsită în pădure e vrednică să stea într-un scaun împărătesc.

Împărăteasa chemă pe Cristina la dânsa şi nu fu puţin mirată văzând cât e de frumoasă şi ce bună arată a fi la suflet. Cu toate acestea, o întrebă cu glas aspru, şi răstit: „Cum te cheamă şi ce cauţi aicea?”

„Sunt Cristina din pădure şi nu doresc altceva decât să văd din când în când chipul fiului Măriei Tale.”

„Bine, am să-ţi dau voie, îi răspunse împărăteasa, fiind tot întunecată, însă dacă poţi să duci la bun sfârşit trei treburi ce îţi voi spune să faci.”

„Ce am de făcut, înaltă stăpână?” întrebă Cristina cu glasul ei blând.

„Iată ce: să mergi la poiana din mijlocul pădurii, acolo unde zânele se strâng în toate nopţile. O nenorocire groaznică îmi ameninţă casa şi familia, şi numai regina zânelor ştie şi poate să o îndepărteze. Să-mi aduci aicea pe regină, ca să o pot întreba. Aceasta e cea dintâi treabă ce îţi cer să-mi faci.”

Cristina zâmbi şi zise: „Să aşteptăm când o fi noapte cu lună plină şi atunci am să-ţi aduc pe regina zânelor.”

Sosi şi noaptea aceea şi Cristina se duse la poiana din mijlocul pădurii, o poiană ce îi era bine cunoscută şi care era toată acoperită de tot felul de flori frumoase. Din roua ce cădea pe florile acestea, zânele îşi

pregăteau vinul lor. Dealtfel, zânele o cunoşteau pe Cristina şi ţineau mult la dânsa.

Când sosi în poiană, Cristina nu găsi acolo decât pe Puc, pe piticul Puc, bătrân de când lumea. „Ce faci aicea, moşule, şi unde e regina zânelor?” îl întrebă ea.

„Cristino dragă, nu ştiu unde e regina, iar eu gust vinul nostru, ca să văd dacă e nimerit, ori ba. Uite aşa!” Şi Puc îşi duse la gură potirul unei flori şi dete pe gât toată roua dintr-însul. Apoi făcu la fel cu altă floare, şi cu alta, şi cu alta, până ce se ameţi de-a binelea.

Puc se porni atunci să cânte, să joace şi să se tăvălească printre flori. Cristina, văzând că nu e nimic de făcut cu dânsul, nu-l mai întrebă ceva, ci stătu să aştepte sosirea zânelor.

Când bătu miezul nopţii, veniră şi zânele, frumoase şi zvelte, cum nu se poate spune în cuvinte, şi umplură poiana cu veselia şi zburdălnicia lor. Fiecare potir de floare deveni acum un pahar, fiecare frunză o măsuţă în jurul căreia zânele mâncau şi benchetuiau, iar fiecare foaie de trestie, o sabie cu care se luptau între ele, pentru a câştiga mingea de aur ce le-o făuriseră piticii. Alte zâne cântau şi jucau, pe când altele ţeseau o pânză fină, din fire aurite de păianjen.

Cristina, însă, se duse la locul unde şedea regina zânelor şi-i zise cu glas rugător: „Fii aşa de bună şi vino cu mine la palatul împărătesc, fiindcă o nenorocire mare ameninţă casa şi familia feciorului de împărat.”

Regina zânelor se gândi un răstimp şi apoi zise: „Da, viu, fiindcă mă rogi tu; să ştii însă că nu e tocmai pricepută cine te-a trimis să mă chemi.”

Merseră amândouă într-o trăsură de muşchi de pe arbori, trasă de şase păuni.

Iar la palat, Cristina auzi cum regina zânelor îi spune împărătesei bătrâne: „Dragă soră, cauţi în depărtare ceea ce ai acasă la tine.” Altceva nu-i mai spuse, ci se

întoarse din nou la poiana din pădure.

În dimineaţa următoare, împărăteasa chemă din nou pe Cristina şi-i zise: „Ai adus aicea pe regina zânelor, aşa că ai isprăvit cu bine cea dintâi treabă. Ţineam să ştiu unde este un giuvaer, pe care ea îl dăruise odată soţului meu, împăratul, şi de care giuvaer atârnă fericirea casei şi familiei mele. Soţul meu a murit câteva zile după ce îl pierduse, aşa că nimeni nu ştie unde este. E un giuvaier galben şi strălucitor ca soarele şi are într-însul multe puteri ascunse. Regina zânelor mi-a spus în cuvinte puţin lămuritoare că ar fi aici, în casă. Am dat poruncă să fie căutat peste tot, dar n-a fost chip să fie găsit. Acum să-l găseşti tu, ca să văd dacă poţi aduce fericire în palatul meu. Aceasta e a doua treabă ce trebuie să duci la bun sfârşit.”

Cristina zâmbi, aşa ca şi cum s-ar deschide o roză tânără. Scoase din buzunar o piatră frumoasă şi aurită şi întrebă: „Nu cumva e acesta giuvaerul ce căutaţi?

„Da, acesta e! strigă împărăteasa, dar unde l-ai găsit?”

„L-am găsit într-un cuib de coţofană, când izbucnise furtuna şi mă dusesem să-i scap de la moarte pe bieţii puişori”.

Împărăteasa cercetă giuvaerul cu băgare de seamă şi văzu că se făcuse mai frumos decât era mai înainte. Înţelese că giuvaerul a fost în mâini bune.

De aceea îi zise Cristinei cu blândeţe: „Păstrează-l tu, până ţi-l cer; în mâinile tale e bine păstrat şi vei avea nevoie de el.”

După câteva zile, împărăteasa chemă din nou pe Cristina şi-i zise: „Îţi mai rămâne de făcut a treia şi cea din urmă treabă. Mâine soseşte aicea domniţa din «Insula verde», adică domniţa care este logodnica fiului meu. Peste cinci ani se va face căsătoria lor. Tu nu poţi sta aicea şi n-ai voie să vezi pe fiul meu decât dacă primeşti să fii servitoarea logodnicei lui.”

La cuvintele acestea, bietei Cristina cât p-aci să-i plesnească inima şi să-i sară din piept. Îşi strânse însă tot curajul şi zise cu glas stins: „Da, înaltă stăpână, voi face cum îmi porunciţi!”

Ziua următoare sosi şi domniţa din Insula verde. Era frumoasă ca soarele ce răsare şi feciorul de împărat ţinea mult la dânsa, toată ziua plimbându-se împreună în grădină. Multă vreme Cristina servi ca slujnică supusă şi ascultătoare, fără să se plângă şi fără să murmure.

Însă când trecu anul şi se apropie ziua de nuntă, se făcuse la faţă albă ca varul, de credeai că se înfăşurase într-un linţoliu de moarte, şi ochii îi erau tulburi ca o zi mohorâtă şi ploioasă. Iar în ajunul zilei de nuntă se furişă de la palat şi se duse să plângă la mormântul părinţilor ei. Florile de pe mormânt erau scăldate în lacrimile ei, dar cu cât plângea, cu atât se simţea mai uşurată la inimă.

Se despărţi de morminte cu liniştea în suflet şi intră în coliba părintească, unde se culcă şi dormi.

În somn i se păru că aude o muzică şi muzica se apropia din ce în ce de dânsa şi pe urmă i se păru că doi ochi mari şi strălucitori s-au aplecat asupra ei privind-o. Cristina deschise ochii şi văzu stând în picioare lângă ea pe feciorul de împărat, care o cuprinse în braţe. Veni şi împărăteasa mamă şi-i zise: „Ai dus la bun sfârşit cele trei încercări la care te-am supus. Am văzut că eşti vrednică, prin harurile cu care eşti înzestrată, aşa că tu eşti logodnica fiului meu şi vom face chiar astăzi nunta.”

Împărăteasa îi puse apoi în deget un inel de aur, iar pe cap o cunună tot de aur.

Veni şi sora fiului de împărat, fiindcă domniţa din „Insula verde” nu era decât sora lui, iar nicidecum logodnică, o îmbrăţişă pe Cristina şi-i zise: „Să mă înveţi şi pe mine să fiu tot aşa de bună, cum eşti tu.”

Feciorul de împărat o luă apoi de mână şi o duse la palat, unde se făcu o nuntă aşa cum se fac nunţile împăraţilor din poveşti. Păcat că n-am fost şi eu acolo, că v-aş fi adus la fiecare câte un dar frumos.

CÂNTĂREŢUL DIN FUNDUL RINULUI

(Poveste germană)

TREI FRAŢI, tustrei flăcăi, stăteau odată la o cârciumă dintr-un oraş de pe Valea Rinului. Plecaseră încă de mici de acasă, aşa că se întâlneau acum, după o despărţire de mulţi ani de zile. Fiecare dintr-înşii învăţase câte o meserie. Cel mai mare se făcuse marinar, mijlociul învăţase să lucreze viile, iar cel mai tânăr se făcuse cântăreţ. Cânta din lăută şi cânta din gură, fiindcă avea o voce foarte frumoasă. Mergea pe la nunţi şi pe la alte petreceri şi câştiga bani îndeajuns.

Acum, stăteau tustrei la cârciumă, bând vinul atât de gustos din Valea Rinului. Vorbind de una, de alta, aduseră vorba şi despre viitorul lor. „E vremea, zise fratele mai mare, să ne căsătorim.” „Da, îi întări vorba fratele mijlociu, să ne căsătorim şi să ne întemeiem câte o gospodărie, fiindcă ajunge traiul de hoinar ce-am dus până acum. Dar unde am putea găsi fete, care să ţină la noi, să fie frumoase şi totodată gospodine harnice?” „Am auzit, zise la rându-i fratele cel mai mic, că grădinarul din oraşul Sfântul Goar, care nu este departe de aici, are o fată – Roza pe nume – fără seamăn de frumoasă şi una din fetele cele mai cuminţi din oraş. Am de gând să merg la Sfântul Goar şi să caut a câştiga inima şi mâna acestei fete.” „Mergem şi noi cu tine, îi răspunseră ceilalţi doi fraţi, fiindcă ajunge cât am trăit despărţiţi.”

Şi aşa, cei trei fraţi merseră la Sfântul Goar. Aci, fratele mai mare ajunse căpitanul unei corăbii de

pescuit, al doilea găsi de lucru la stăpânul unor vii, care erau în apropierea oraşului, pe când fratele mai mic, cântăreţul din lăută şi din gură, nu avu nevoie să se bage la stăpân. Cântând frumos şi fiind, pe deasupra, băiat chipeş, era chemat peste tot la nunţi, petreceri şi răsplătit cu dărnicie.

Acest frate avu însă grijă să cunoască pe grădinarul, tatăl frumoasei Roza, şi izbuti să fie găzduit la casa lui. Aşa avu el prilejul să vadă pe Roza în toate zilele şi, pe măsură ce o vedea, găsea că este tot mai frumoasă. Ajunsese să-i fie aşa de dragă, încât îi făcea cântece, în care o lăuda şi preamărea. El potrivea arii, apoi le cânta pe oriunde mergea. De la el a învăţat să le cânte toată lumea, aşa că în tot oraşul Sfântul Goar, şi în oraşele şi satele din împrejurimi nu se auzeau alte cântece, decât cele făcute de lăutar spre lauda şi preamărirea Rozei, fiica grădinarului.

Dar şi ceilalţi doi fraţi vedeau destul de des pe Roza şi, tot văzând-o, le căzu şi lor cu drag. Fiecare din ei trei se hrănea cu nădejdea că el va fi cel ales, aceasta cu atât mai mult, cu cât Roza nu arăta prin purtarea ei că ţine la unul mai mult decât la ceilalţi doi.

Adevărul este că singurul care îi plăcuse era cântăreţul, numai că păstra aceasta ca un secret adânc.

La rândul său, cântăreţul n-avea curajul să-i spună ce simte pentru dânsa sau să o ceară în căsătorie de la tatăl ei. „Cum să mă ia pe mine, un biet cântăreţ sărac şi fără căpătâi?” îşi zicea el.

Aşa au trecut mai multe luni, când, într-o zi, fratele mai mare zise celorlalţi doi fraţi: „Frumoasa Roza ne e la tustrei deopotrivă de dragă. De aceea, eu unul zic să mergem diseară la cârciuma de la ţărmul Rinului şi acolo să aruncăm zarurile şi să lăsăm să hotărască norocul. Căruia din noi îi va ieşi numărul cel bun, acela să meargă şi să ceară pe Roza în căsătorie.”

Al doilea frate se învoi numaidecât, numai cântăreţului i-a fost greu să consimtă. Totuşi n-avu nici el încotro.

Aşadar, au mers tustrei seara la cârciuma de la ţărmul Rinului şi după ce au mâncat şi au băut, au cerut cârciumarului o pereche de zaruri. Le luă fratele mai mare, să le arunce el întâi, dar mai înainte de a le arunca, zise cu glas tare: „Ajută-mi, Dumnezeule, să câştig eu pe frumoasa Roza!”

S-a întâmplat însă ca tocmai atunci Roza să vie la cârciumă, fiind trimisă de tatăl ei să cumpere o cană de vin, aşa că auzi ceea ce spusese fratele marinarului, însă, s-a mai întâmplat ca zarurile să cadă în apa Rinului, deoarece marinarul le aruncase cu prea multă putere.

Atunci Roza, apropiindu-se de cei trei fraţi, le zise cu glas supărat: „Eu nu sunt o fată pe care să o câştigaţi voi la jocul de zaruri!” Dar în acelaşi timp, întinse mâna şi se aplecă să scoată zarurile din apă. Şi iată că a fost apucată de o mână albă, care a ieşit din Rin, şi târâtă în fundul Rinului.

Cei trei fraţi au rămas încremeniţi de groază. După ce şi-au mai venit în fire, se porniră să plângă şi să se vaite, fiind încredinţaţi că Roza se înecase. Însă Roza nu s-a înecat, ci fusese dusă vie şi teafără la palatul în care locuia tatăl Rinului, părintele şi zeul măreţului fluviu. Tata Rinului a primit-o, stând în scaunul său făcut din mărgeanul şi sideful cel mai frumos şi având lângă dânsul pe soţia sa.

Tata Rinului zise Rozei, vorbindu-i cu blândeţe: „Au pătruns până la mine cântecele în care se laudă frumuseţea ta, şi de aceea am dorit să te văd şi să te cunosc. Da, eşti frumoasă, eşti mai frumoasă decât toate nimfele şi sirenele din împărăţia mea. Însă te rog să nu te mai întorci pe pământ, ci să stai aici toată viaţa. Aici vei fi veşnic tânără, vei avea cincizeci de

nimfe şi sirene, care să te servească, şi vei fi împodobită cu perlele cele mai frumoase. Uită deci pe toţi cei de pe pământ şi trăieşte aici ca o fiică iubită a mea.”

Parcă aceste cuvinte ar fi fost cuvinte de vrajă, că, din clipa aceea, Roza uită pe tatăl său, uită pe chipeşul cântăreţ, pentru care îi bătea inima şi uită toate amintirile din viaţa sa de până atunci. Începu să se simtă la palatul din fundul Rinului mai bine decât se simţise vreodată acasă la dânsa.

Însă n-au uitat-o cei trei fraţi. Aşa, marinarul – ştim că acesta era fratele cel mare – zise, încleştând pumnii de mânie: „Am să mă răzbun pe Tata Rinului! Am să merg să-i bat apa cu drugi de fier şi n-am să mă las până ce nu ne dă înapoi pe Roza, pentru că sunt sigur că el a răpit-o.” Şi făcu aşa precum zise; însă abia ajunse la mijlocul Rinului, că se stârni din senin o furtună groaznică. Furtuna răsturnă corabia cu fundul în sus, iar nenorocitul marinar se prăvăli în apă şi pieri în valuri.

Totuşi, nici al doilea frate nu se lăsă de gândul de răzbunare. „Eu, zise el, am să arunc în Rin un butoi cu vinul cel mai tare. Tata Rinului va bea acest vin, se va îmbăta, aşa că Roza va putea să fugă şi să vie înapoi.” Făcu el aşa cum hotărâse. Merse cu o barcă până la mijlocul Rinului, dar când vru să arunce butoiul, barca se răsturnă, iar el pieri în valuri ca şi fratele său.

Al treilea frate zise: „Eu nu pot face altceva decât să-mi cânt durerea.” Merse deci la marginea Rinului şi, însoţindu-se din lăută, începu să cânte cântecele cele mai triste.

Şi iată că i se păru că vede pe Roza stând în apă. „Mai bine mor lângă dânsa decât să trăiesc fără dânsa”, îşi zise el şi fără să stea o clipă pe gânduri, se aruncă în apa Rinului.

Dar ce-i asta? În loc să se înece, se pomeni viu şi

teafăr lângă scaunul împărătesc al tatălui Rinului, unde văzu şi pe cei doi fraţi ai săi, care erau în viaţă. Ba mai văzu pe Roza, numai că Roza nici nu-şi arunca asupra lui vreo privire şi nici nu răspundea la întrebări. Arăta ca şi cum nu l-ar fi văzut niciodată.

Atunci tatăl Rinului vorbi, precum urmează: „Voi doi fraţi, mai mari, aţi fost nişte nebuni, când v-aţi închipuit că m-aţi putea birui pe mine. Aflaţi însă şi află şi tu, cântăreţule, că Roza nu mai vrea să ştie de voi, fiindcă v-a uitat cu desăvârşire. Totuşi va fi a aceluia dintre voi, care va putea să o dezlege de vraja ce o stăpâneşte."

Cei doi fraţi mai mari nu se încumetau la aşa ceva, ci se rugară să fie trimişi înapoi pe pământ. Tatăl Rinului le îndeplini rugămintea. Însă cântăreţul zise: „Eu voi îndrăzni să o dezleg de vrajă!"

Şi unde începu să cânte din gură şi din lăută nişte cântece aşa de înduioşătoare, că Roza nu mai putu răbda, ci se repezi la el, strigând: „O, da, te recunosc! Tu eşti alesul inimii mele!"

Din minunaţii ei ochi, lacrimile s-au pornit să-i curgă în şiroaie. Dar vrăjite de frumuseţea cântecelor, s-au pornit să plângă şi nimfele şi sirenele.

...Însă ce a văzut tatăl Rinului? A văzut că toate lacrimile ce cădeau în fundul apei, pe când cânta cântăreţul, se prefăceau în mărgăritare strălucitoare. Văzând această minune, zise cântăreţului:

„Nu vă mai dau drumul, nici Rozei, nici ţie. Vă cunun şi vă ţin la mine pentru totdeauna. Vei cânta în toate zilele cântece, tot aşa de triste şi înduioşătoare şi vei face să plângă Roza, şi nimfele, şi sirenele. Mi-au plăcut mărgăritarele făcute din lacrimi, aşa că doresc să am cât mai multe."

Povestea mai spune că până şi în ziua de azi cântăreţul cântă la palatul din fundul Rinului.

ORAŞUL ÎMPIETRIT

(Poveste germană)

UN NOBIL BĂTRÂN şi bogat avea doi fii, care se numeau Friţ şi Peter. Însă Friţ îi era mult mai drag, aşa că lui Friţ îi dete castelul şi cea mai mare parte din avere, în chipul acesta, Friţ a izbutit să ia în căsătorie pe frumoasa Burgunda, la care ţinea aşa de mult, şi o aduse la castel.

Dar Friţ era un om cu suflet rău şi gânduri necurate, încă din cele dintâi luni după căsătorie se tot frământa să găsească un mijloc pentru a se scăpa de tatăl său şi de fratele său Peter. După multă gândire, se hotărî să înceapă cu tatăl său. Şi aşa, într-o noapte, după ce trecuse de miezul nopţii, urcă pe furiş treptele care duceau la odăiţa din turla cea mai înaltă a castelului. În odăiţa aceasta tatăl său închisese de mult un servitor care i se arătase necredincios.

Friţ stătu puţin de vorbă cu acest servitor, după aceea amândoi coborâră treptele şi, umblând în vârful picioarelor, intrară în încăperea în care dormea tatăl lui Friţ, îi puseră un căluş în gură, apoi, luându-l pe umeri, îl duseră şi-l închiseră în odăiţa din vârful turlei. După această ispravă aşa de groaznică, Friţ dete servitorului o pungă cu galbeni, cerându-i în schimb să plece în altă parte.

A doua zi s-a răspândit vestea că bătrânul nobil pierise fără urmă. În făţărnicia sa, Friţ se căznea să facă pe amărâtul şi îndureratul, pe când adevărul era că fiul era vesel şi mulţumit. Durerea lui Peter era însă sinceră. Cu toate că tatăl său nu se purtase drept cu dânsul, Peter avea pentru el toată dragostea şi toată

cinstea. Nici nu-i trecea prin gând să bănuiască pe Friţ, ci îşi închipuia că tatăl său fusese răpit de niscaiva duşmani, care îl duseseră cine ştie în ce ascunzătoare îndepărtată.

„Chiar dacă ar fi să merg până la capătul pământului şi tot nu mă las, până nu-l găsesc pe iubitul meu tată.” Aşa îşi zise Peter şi cu această hotărâre plecă într-o dimineaţă în lumea largă. Şase ani de zile merse el în şir, căutând pe tatăl său în multe ţări şi oraşe, dar – ştim din ce pricină – n-a fost chip să dea de urmele lui.

Şi iată că într-o dimineaţă în zori, ajunse la un munte foarte înalt, al cărui creştet era încununat cu lumina soarelui, care abia atunci răsărise. „Ce frumoasă trebuie să fie lumea privită de acolo de sus!” zise Peter, care, după multă caznă şi trudă, ajunse în vârful muntelui. Îi pieri însă toată bucuria, când văzu că se lasă un nor des şi că o mare de ceaţă se aşterne între el şi toată întinderea de pământ din jurul muntelui.

Dar, pe când, supărat şi obosit, privea fără rost în norul cel des şi în ceaţa groasă, rămase ca înlemnit de mirare, când văzu că în văzduh se înalţă şi pluteşte un oraş de o nespusă frumuseţe, un oraş cu palate măreţe, cu grădini întinse şi cu un număr mare de case.

Însă lui Peter i-a fost dat să vadă ceva şi mai ciudat, şi mai vrednic de uimire. Văzu anume că din palatul cel mare a ieşit o ceată de fete tinere, care de care mai frumoase şi îmbrăcate în rochii de mătase tivite cu fire de aur şi argint.

Însă una din fete întrecea cu mult pe celelalte în frumuseţe şi strălucire. Pe cap purta o coroană făcută din mărgăritari şi diamante, care străluceau mai puternic decât soarele. După coroană şi înfăţişare, se vedea că această fecioară trebuie să fie prinţesă. Dealtfel, toate celelalte fete se plecau înaintea ei şi o salutau cu tot respectul.

Peter nu-şi mai lua ochii de la această fecioară, a cărei frumuseţe îl fermecase. Din pricina ei nu văzuse cum celelalte fete merseră la un lac înconjurat cu verdeaţă înaltă, cum intrară în lac şi se scăldară, în râsete şi chiote de veselie. El nu vedea decât pe frumoasa fecioară, care stătea la marginea lacului, năpădită de gânduri triste, împins de dragoste şi milă, şi fără să-şi dea seama că are înaintea sa făpturi aeriene, întinse braţele spre dânsa şi strigă: „Rogu-te, frumoasă fecioară, spune-mi de ce eşti aşa de amărâtă şi jur că sunt gata să-mi dau viaţa ca să-ţi vin în ajutor!”

Fecioara întoarse îngrozită capul şi după ce aruncă o privire asupra lui Peter, ridică braţele spre cer şi dând un strigăt asemeni unui dangăt de clopot, fugi plutind prin văzduh. În aceeaşi clipă pieriră şi norul, şi ceaţa, şi oraşul cu toate palatele şi celelalte clădiri, precum pieriră şi fetele, care însoţeau pe fecioara cea frumoasă, şi toţi ceilalţi locuitori.

Zăpăcit şi uluit, Peter sări în sus şi întinse braţele, ca şi cum ar fi vrut să apuce pe frumoasa fecioară, dar n-apucă decât vânt. Totuşi, nu se lăsă. După ce mai privi ţintă locul de unde răsărise oraşul minunat, merse într-acolo, vrând să-l cerceteze mai de aproape. Aici nimeri într-o grămadă de stânci de marmură, fiecare mai înaltă şi mai lată decât un castel din cele mai mari.

Însă Peter văzu că în mijlocul grămezii de stânci se ridica o stâncă, depăşind pe celelalte în înălţime şi lăţime. Peter se caţără pe această stâncă şi începu s-o mângâie cu mâna. Acum, să vedeţi minune: stâncă se despărţi în două şi se ivi o deschizătură ce ducea înlăuntrul ei. Împins de curiozitate, Peter intră în această deschizătură, dar în aceeaşi clipă stâncă se închise din nou. Aşadar, Peter rămase înlăuntrul stâncii şi în întunericul cel mai adânc.

Aproape nebun de spaimă, începu să bată cu pumnii

în stâncă. Şi iată că la a treia lovitură cu pumnii, se deschise pe neaşteptate o uşă, pe care Peter intră, fără să-şi dea seama de ceea ce face. Se pomeni într-o curte rece ca gheaţa, aşternută cu plăci de marmură. Dar ceea ce văzu acolo era aşa de ciudat, că îi pieri teama şi se trezi într-însul dorinţa de a afla pe ce lume se găseşte.

Era acolo o mulţime mare de oameni îmbrăcaţi după portul de acum câteva sute de ani în urmă şi în tot felul de poziţii, ca şi cum ar fi fost prefăcuţi în stane de piatră tocmai când îşi vedeau de treburi.

Aşa, într-un loc erau mai mulţi tineri şi tinere, care erau gata să pornească la vânătoare. Vedeai tineri, care se săltaseră în şeile cailor, alţii care tocmai atunci puneau picioarele în scări, alţii care ajutau doamnelor şi domnişoarelor să încalece. Mai vedeai cum şeful grăjdarilor trăgea de urechi pe un argat tânăr, fiindcă, pesemne, nu îngrijise cum trebuie vreun cal. Însă toţi, şi toate, oamenii şi caii, erau împietriţi. Până şi vrăbiile, care se lăsaseră în curte, ca să ciugulească boabele de ovăz ce cădeau de la cai, erau împietrite.

Peter privea năuc la toate chipurile de piatră ce-l înconjurau. Vrând să scape de această privelişte aşa de tristă, îşi luă inima-n dinţi şi ieşi din curte, ca să nimerească la o poartă, înaintea căreia stătea în picioare un portar gras, care era gata să-i zică: „Stai!” Dar şi portarul era prefăcut în stană de piatră.

Peter intră pe poartă şi începu să urce treptele unei scări de marmură. Aşa ajunse el sus la un şir lung de săli măreţe, însă a căror mobilă, ca şi păsările, florile şi covoarele, era de piatră rece ca gheaţa. Dar ceea ce l-a înduioşat şi l-a durut până în adâncul inimii a fost privelişte a ce înfăţişa un grup nemişcat de pietre, grup alcătuit din încântătoarele fecioare, pe care le văzuse dimineaţa mergând pe norul din vârful muntelui. În mijlocul lor şi şezând într-un tron de aur şi cu coroană

pe cap era frumoasa fecioară, despre care şi el îşi închipuise că este o prinţesă.

Şi ce tristă şi amărâtă arăta această prinţesă! Cuprins de milă, dar mai mult de o dragoste năpraznică, Peter căzu în genunchi înaintea ei, îi îmbrăţişa picioarele şi strigă: „Frumoasa frumoaselor, în numele dragostei ce-ţi port, trezeşte-te!”

Abia spuse aceste vorbe, că de-a lungul sălilor, în curte şi de jur împrejur, răsună dintr-o dată un strigăt de bucurie, ca din mii şi mii de glasuri omeneşti; soarele îşi vărsă lumina, iar tot ce fusese rece şi împietrit se trezi, plin de viaţă.

Într-o clipă, totul se schimbă. Din grămada fără număr de stânci de marmură răsări un oraş, dezlegat de vraja în care stătuse mai multe sute de ani. Înviară oamenii, caii, păsările, grădinile se umplură cu flori, livezile, cu verdeaţă, se ridicară iarăşi bisericile, palatele şi casele.

Peter se freca la ochi, crezând că visează. Însă frumoasa prinţesă îi întinse mâna ei albă şi fină şi-l lăudă cu glas tare, că a scăpat-o pe dânsa şi a scăpat întregul ei popor de vrajă.

Apoi îi povesti cum un vrăjitor rău, ca să se răzbune că n-a vrut să se mărite cu el, o prefăcuse pe ea şi toată împărăţia ei într-o grămadă de stânci de marmură şi numai din când în când, în zorii zilei, îi dădea ei şi supuşilor ei viaţă, însă numai pentru câteva clipe, pentru ca în felul acesta să simtă şi mai dureros chinul vrăjii. I-a mai spus, cum stătea scris, că nu putea fi dezlegată de vrajă decât de un tânăr curat la inimă şi care din dragoste pentru dânsa ar fi pătruns în castelul vrăjit.

Urmarea se înţelege uşor: Peter s-a căsătorit cu prinţesa, care, pe lângă bogăţie, era şi una din cele mai frumoase prinţese de pe pământ. Însă nici în traiul fericit ce ducea nu uitase de tatăl său. Şi aşa, într-una

din zile, merseră într-o trăsură de aur cu prinţesa la castelul fratelui său. Dar care nu i-a fost mirarea când, a găsit pe fratele său Friţ sărac lipit şi muncind ca argat la curtea castelului pe care îl vânduse. Totuşi Peter a căpătat de la noul stăpân voie de a vizita castelul cu prinţesa. S-au suit amândoi şi în odăiţa din vârful turnului, odăiţă în care, precum ştia şi Peter, fusese închis servitorul cel rău. Iar, precum ştim noi, în această odăiţă a găsit, în loc de servitor, pe tatăl său, care fusese închis de Friţ. Când a aflat Peter de purtarea aşa de ticăloasă a fratelui său, Friţ, n-a mai vrut să ştie de el, şi l-a lăsat să-şi sfârşească zilele în sărăcie şi mizerie. Pe tatăl său însă l-a luat la dânsul şi l-a ţinut în mare cinste, până la sfârşitul vieţii.

DARUL ZÂNEI

(Poveste germană)

LA MARGINEA UNUI ORAŞ, într-o mahala nu departe de un râu, era o căsuţă; un sărman pescar locuia acolo cu fetiţa şi nevastă-sa. Lotta, căci aşa se numea fetiţa, de vreo zece ani, trebuia să dea o mână de ajutor părinţilor. Ea ajuta pe tatăl său ca să-şi cârpească plasa şi mergea adesea cu mama sa în oraş, ca să vândă peştele pe care-l prindea tatăl ei. Lotta făcea toate acestea însă cu foarte mare neplăcere. Cu drag cutreiera doar străzile oraşului, fără să facă nimic. Se oprea peste tot, ca să se minuneze de lucrurile aşezate în vitrine. Iar mamă-sa rămânea necontenit la locul ei ca să vândă, sau dacă părăsea dugheana, se ducea să cumpere câte ceva cu puţinii bani ce-i putea câştiga.

Dar într-o zi, Lotta văzu pe prinţesa castelului din apropiere trecând într-o minunată şi sclipitoare caleaşcă de aur. De atunci copila fără minte chinuia necontenit pe mamă-sa, căci ea vroia să aibă un veşmânt asemănător cu acel al prinţesei. Aşa făcea toată ziua şi chiar seara când se culca în pătucul ei.

După ce-şi spunea rugăciunea, striga printre lacrimi: „Vreau să am o haină de mătase, cum poartă prinţesa!” Numai ca să-şi liniştească copila, mama îi răspundea fără să se gândească: „Dacă vei fi totdeauna cuminte şi silitoare, când vei ajunge mare şi vei avea mai multă minte, atunci vei avea o haină de mătase”. Abia atunci Lotta adormea.

Când ceilalţi copii vorbeau despre Crăciun şi despre darurile ce trebuiau să le primească, atunci Lotta spunea plină de mândrie: „Mie trebuie să-mi aducă o

haină strălucitoare de mătase”. Pentru că Lotta de acum încolo nu mai vorbea de altceva, toţi copiii au luat-o în râs, căci şi ei doreau haine frumoase, dar niciodată nu s-au gândit la veşminte de mătase. Lotta se gândea mereu dacă în curând are să fie destul de mare ca să primească haina, dar ca să fie silitoare şi ca să înveţe ceva, nu se gândea deloc.

Când Lotta a împlinit cincisprezece ani, s-a gândit că trebuie să primească în dar de la mamă-sa mult promisa haină. Dar aceasta îi spuse pe faţă că nu se potriveşte cu ea o haină atât de minunată şi de asemenea că ea este prea săracă pentru ca să i-o poată cumpăra. Atât de mâhnită fu Lotta, că ieşi din casă şi merse afară pe câmp unde creşteau holdele cele verzi. Merse mai departe, până în pădure şi apoi mai departe, fără să ia aminte de drum. Deodată în faţa ei se ivi un desiş de brazi, care îi închidea drumul. Se aşeză pe o piatră şi suspinând, zise:

„O, dacă totuşi ar apare o zână, dorinţele inimii mele ar putea fi împlinite.” Abia spusese aceste cuvinte, că desişul se despărţi şi apăru o făptură înaltă şi plină de lumină. Era îmbrăcată într-o rochie de mătase care strălucea în toate culorile curcubeului. Da, această rochie era şi mai frumoasă decât rochia prinţesei. Când Lotta zări pe frumoasa femeie, se sculă cu grabă şi o salută respectuos; dar tânăra femeie o privi mânioasă şi-i zise: „Eu sunt zâna Florida şi trebuie să te pedepsesc pentru îndrăzneala ta, căci tu ai cutezat să pătrunzi în împărăţia mea, fără să-mi ceri voie. Să spui numai un cuvânt şi îndată te prefac într-o bufniţă sau într-un liliac. Dar de data asta va trebui să te iert, căci astăzi este ziua de naştere a singurei mele fiice şi de aceea îţi voi arăta milă şi îndurare. Vreau chiar să-ţi îndeplinesc o dorinţă, dacă ai cumva vreuna.”

„Dacă eşti într-adevăr o zână, răspunse Lotta, atunci eşti bogată şi puternică. De aceea, dă-mi, te rog, o

rochie ca a ta.”

„Eşti fără minte, îi zise zâna, hai, cere altceva, o asemenea haină nu-i de tine.”

Însă Lotta nu ascultă sfatul bun al zânei, ci se gândi numai că, în sfârşit, va putea primi preţioasa haină de atâta timp dorită şi prin care va putea să trezească invidia şi mirarea prietenelor sale. Şi nu se lăsă până ce zâna nu-i dete o strălucitoare rochie de mătase.

„Însă un lucru te leagă de această rochie, îi aminti zâna. Când o vei îmbrăca, nu trebuie să te priveşti niciodată în oglindă căci de vei face astfel, vrăjitorul cel rău al ţinutului capătă putere asupra ta şi te preface îndată într-o dihanie groaznică. Bagă de seamă!

Zâna pieri, iar Lotta înfăşură cu grijă preţiosul dar. Era peste măsură de fericită, dar ea nu luase aminte că rătăcise jumătate din noapte prin pădure, mai înainte de a găsi o ieşire din aceste locuri sălbatice.

Înfometată şi sleită de puteri ajunse târziu la căsuţa părinţilor ei. A doua zi arătă prietenelor, tatălui şi mamei darul zânei. Era într-adevăr o minunăţie orbitoare, când Lotta desfăşură rochia şi razele soarelui se jucară într-însa. Fericirea strălucea în ochii Lottei, dar mamă-sa nu se bucura deloc, căci auzise felul cum copila era legată de haină, şi-i dădea adesea sfatul să înapoieze zânei darul periculos. Dar Lotta nici nu vroia să audă de aşa ceva; totuşi promise mamei sale că nu se va uita niciodată în oglindă. Acest lucru, desigur, nu-i făcea plăcere, însă când seara mergea în cămăruţa ei şi privea pe fereastră luna, atunci aşternea veşmântul zânei. Lotta se bucura mult când vedea cum mătasea străluceşte, de îndată ce razele lunii cădeau pe ea. Dar puţin câte puţin, Lotta s-a plictisit ţinând strălucitoarea haină numai în casă. Şi astfel gândi ea: „Dacă nu pot să mă privesc, totuşi alţii pot să mă admire. Părinţii, desigur, n-au să fie

împotrivă, dar e mai bine să aştept până când voi fi odată singură acasă.”

Prilejul îl găsi curând.

Tatăl şi mama s-au dus într-o după-amiază în vizită la o familie. Lotta abia se văzu singură, că se îmbrăcă cu haina zânei şi începu să se plimbe prin faţa casei încoace şi încolo. O pasăre, care zbura pe acolo, ciripi: „O, ce frumoasă, ce frumoasă!” Gândăceii şi micile albine, bâzâind, şopteau: „Da, este o minune, o adevărată minune!”

Iar un băieţel, care alerga pe acolo, puse mâna la ochi, ca soarele să nu-i împiedice vederea şi rămase mult timp în loc, admirând veşmântul copilei. Lotta auzise şi văzuse cum toţi rămăseseră uimiţi: „Aşadar, sunt atât de frumoasă, zise ea, şi totuşi nu pot să mă privesc măcar o dată, asta e tare păcat! Însă zâna m-a oprit numai să mă uit în oglindă, aceasta, desigur, nu o voi face niciodată, dar mă voi duce până la râu, care îmi va arăta atât de bine chipul meu, ca şi oglinda.

La malul apei crescuse o salcie bătrână, în care acum se aşează o bufniţă mare, cu penele zburlite. La început, Lotta se sperie, însă se gândi că bufniţa nu vede noaptea, şi deci acum nu o poate vedea. Se aplecă peste apă, ca să-şi admire strălucitoarea-i înfăţişare. Plină de fericire, bătu din palme, dar îndată veni şi bufniţa zburând şi atinse cu aripile-i deschise, mari, fruntea şi capul Lottei. Ea nu se mai putu ţine pe picioare şi căzu la pământ.

În timpul acesta, mamă-sa se întorsese acasă, căutase pe Lotta, însă nu o găsise nicăieri. Când ieşi afară din casă, o văzu la râu, alergă cât putu de repede, ca să o scape; dar din Lotta nu mai era nimic de văzut, căci fusese prefăcută într-o libelulă ce zbura tristă împrejurul mamei sale, care nu ştia că aceasta este Lotta sa.

DIAMANTUL DOMNIŢEI

UN ÎMPĂRAT VROIA ca singura lui domniţă să se mărite după fiul unui împărat vecin, însă domniţa se îndrăgostise de fiul unui sfetnic de la curte şi spusese că mai bine moare, decât să nu ia pe tânărul care îi era aşa de drag şi care era atât de bun, viteaz şi chipeş. Împăratul era supărat foc din pricina aceasta şi avea de gând să arunce în temniţă pe fiul sfetnicului, iar pe domniţă să o ţie închisă în turla palatului, până ce se va hotărî să facă aşa cum îi cerea el.

Ca să scape de această primejdie, cei doi tineri se înţeleseră să fugă pe ascuns de la palat şi să meargă în altă împărăţie. Aşa şi făcură.

Tânărul, care era foarte bogat, luă cu el bani mulţi, iar domniţa îşi luă giuvaericalele. Călăriră pe doi cai sprinteni, porniră în miez de noapte şi nu se opriră decât a doua zi la amiezi, când domniţa începu să se simtă obosită. Locul unde se opriseră era în mijlocul unei păduri mari şi dese.

Domniţa îşi puse capul pe genunchii tânărului şi închise ochii, fiind cuprinsă de somn. Tânărul, pe când se uita la chipul ei şi nu se mai sătura de nespusa ei frumuseţe, văzu că domniţa poartă la gât, legată cu un lănţişor de aur, o cutiuţă de aur.

Doritor să ştie ce este în cutiuţa aceea, o scoase încetişor de la gâtul domniţei şi o deschise. În cutiuţă era un diamant mare şi care strălucea ca şi soarele. Însă tânărul voia să-l vadă mai bine la lumina soarelui. Pentru a nu trezi pe domniţă, rupse fără să se mişte din loc, muşchi şi iarbă verde, cu care făcu o pernă. Ca să aibă mâinile libere, puse diamantul jos, pe iarbă, iar

el apucă binişor capul domniţei, îl potrivi pe perna de muşchi şi iarbă verde.

Însă când voi să ia din nou diamantul şi să-l privească la soare, iată că un corb, lăsându-se din zbor ca fulgerul, luă diamantul în cioc, apoi zbură într-un stejar din apropiere, unde începu să se joace cu el.

Tânărul sări după corb, alergă după el cât îl ţineau picioarele, dar corbul zbură într-un copac, până ce ajunse la un tufiş, unde pieri cu totul.

Bietul tânăr nu mai putea de necaz. Văzând că nu e chip să ia din nou diamantul, se hotărî să se înapoieze la locul unde lăsase pe domniţă dormind. Dar oricât a umblat şi oricât de mult s-a străduit, nu i-a fost cu putinţă să găsească drumul. Începuse să se lase noaptea, iar nenorocitul de el rătăcea mereu prin pădure.

Şi iată că dintr-un desiş îi ieşi înainte un om, care parcă ar fi răsărit din pământ. Pe omul acesta tânărul îl întrebă de drumul ce duce la stejarul sub care lăsase pe domniţă. „În pădure, îi răspunse omul, zâmbind cu un zâmbet ce semăna mai degrabă a rânjet, stejarii sunt cu miile şi cu zecile de mii şi sunt la fel cu toţii. De aceea, nu te osteni în zadar, ci haidem acasă la mine unde n-o să-ţi fie rău.”

Neavând încotro, logodnicul domniţei se duse cu omul acela, care locuia într-o casă ce nu era departe de acolo. Când intrară în casă, tânărul văzu în jurul unei mese unsprezece băieţi tineri, cam de aceeaşi vârstă cu dânsul. Masa era acoperită cu toată bunătăţile, iar tinerii mâncau şi petreceau cu mare veselie.

Stăpânul casei vorbi şi zise: „Acum sunteţi doisprezece, adică atâţia cât trebuie să fiţi. O să staţi aici, până ce se împlineşte anul, iar la sfârşitul anului o să dezlegaţi trei ghicitori. Cine le va dezlega va primi din partea mea o pungă de bani, care nu se va goli

niciodată. Însă aceluia care nu va putea să le dezlege, îi voi tăia capul.”

Cei unsprezece tineri, gândindu-se că un an e vreme lungă şi că până atunci se pot întâmpla unele lucruri, îi deteră înainte cu ospeţele şi petrecerile. Numai logodnicul domniţei nu petrecea şi aproape că nu se atingea de mâncare. Zi şi noapte se gândea la domniţă şi se cutremura la gândul că o lăsase singură în pădure.

Ce s-a întâmplat însă cu domniţa? Când s-a trezit, a dat un ţipăt de groază, văzând că iubitul ei logodnic nu mai era lângă dânsa. L-a strigat de nenumărate ori pe nume şi l-a căutat peste tot, dar, precum ştim, n-avea cum să-l găsească.

Însă a rămas încremenită şi a început să fie roasă de bănuieli negre când a văzut că nu mai are la gât cutiuţa cu diamantul. Să i-o fi luat şi să fi fugit, părăsind-o pe ea în pădure? Cu greu îi venea să creadă aşa ceva.

Cu inima frântă de durere, căută să iasă din acea pădure a nenorocirii. După ce rătăci de multe ori, putu, în sfârşit, să iasă. Dar în loc să se întoarcă la părinţii săi, deschise o ospătărie cu banii lăsaţi de logodnicul ei, vânzând giuvaericalele ce le luase cu dânsa la plecarea de acasă. Pe o tablă de fier, agăţată peste poarta ospătăriei, scrise cu litere mari că dă, fără să ceară un ban, găzduire şi mâncare la toţi drumeţii bolnavi şi nevoiaşi. Făcuse aceasta cu nădejdea că, poate, trece pe acolo şi logodnicul ei.

Între acestea, la casa din pădure se apropia să se împlinească anul. Cei unsprezece tineri îi dădeau înainte cu chefurile şi petrecerile şi nu se gândeau deloc la cele trei ghicitori ce trebuiau să le dezlege. Cu atât mai mult însă se gândea la ghicitori logodnicul domniţei. Ba chiar într-o seară, când nu-şi mai găsea liniştea, ieşi pe furiş din casă şi merse în pădure, unde,

mâhnit şi amărât, se trânti la rădăcina unui stejar bătrân.

Pe când stătea aşa, trei corbi veniră în zbor şi se aşezară pe crăcile stejarului. Îndată după aceea, corbii începură să-şi vorbească între dânşii. Tânărul, care aproape îşi ţinea răsuflarea, vrând să audă cât mai bine, rămase nespus de uimit, când auzi că glasul primului corb, care începuse să vorbească, este la fel cu glasul omului care era stăpânul casei din pădure.

Corbul acela vorbi, zicând: „Mâine înjunghiem unsprezece tineri graşi şi unul slab şi jigărit, care este logodnicul domniţei.”

„Crezi tu că are să cadă în cursă?” întrebă al doilea corb.

„Mâine, răspunse primul corb, au de dezlegat trei ghicitori, despre care ei nu ştiu nimic.”

„Şi cum sunt aceste ghicitori?” întrebă corbul al treilea.

Primul corb răspunse, precum urmează: „Prima ghicitoare este: din ce e făcută casa mea din pădure? A doua este: de unde li se aduce mâncarea? Iar ghicitoarea a treia este: cu ce e casa mea luminată şi ziua şi noaptea?”

„Ha, ha! râse al treilea corb, eu ştiu să le dezleg. Casa e făcută din oasele sutelor de tineri, pe care i-ai înjunghiat până acum. Mâncarea li se aduce de la bucătăria palatului, iar casa este luminată şi ziua şi noaptea cu diamantul ce l-ai furat logodnicului domniţei şi pe care l-ai agăţat în tavan.”

„Aşa este!” îi întări vorba primul corb.

Râseră tustrei, apoi, dând din aripi, părăsiră stejarul şi zburară încolo.

Pentru întâia oară, tânărul nostru, care îşi însemnase totul în minte, dormi o noapte liniştită.

Dimineaţa următoare, stăpânul casei strânse pe toţi tinerii şi le ceru să dezlege cele trei ghicitori de mai

sus. La întrebarea: „Din ce este făcută casa? unii răspunseră că e făcută din piatră, alţii, din cărămidă, alţii, din lemn. Numai logodnicul domniţei răspunse zicând: „Din oasele sutelor de tineri, pe care i-ai înjunghiat”.

„Ai ghicit bine!” zise omul, care puse a doua întrebare: „De unde vi se aduce mâncarea?”

„De la cârciuma din sat”, răspunseră cei unsprezece tineri într-un glas.

„De la bucătăria împăratului”, răspunse la rândul său logodnicul domniţei.

„Aşa este, ai ghicit bine!” îi zise omul, punând şi a treia întrebare: „Casa mea cu ce este luminată şi ziua şi noaptea?”

„Cu o lampă mare!” răspunseră cei unsprezece tineri, pe când tânărul nostru răspunse: „Cu diamantul meu, de mi l-ai furat în pădure, când îţi luaseşi chipul de corb şi pe care l-ai agăţat în tavan.”

„Ai ghicit bine şi ghicitoarea aceasta, îi zise omul. Iată acum şi punga de bani, care nu se goleşte niciodată, îţi dau înapoi şi diamantul şi îţi dau şi drumul să mergi în lumea largă să-ţi cauţi logodnica.”

Îi dete, aşadar, şi punga, şi diamantul, pe când celorlalaţi unsprezece tineri le tăie capetele.

Logodnicul domniţei nu mai stătu o clipă la casa din pădure, ci porni numaidecât în lumea largă, vrând să găsească pe logodnica sa, căreia îi ducea aşa de mult dorul. Cercetă multe sate şi oraşe, trecu din împărăţie în împărăţie, dar nicăieri n-a putut afla vreo veste despre dânsa.

Anii treceau unul după altul; dar de domniţă nu putea să afle nimic. La urmă, îşi pierdu orice nădejde şi căzu bolnav. Abia se putea ţine pe cal şi nu mai putea duce la gură nici mâncarea. Ajunsese umbra tânărului voinic şi chipeş de odinioară.

Rătăcind aşa, din loc în loc, sosi într-o seară la

ospătăria deschisă de domniţă. Citi ce era scris deasupra porţii cum că sunt găzduiţi şi hrăniţi de pomană toţi drumeţii bolnavi şi nevoiaşi. „N-am nevoie să mi se dea ceva de pomană, îşi zise el, deoarece punga ce mi-a dat omul de la casa din pădure nu se goleşte niciodată.”

Totuşi, intră în ospătărie şi fu dus înaintea domniţei, dar nu se recunoscură unul pe altul. Anii ce trecuseră şi durerea din sufletul lor îi schimbaseră pe amândoi.

Tânărul a fost dus într-o cameră şi îngrijit cu de toate. „N-am nevoie de lumină” zise el, când o slugă îi aduse o lumânare.

Rămânând singur, scoase din cutiuţă diamantul şi-l puse pe masă, gândindu-se la domniţă. O slujnică văzu din curte lumina cea strălucitoare şi alergă la domniţă, ca să-i dea de veste. Domniţa merse la camera tânărului bolnav, deschise uşa, dar rămase nedumerită în uşă, când văzu că lumina cea strălucitoare vine de la diamantul ei.

Când îşi mai veni în fire, întrebă pe tânăr de unde are diamantul. Însă, când a început să stea de vorbă, iar diamantul să le lumineze chipurile, se recunoscură şi se aruncară unul în braţele celuilalt. De fericire, râdeau şi plângeau în acelaşi timp.

Bucuria că şi-a găsit din nou logodnica, l-a însănătoşit pe tânăr în câteva zile. Au plecat de la ospătărie şi au mers împreună la tatăl domniţei. Când a aflat împăratul cât de credincios a fost tânărul, a consimţit cu bucurie la căsătoria lor şi l-a făcut pe ginerele său urmaş la scaunul împărătesc.

COPILUL PRINŢESEI SAVITRI

(Poveste indiană)

PRINŢUL NARPOLA a luat în căsătorie pe prinţesa Savitri, prinţesa cea mai frumoasă din toată întinderea Indiei. Tatăl prinţesei Savitri, pe cât de puternic, pe atât de înţelept, a vrut ca la această nuntă să fie ospeţe şi petreceri cum nu se mai văzuseră până atunci. Două săptămâni în şir au ţinut aceste ospeţe şi petreceri, la care fusese chemată mulţime mare de popor. La sfârşitul ospeţelor şi petrecerilor, tinerii căsătoriţi trebuiau să plece şi să locuiască într-un palat, care era departe de locul de naştere al prinţesei Savitri.

În seara din ajunul plecării lor, măreaţa grădină de la palatul tatălui prinţesei Savitri era încă iluminată cu mii şi mii de lampioane. Pe terase, cântau şi dansau vestitele dansatoare indiene, numite baiadere. Prinţesa Savitri stătea în balcon, lângă soţul ei, zâmbitoare şi frumoasă ca o arătare din vis. Era îmbrăcată într-o rochie albă, făcută dintr-o stofă rară şi ţesută cu fire de argint. Şi cât de strălucitoare de frumuseţe era prinţesa, când privea cu ochii săi mari şi negri şi când deschidea buzele în zâmbetul cel mai dulce!

Însă, la un moment dat, Savitri se întoarse spre partea dinlăuntrul palatului şi întrebă pe o servitoare: „Unde este doica mea, Nair, iubita mea Nair, care m-a alăptat şi m-a legănat în braţele ei? Cheam-o, pentru că n-am mai văzut-o de azi-dimineaţă.”

Prinţesa Savitri intră în salon, în aşteptarea doicii. După puţin, veni şi o femeie bătrână şi gârbovită de

ani.

„Nair, îi zise prinţesa înduioşată, noaptea aceasta e cea din urmă pe care o petrec în palatul tatălui meu, iar de mâine va începe pentru mine o viaţă nouă. Tu, care eşti pricepută la ghicitul norocului, trebuie să-mi spui ce soartă mă aşteaptă.”

Nair înălţă spre Savitri ochii, din care îi curgeau lacrimi şi răspunse, vorbind încet şi rar: „Tocmai în seara aceasta am căutat să citesc în stele viitorul tău, dar nu vreau să te întristez, spunându-ţi tot ce am putut citi.”

„Spune-mi, spune-mi tot adevărul!” stărui Savitri.

„Ei, bine, am să-ţi spun. Vei fi iubită de soţul tău, vei fi fericită, iar după un an vei naşte un copil de o frumuseţe rară, însă când copilul va împlini vârsta de doi ani, va veni un duh rău şi-l va lua şi-l va duce în împărăţia Morţii şi a Umbrelor.”

La auzul acestor preziceri, Savitri rămase câteva clipe tulburată şi zăpăcită. După aceea, se înseninã din nou la faţă şi răspunse cu vocea ei dulce şi graţioasă: „Buna mea Nair, vom căuta un duh bun care să pună pe fugă pe duhul cel rău.”

Atât de frumoasa prinţesă Savitri fu în adevăr fericită şi după un an de la căsătorie născu un copil, care avea ochii tot aşa de negri şi frumoşi. Pentru cei din jurul ei, Savitri se părea că este foarte mulţumită. Adevărul însă e că era chinuită de o îngrijorare adâncă: se va îndeplini oare ceea ce îi prezisese Nair?

Micul Namur, căci aşa îşi botezase copilaşul, era să împlinească peste trei zile vârsta de doi ani. Această zi era aşteptată de Savitri cu spaimă şi groază.

Şi iată că sosi ziua aceea, o zi ce trebuia să fie o zi de sărbătoare, pe când Savitri nu mai ştia cum să-şi ascundă groaza de care era cuprinsă. Îndepărtă pe servitoare şi merse singură cu copilul la tufişul umbros din fundul grădinii palatului.

„Să mergem, îi zise ea lui Namur, mângâindu-l şi alintându-l, să căutăm flori frumoase şi fluturi zugrăviţi în tot felul de culori.”

Dar de ce, abia aşezaţi la umbra arborilor, şi Namur fu năpădit pe neaşteptate de somn?... „Lasă-mă, se rugă el de mamă-sa, să adorm o clipă.”

Însă, pe când îl ţinea pe genunchii ei, Savitri simţi că trupuşorul lui Namur se făcea greu şi se înţepenea. Îngrozită, ridică ochii, fiindcă auzi un fel de foşnet în jurul ei. Văzu o făptură supraomenească, îmbrăcată în roşu şi ţinând în mână o colivie de aur. În colivie era închisă o porumbiţă albă; porumbiţa aceasta era sufletul micului Namur. Făptura ce venise şi care era duhul cel rău, porni să se depărteze, fugind cât mai iute.

Savitri aşează în iarbă trupul neînsufleţit al lui Namur, iar ea porni să alerge după duhul cel rău şi să se roage de el. Alergă multă vreme, fără să-şi dea seama de lungul drum ce străbătea. Se înnoptase, ieşise luna, iar Savitri alerga mereu. Alerga şi se ruga de duhul cel rău: „Dă-mi, dă-mi înapoi copilaşul meu!”

Oare de unde găsea atâta putere, ca să alerge, fără să se ostenească? Alergă toată noaptea, iar când se iviră din nou zorile zilei, Savitri se pomeni într-o poiană de o frumuseţe de neînchipuit. În iarba verde şi fragedă răsăriseră mii şi mii de flori, care de care mai frumoasă şi mai plăcut mirositoare.

În poiana aceea era o mulţime mare de copii, care, purtând cununi de trandafiri, dansau şi cântau cântece de o frumuseţe îngerească. Copiii aceştia chemară şi pe Savitri să danseze şi să cânte cu dânşii.

Duhul cel rău se opri şi zise: „Savitri, stai, te odihneşte şi lasă-te de drumul pe care-l faci în zadar. Stai şi alege-ţi pe cel mai frumos din copiii aceştia, ia-l cu tine şi el te va face să uiţi de copilul pe care l-ai pierdut.”

Însă Savitri îi răspunse: „Te voi urma prin munţi şi prin văi şi nu mă voi lăsa, până ce nu-mi dai înapoi sufletul copilului meu.”

Duhul cel rău porni din nou la drum. Picioarele bietei Savitri se umflaseră şi se umpluseră de sânge. Însă ea alerga înainte. Alergă, alergă până ce o furtună năpraznică îi întunecă vederea. După aceea, se găsi într-o grădină întinsă şi plină de pomi roditori.

Aici duhul cel rău se opri din nou şi îi zise: „Savitri, pe pomii aceştia sunt fructele cele mai gustoase, fructe care îţi astâmpără foamea şi îţi potolesc setea. Mănâncă, odihneşte-te, apoi întoarce-te acasă. Soţul tău te aşteaptă îngrijorat, iar pe mine nu mă poţi urmări în lumea Morţii şi a Umbrelor.”

Dar Savitri îi răspunse: „Te voi urmări până când îţi va fi multă milă şi îmi vei da înapoi sufletul copilului meu.”

Duhul cel rău porni din nou la drum, alergând mâniat şi înfuriat, trecând prin zăpezile veşnice ale munţilor. Picioarele sfâşiate ale prinţesei Savitri însemnau cu pete roşii de sânge drumul prin zăpadă.

Deodată, duhul cel rău se opri din alergat. În coasta înzăpezită a muntelui se făcea o deschizătură mare, un gang nesfârşit, prin care treceau mulţimi mari de pitici, fiecare purtând o lădiţă plină de pietre preţioase.

„Aicea, zise duhul cel rău, suntem în împărăţia piticilor din munţi. Opreşte-te aici, Savitri, căci nu poţi trece de graniţele acestei împărăţii! Piticii, care sunt făpturi bune, au să-ţi potolească foamea şi setea cu mâncări gustoase şi băuturi alese şi au să-ţi dea atâtea pietre preţioase, că ai să ajungi prinţesa cea mai bogată de pe pământ.”

„Pentru mine, strigă Savitri, nu există bogăţii şi nici fericire fără copilul meu. Dă-mi-l inapoi! Fie-ţi milă de durerea mea!”

Duhul cel rău se opri să privească mai bine pe

Savitri. Erau priviri de mirare şi de admiraţie. Ochii săi nu mai erau răi, „Fie cum vrei! zise el. Vitejeasca ta dragoste de mamă a ieşit biruitoare asupra morţii.”

Un bubuit puternic făcu ca Savitri să cadă la pământ, în nesimţire. Când îşi căpătă din nou cunoştinţa, arborii din fundul grădinii de la palatul soţului ei o acopereau cu umbra lor. Savitri îl ţinea în braţe pe iubitul său copil, Namur, care deschidea încet ochişorii săi dulci şi negri, ca şi cum s-ar fi deşteptat dintr-un somn lung şi liniştit.

BALAURUL DIN VÂRFUL STÂNCII

(Legendă poloneză)

ÎNTR-UN SAT din apropierea stâncii, în vârful căreia locuia un balaur, ţăranii se strânseseră într-o seară la casa bătrânului şi sfătosului Milos. Se strânseră să-şi plângă morţii şi să se tânguiască de prăpădul ce făcea groaznicul balaur printre oameni.

Cel mai de compătimit era Skuba, căruia, cu câteva zile mai înainte, balaurul îi răpise şi mâncase nevasta şi copilul.

Skuba se luase după balaur, aşa că putuse să-l vadă de aproape. „Cum arată?” îl întrebă Milka, fiica lui Milos.

„Are, răspunse Skuba, o lungime de cel puţin cincizeci de coţi. Coada i se termină cu o săgeată, iar picioarele îi sunt late şi scurte; ai zice că sunt picioarele unei şopârle uriaşe. Pielea dihăniei este acoperită cu solzi ca şi solzii de peşte. Nu ştiu dacă dihania umblă pe jos sau zboară, dar mi s-a părut că are aripi ca aripile liliacului.”

Un alt ţăran, care văzuse balaurul în faţă, spunea: „Eu, unul, i-am văzut capul. Are limba ca limba de năpârcă, o gură mare cât gura cuptorului şi dinţii mai mari decât colţii mistreţului. Foc şi flăcări îi ies pe nări, iar ochii îi strălucesc ca soarele. Se povesteşte că e de-ajuns ca dihania să-şi arunce o privire asupra unei păsări, pentru ca pasărea să se oprească din cântat, să dea din aripi şi vrăjită de această privire să-i pice drept în gură.”

Dar noaptea înainta şi oamenii nu se îndurau să meargă şi să se culce. Nu se strânseseră numai pentru

a-şi povesti unul altuia nenorocirile ce le pricinuise balaurul din vârful stâncii, ci şi pentru a găsi un mijloc de scăpare. Însă tocmai acest mijloc nu era lesne de găsit.

Să se strângă mulţi, cât mai mulţi şi să-l omoare? Cu neputinţă, deoarece o săgeată sau o lance cât de ascuţită nu zgâria nici măcar solzii balaurului, mai tari decât oţelul cel mai tare.

Să-l prindă de viu? Era şi mai cu neputinţă: s-ar fi aruncat asupra lor şi i-ar fi sfâşiat pe toţi.

Până la urmă, se înţeleseră să meargă a doua zi câţiva dintr-înşii la regele Krakus şi să-i ceară ajutor şi apărare. Un rege poate face doar mai mult decât dânşii. În afară de aceasta, ştiau despre Krakus că este un rege bun şi cu grijă de supuşii săi.

Şi aşa, ziua următoare, bătrânul sfătos, Milos, deşteptul, dar mult preanecăjitul Skuba şi alţi câţiva porniră la drum şi merseră la cetatea de scaun a regelui Krakus. Nu merseră cu mâinile goale, ci luară să-i ducă în dar lână de la oi şi faguri de miere de la albine.

Stând în scaunul său din sala cea mare a palatului, regele îi primi şi îi ascultă cu bunătate şi cu inima înduioşată. Lângă el stăteau cei doi fii ai săi: prinţii Krak şi Leh, amândoi tineri, dar aşa de deosebiţi ca fire si înfăţişare!

Krak avea o figură senină şi ochi în ale căror priviri se citeau mila şi bunătatea. Leh, dimpotrivă, era întunecat la chip şi împietrit la inimă.

După ce ţăranii îşi spuseră păsul, Skuba, făcând o plecăciune adâncă, vorbi din nou, precum urmează:

„Rege şi stăpâne, în singurătatea traiului meu amărât, am avut doi tovarăşi: un şoim şi un câine. Şoimului meu nu i se găseşte pereche; până şi vulturul se teme şi fuge de el. Însă rog pe buna şi frumoasa domniţă Wanda, fiica Măriei Tale, să-l primească din

parte-mi şi să-l aibă pentru când merge la vânătoare. Pe cei doi prinţi îi rog să primească din parte-mi câinele meu, care este cel mai bun câine de vânătoare, de o vitejie fără seamăn şi de un devotament fără margini.”

„Suntem mişcaţi de darurile ce ne faci, răspunse regele. Dar să vie domniţa Wanda, să-ţi mulţumească ea însăşi. Fiii mei, mulţumiţi şi voi lui Skuba pentru darul ce v-a făcut.”

„Ce mai dar!” zise prinţul Leh în bătaie de joc şi întinse mâna să apuce câinele, însă acesta mârâi, îi arătă colţii, apoi merse să se culce la picioarele prinţului Krak.

Dar iată că în sală intră domniţa Wanda, îmbrăcată într-o rochie albă şi având fruntea încinsă cu o cunună de flori. Şi ce frumoasă era domniţa Wanda! Dar pe cât de frumoasă, pe atât era de bună.

Când regele îi arătă darul ce-i adusese Skuba, ea luă şoimul în mână, îl mângâie şi îi vorbi cu cuvinte drăgăstoase. Apoi, întorcându-se spre rege, îi zise: „Tată, deoarece Skuba nu mai are pe nimeni şi este aşa de nenorocit, n-ar putea să stea totdeauna cu noi? Am tocmai nevoie de un om care să îngrijească de şoimii şi de câinii mei de vânătoare.”

Aşa se face că Skuba ajunse sluga cea mai credincioasă a regelui Krakus şi a copiilor regelui.

Însă regele se frământa cu gândul şi ziua şi noaptea şi nu găsea vreun mijloc pentru a scăpa pe supuşii săi de balaurul care îi prăpădea. Într-una din nopţi, când somnul nu se apropia de genele sale, chemă pe Skuba şi-l întrebă: „Nu te-ai gândit şi tu la vreun mijloc pentru a scăpa de balaur?”

„M-am gândit, Măria Ta, răspunse Skuba, adăugind: Iată ce cred eu în scurtimea minţii mele de ţăran: să înjunghiem o oaie, să-i scoatem burta şi măruntaiele şi în locul lor să punem păcură şi pucioasă. Această oaie

să o aruncăm în drumul pe care trece balaurul, când coboară din vârful stâncii. O va mânca, dar păcura şi pucioasa îi va arde burta şi maţele. Aşa cred că ne putem scăpa de groaznica dihanie.”

Regele Krakus găsi bun gândul lui Skuba şi îi zise să pregătească chiar în aceeaşi noapte păcura şi pucioasa, iar dimineaţa să aleagă din turmele regeşti o oaie mai grasă. Skuba făcu întocmai, iar a doua zi, pe înserat, trei oameni călări plecară de la palat. Unul era regele Krakus, al doilea era prinţul Krak, iar al treilea era Skuba, care ducea pe şaua calului său oaia înjunghiată şi umplută cu pucioasă. Cât despre prinţul Leh, nu numai că el n-a vroit să meargă, ci se mai şi bucura, mişelnic, aşteptându-se ca tatăl său şi fratele său mai mare, Krak, să fie sfâşiaţi de balaur, pentru ca în chipul acesta să rămână el singur regele şi stăpânul ţării.

Se lăsase noapte pe tot cuprinsul, când cei trei călăreţi ajunseră la drumul din apropierea stâncii balaurului. Regele Krakus sări cel dintâi de pe cal, luă din mâinile lui Skuba oaia pregătită precum am spus şi o puse în mijlocul drumului. Apoi încălecă din nou în aşteptarea balaurului.

„Dar ce-i această fâşie de lumină, care împrăştie pe neaşteptate întunericul nopţii? Şi ce-i acest urlet îngrozitor, care răsună în văzduh?”

„E balaurul, care coboară din vârful stâncii, în căutare de pradă. El umple văzduhul cu urlete înspăimântătoare şi tot el face să tremure pământul sub picioarele sale.” El a băgat groaza în caii regelui Krakus, prinţului Krak şi în calul lui Skuba. Speriaţi, au luat-o la fugă nebună. Zadarnic s-au căznit cei trei călăreţi să-i oprească.

Trecuse de miezul nopţii, când în curtea palatului intrară ca o săgeată trei cai, dar numai cu doi călăreţi: regele şi prinţul Krak. Skuba lipsea, iar calul său venise

singur.

Din pricina aceasta, regele, prinţul Krak şi domniţa Wanda erau foarte amărâţi. Ţineau la Skuba, ştiindu-l credincios şi devotat.

Însă, ce sunt aceste strigăte de bucurie în curtea palatului? „Trăiască bunul nostru rege Krakus! Trăiască viteazul nostru prinţ Krak! Trăiască buna şi frumoasa domniţă Wanda!”

A, este Skuba în fruntea unei gloate mari de ţărani.

Regele chemă pe Skuba să povestească tot ce i se întâmplase, precum şi pricina strigătelor de bucurie. Skuba povesti precum urmează:

„Calul m-a aruncat din şa, ca şi cum aş fi fost o cârpă. Am căzut tocmai în drumul pe care venea balaurul. Primejdia în care mă găseam îmi dete puteri nebănuite. M-am sculat şi am luat-o la fugă până la stejarul care este la marginea drumului. M-am căţărat pe stejar şi m-am ascuns cât mai bine printre crăci şi frunze. De acolo am putut vedea cum balaurul s-a repezit la oaia pregătită de noi şi cum a mâncat-o dintr-o înghiţitură. După puţin, însă, a scos un urlet, care a zguduit din rădăcini toţi stejarii pădurii. Pesemne, păcura şi pucioasa din oaie se aprinseseră.

Tot urlând, dihania s-a târât până la râul Vistula şi băgându-şi capul în apă, a început să bea cu atâta lăcomie, încât îţi venea să crezi că vrea să bea toată apa râului. Dar nu după mult timp se auzi o detunătură mai tare decât bubuitul tunetului: plesnise dihania.

Mi-am luat inima în dinţi şi m-am apropiat târâş. Atunci am văzut că balaurul murise, iar din burta-i deschisă apa curgea gârlă.”

Regele se bucură nespus de mult de această veste. A doua zi dimineaţă merse şi el şi merse şi tot poporul să vadă balaurul, care zăcea mort lângă râul Vistula.

Dar regele luă o hotărâre însemnată şi zise:

„În vârful stâncii în care a trăit balaurul, voi clădi

palatul regesc, iar de jur împrejur voi clădi un oraş, care va purta numele de Krakau (Cracovia) în amintirea mea şi a iubitului meu fiu, prinţul Krak.”

Palatul, care se numeşte castelul de la Wawel, există până în ziua de astăzi, precum tot până astăzi există şi frumosul oraş Cracovia, fosta capitală a regilor polonezi.

LIMBA MUNŢILOR

(Poveste sârbească)

A FOST ODATĂ UN PASTOR, care ani de-a rândul îi slujise stăpânului său cu cinste şi credinţă. Într-una din zile, pe când păstorul îşi păştea turma de oi, auzi ieşind din pădure un ţipăt ascuţit şi se duse înspre partea aceea, ca să vadă ce este.

Ce să vadă? Pădurea se aprinsese, iar în mijlocul focului era un şarpe cuprins din toate părţile de flăcări.

Păstorul stătu să privească, dar şarpele îi strigă rugându-l: „Ciobane, scapă-mă în numele lui Dumnezeu!” Păstorul îi întinse atunci băţul peste foc. Şarpele se agăţă de băţ, se târî pe el, ajunse până la braţul păstorului, de acolo la umeri şi după aceea se încolăci strâns în jurul gâtului bietului om.

Văzând acestea, păstorul îi zise mirat şi speriat: „Ce-i asta, şarpe blestemat? Eu te-am scăpat de la moarte, iar tu vrei să mă răsplăteşti sugrumându-mă?”

„Nu te teme, îi răspunse şarpele, că nu-ţi fac rău. Du-mă numai acasă la mine. Să ştii că tatăl meu este împăratul şerpilor.”

Păstorul începu să i se roage şi să-i spună că n-are cu cine să-şi lase turma de oi.

Dar şarpele îi răspunse, zicându-i: „Să nu duci grija oilor, că nu li se întâmplă nimic, ci porneşte mai degrabă.”

Vrând, nevrând, păstorul porni cu şarpele de gât prin pădure şi, după mult umblet, ajunse la o poartă făcută toată din şerpi vii. Când fură acolo, şarpele de la gât şuieră o dată şi toţi şerpii care formau poarta se deteră în lături.

Înainte de a intra în palat, şarpele zise păstorului: „Să ştii că tatăl meu are să-ţi dea tot ce doreşti: argint, aur, pietre preţioase. Tu însă să nu ceri altceva decât limba munţilor. El are să se codească mult, la urma urmelor însă tot are să ţi-o dea.”

Când ieşiră înaintea împăratului şerpilor, acesta, văzându-şi fiul, strigă plin de bucurie: „Pentru Dumnezeu, unde mi-ai fost, fiule?” Iar şarpele îi povesti de-a fir a păr tot ce i se întâmplase şi cum păstorul îl scăpase din foc şi de la moarte.

„Ce vrei să-ţi dau că mi-ai scăpat pe singurul meu fiu?” îl întrebă împăratul şerpilor pe păstor.

„Nu vreau altceva decât limba munţilor” îi răspunse acesta.

„Asta nu e pentru tine, îi zise împăratul şerpilor, pentru că, dacă ţi-o dau şi se întâmplă să spui cuiva că ai astfel de lucru, chiar în clipa aceea ai să pici mort la pământ. Vezi, aşadar, că e spre binele tău să-mi ceri altceva.”

Dar ţi-ai găsit. Ciobanul nu ştia decât una şi bună: „Ori îmi dai limba munţilor, ori de nu, nu primesc nimic.” Şi se făcu că pleacă pe uşă afară.

Văzându-l aşa de încăpăţânat, împăratul şerpilor îl opri, zicându-i: „Stai că am să-ţi fac pe voie, deschide numai gura.” Păstorul făcu aşa, iar împăratul îi scuipă în gură şi îi zise: „Acum scuipă şi tu în gura mea”.

Ciobanul scuipă şi aşa făcură de trei ori, scuipându-şi unul în gura celuilalt.

Împăratul şerpilor îi zise, după aceea: „Acum iată că ai limba munţilor, păzeşte-te numai să spui cuiva: cum ai spus, cum ai murit”.

Păstorul se întoarse la turma sa de oi, luând drumul prin pădure. Pe unde trecea, însă, auzea şi înţelegea tot ce-şi vorbeau între ele păsările, florile, ierburile şi tot ce este viu în lume. Când ajunse la oile sale, văzu că păşteau liniştite şi că nu lipsea niciuna. Atunci se

culcă şi el, ca să se odihnească puţin.

Nici nu se culcase bine, şi iată că aude doi corbi care stăteau pe craca unui arbore din apropiere. Unul dintre cei doi corbi zise: „De-ar şti ciobanul că tocmai sub plopul unde stă culcat iedul cel negru se găseşte o comoară plină de bani de aur şi de argint!”

Îndată ce auzi aceasta, păstorul, care, pe lângă altele, era un om foarte cinstit, se duse la stăpânul său şi îi spuse totul. Stăpânul merse la locul arătat, cu lopeţi, cazmale şi o căruţă. Găsi, într-adevăr, comoara şi o cără acasă.

Dar stăpânul acesta era un om foarte cumsecade. De aceea nu opri nimic pentru dânsul, ci îi dete păstorului toată averea găsită, zicându-i: „Ţie ţi se cuvine, însoară-te şi trăieşte din banii aceştia.”

Păstorul făcu întocmai, luându-şi o nevastă. Nu după mult ajunse să fie omul cel mai bogat din tot ţinutul. Avea în slujba sa o mulţime de păstori, văcari, porcari, grajduri şi avere fără număr.

Odată, în ajunul Crăciunului, îi zise nevestei sale: „Pregăteşte vin, rachiu şi tot ce trebuie de-ale mâncării, că mâine vreau să mergem la stână, la ciobanii noştri, ca să-i bucurăm şi pe dânşii cu ceva.”

Femeia pregăti tot ce-i ceruse bărbatul.

Când a doua zi se duseră la stână, omul cel bogat îi chemă pe ciobani şi le zise: „Acum voi să vă strângeţi cu toţii la un loc, mâncaţi, beţi şi petreceţi după pofta inimii. Toată noaptea am să păzesc eu turmele.”

Cam pe la miezul nopţii, mai mulţi lupi se apropiară de turmă şi începură să urle; iar câinii le răspundeau lătrând cu furie. Dar lupii, în limba lor, grăiră câinilor, zicându-le: „Nu ne lăsaţi să dăm năvala în turmă, că are să fie carne şi pentru voi?”

Câinii le răspunseră în graiul lor: „Veniţi ca să avem ce mânca şi noi!”

Printre câini era însă unul mai bătrân, căruia nu-i

rămăsese decât vreo doi dinţi în gură. Şi acest câine bătrân, dar credincios, le zise lupilor: „Căraţi-vă de aci, spurcăciunilor! Cât mai am ăşti doi dinţi în gură, nu vă las să faceţi pagubă stăpânului meu.”

Iar stăpânul asculta şi înţelegea tot ce-şi vorbeau câinii şi lupii între dânşii.

În ziua următoare porunci să fie omorâţi toţi câinii şi să nu fie lăsat în viaţă decât un câine, câinele cel bătrân.

Păstorii i se rugau, zicându-i: „Stăpâne, e păcat, de ce să omorâm câinii?”

„Să faceţi aşa cum vă poruncesc,” răspunse el.

După aceea porni din nou să se întoarcă cu nevastă-sa acasă. El mergea călare pe un cal, iar nevastă-sa pe o iapă.

Calul era mai iute de picior şi mergea înainte, pe când iapa rămase la urmă de tot.

Când depărtarea dintre ei era destul de mare, calul necheză şi zise iepei: „Haide, mişcă mai repede!”

„Ţi-e uşor să vorbeşti aşa, îi răspunse iapa: tu nu duci în spinare decât pe stăpânul singur, pe când eu port trei: pe stăpâna, pe copilul ce-l are întrânsa şi pe mânzul din burta-mi.”

Stăpânul înţelese şi râse, iar nevastă-sa, văzându-l, dete pinteni iepei, îl ajunse şi îl întrebă de ce râde.

„Pentru Dumnezeu, nu-mi mai bate capul, nevastă! Ce tot mă întrebi pentru ce am râs? Îţi spun odată că nici eu nu ştiu pentru ce.”

Dar cu cât se apăra el, cu atât mai mult nevastă-sa nu-l slăbea cu întrebările. La urmă de tot omul îi spuse: „Dacă-ţi spun, să ştii că am să mor numaidecât.”

Şi tot vorbind şi certându-se, ajunseră ei acasă.

Îndată ce descăleca de pe cal, bietul om porunci să i se facă un coşciug şi, cum e gata, să-l aducă la poarta casei.

După aceea zise nevestei: „Iată, acum mă culc în

coşciug şi am să-ţi spun pentru ce am râs; să ştii numai că închid ochii pentru vecie, îndată ce-ţi spun.”

Dar, femeia n-a vrut să ţie seama de aşa ceva! Să-i spună şi să-i spună, că de nu-i spune, are să se întâmple aşa şi pe dincolo.

Intră în coşciug şi se mai uită o dată în jurul său. Văzu atunci că bătrânul câine venise de la stână şi se aşezase plângând la capul lui.

Omul, văzând aceasta, îi zise nevestei: „Adă o bucată de pâine şi dă-i câinelui.”

Femeia aduse pâine şi o aruncă înaintea câinelui. Bătrânul şi credinciosul câine nici nu se uită la pâine.

Dar iată că veni cocoşul şi începu să mănânce din pâine. Câinele se întoarse atunci spre dânsul şi-i zise: „Nu ţi-e ruşine obrazului, cocoş blestemat! Îţi arde de mâncare, când stăpânul trage să moară!”

Cocoşul răspunse: „Dacă e nebun, n-are decât să moară! Eu am o sută de găini şi le chem pe toate, când găsesc un grăunte, dar, când vin ele, îl înghit eu grăuntele. Iar dacă vreuna dintr-însele se supără, o şi ciocănesc, până se astâmpără; el însă nu-i vrednic să cuminţească o singură nevastă.”

Când omul auzi acestea, sări din coşciug, luă un băţ şi o chemă pe nevastă-sa în odaie.

„Vino, muiere, vină să-ţi spun!” Şi dă-i cu băţul şi dă-i: „Na, ca să ştii, na, ca să ştii!” Şi îi dete până ce femeia se potoli cu desăvârşire şi nu-l mai întrebă niciodată de ce a râs.

CELE DOUĂSPREZECE DUMICĂTURI DE PÂINE

(Poveste sârbească)

A FOST ODATĂ UN ÎMPĂRAT căruia îi murise împărăteasa şi rămăsese văduv cu un băiat de vârstă mică. Băiatul, ca toţi copiii mici, plângea foarte mult.

Într-una din zile, pe când împăratul se pregătea să se ducă la vânătoare, copilul i se aruncă de gât şi se porni să plângă şi mai tare.

Împăratului i se rupse inima de milă şi hotărî să se însoare din nou, nu de altceva, dar pentru ca nevasta a doua să aibă grijă de copil. Şi după ce-l linişti pe copil, cât putu mai bine, se duse la vânătoare. Pe drum, întâlni la un izvor de munte o femeie frumoasă, care umplea apă în douăsprezece tigve. Împăratul o întrebă mirat de ce umple apă în tigve. Femeia îi răspunse: „Fac aşa ca să mă hrănesc; pentru fiecare tigvă cu apă mi se plăteşte un dumicat de pâine şi în felul acesta câştig în toate zilele câte douăsprezece dumicături de pâine.”

Împăratul o întrebă mai departe dacă se satură cu atâta pâine. „Ar fi chiar prea multă, îi răspunse ea, dar îi dau mai întâi fiicei mele să mănânce şi după aceea mănânc şi eu, aşa că ne ajunge tocmai pe tocmai.”

Împăratul se miră şi mai mult şi fiindcă femeia era şi tânără şi frumoasă îşi zise în sinea sa: „Această femeie ar fi bună pentru casa mea şi pentru copilul meu.” Îi spuse după aceea că e împăratul ţării şi o întrebă dacă n-ar vrea să se mărite cu el.

Ea consimţi numaidecât, iar împăratul o duse la

palat, se cunună cu dânsa şi aşa ajunse să fie împărătească.

Fetiţa împărătesei era mai tânără decât fiul împăratului. Cei doi copii se înţelegeau foarte bine între ei şi ţineau mult unul la celălalt. Când împăratul căpăta ceva deosebit de frumos, îl dăruia copiilor, care şi-l împărţeau cinstit şi frăţeşte.

Împărătesei însă nu-i era pe plac o astfel de viaţă, fiindcă se socotea în gând: „De ce şi copilul ăsta, care mi-e străin, să se bucure de toate bunătăţile la fel cu copilul meu?” De aceea, îşi puse în cap să-i învrăjbească pe tată cu fiu şi să-l facă pe împărat să-l gonească pe fiul său. Acest gând aşa de rău îl şi îndeplini, în curând. Mai întâi începu să povestească împăratului că visează în toate nopţile visuri groaznice. Vedea că băiatul crescuse dintr-o dată, că îl răsturna pe tatăl său de pe scaunul împărătesc şi că făcea din tatăl său şi din împărătească nişte slugi de rând.

Vorbele acestea îl neliniştiră pe împărat, iar acum împărăteasa nu înceta să-i împuieze capul cu tot felul de poveşti. Se hotărî deci să-l alunge pe băiat de la curtea împărătească.

Şi aşa feciorul cel de împărat, şi care era acum un flăcău destul de mare, fu nevoit să se îmbrace în haine de cerşetor şi cu inima frântă de durere să plece în ţări străine.

Într-una din seri, îşi căută adăpost lângă o peşteră în care trăia un pustnic foarte bătrân şi cu o barbă albă ca zăpada. Pe la miezul nopţii, auzi răsunând în peşteră plânsete jalnice.

Dintru început se sperie, îşi veni însă în curând în fire şi se socoti în sinea sa: „Oricine ar fi, e vădit că nu plânge de plăcere, ci de nevoie mare şi grea.”

Feciorul de împărat intră aşadar în peşteră şi-l văzu pe pustnic gemând bolnav şi însetat. Flăcăul nostru dete fuga la râu, luă apă în pumni şi veni alergând la

peşteră. Pe drum, se poticni, căzu şi se lovi la genunchi, cu toate astea, tot îi aduse pustnicului ceva apă în pumni. Bătrânul pustnic se bucură foarte mult şi-i zise: „Fiule, nu gem şi nu oftez din pricină că sunt bolnav şi că mi-e sete, ci fiindcă ştiu câtă răutate şi ticăloşie este pe pământ. Dar acum mă bucur, văzând că mai sunt oameni – şi chiar în pustietatea aceasta – care au milă de durerile semenilor lor. Din parte-mi, cere-mi ce vrei şi am să-ţi dau.”

Feciorul de împărat îi răspunse: „M-a lovit o mare supărare şi dacă ştii vreun leac împotrivă, rogu-te, spune-mi-l!” Pustnicul îi dete un fluieraş şi-i zise: „Nimic nu e mai uşor! Fluieraşul acesta te va înveseli mereu şi inima ta, năpădită de bucurie, va porni să salte şi va juca atâta vreme cât vei cânta din fluier.”

Feciorul de împărat îi mulţumi, plecă, dar nu mai putea de nerăbdare să fie singur şi să cânte din fluier. Şi aşa se duse el departe, tot mai departe şi când văzu că era cu totul singur, luă fluierul şi încercă; inima se porni să salte de bucurie şi văzu cum în depărtare o veveriţă juca la cântecul fluierului său.

Merse mai departe şi aşa trecu vremea, până ce se tocmi ca păstor la un boier bogat. Deseori îl apuca dorul de cântat, dar se ferea să cânte când era cu oile la păşune, căci oile, auzind fluierul, n-ar mai fi păscut, ci ar fi jucat şi sărit.

Într-o seară, când se întorcea acasă cu turma de oi, auzi de departe plânsete şi bocete şi când veni la casa boierului, ce-i fu dat să vadă? Boierul se dusese în noaptea din ajun la locul unde zânele jucau şi se prindeau în horă, iar împărăteasa zânelor îi scosese amândoi ochii; de aceea, plângea şi bocea bietul om şi toţi ai casei.

Feciorul de împărat se hotărî atunci să pornească la

diurn[1] şi să caute ochii boierului. Îşi lăsă oile, luă o traistă în care pusese pâine, sare şi nişte ceapă, îşi mai luă fluierul şi merse după urme, aşa cum auzise de la boier. Nu spuse nimănui ce are de gând şi încotro se duce. Când sosi la locul unde se strângeau zânele, se sperie de ceea ce văzu: împărăteasa zânelor stătea trântită într-un luminiş de pădure, iar douăsprezece zâne îi pieptănau şi-i împleteau părul, care strălucea.

Voinicul se apropie şi mai mult de ele, zânele se opriră din pieptănat şi împletit, dar împărăteasa lor, care abia aţipise, deschise din nou ochii. Atunci înţelese că-l văzuseră, scoase îndată fluierul cel năzdrăvan şi începu să cânte, mai întâi mai încet, apoi mai tare, tot mai tare. De frică, îi tremura inima, dar zânele, după ce se uitară una la alta, izbucniră într-un râs zgomotos, încinseră apoi o horă şi începură să joace ca scoase din minţi. El îi dădu înainte cu cântecul, până ce zânele nu se mai ţineau pe picioare. Atunci împărăteasa lor strigă: „Ah, nu mai pot!” Dar când nu vrea feciorul de împărat, poftim să te opreşti din jucat şi din săltat!

Când văzură că stau rău de tot, strigară toate într-un glas: „Oricine ai fi, te rugăm încetează!” El le răspunse: „Spuneţi-mi unde sunt ochii stăpânului meu!”

Împărăteasa zânelor se jură pe cer şi pe pământ că ea nu ştie, dar băiatul nu se lăsă încântat. Ea îi zise atunci să se ducă la bradul pe care luna îl luminează mai puternic şi să dea jos din brad o pungă de aur; în punga aceea va găsi o cutie de argint, iar în cutie, înfăşuraţi în vată, ochii ce-i caută.

Feciorul de împărat porni într-acolo, dar nu-şi lua ochii de la zâne şi îndată ce vedea că nu se mişcă, sufla în fluier, iar ele începeau din nou să sară ca

[1] Diurn - dimineaţă

nebune; aşa se duse el până la brad, dete jos punga de aur, găsi într-însa cutia de argint, iar în cutie ochii stăpânului său înfăşuraţi în vată. După aceea, se întoarse acasă foarte vesel şi cântând din fluier.

Ajuns acolo, îi dete stăpânului său ochii, iar stăpânul său, când putu să vadă, îl încărcă cu aur şi cu tot felul de lucruri de mare preţ. Feciorul de împărat îi zise că nu doreşte altceva decât un cal bun şi arme, căci îi place să se ducă în lumea largă şi să facă bine. Stăpânul său îi îndeplini bucuros dorinţa şi aşa voinicul porni din nou prin lume.

Departe de tot merse vestea despre el, ca despre un viteaz care poartă lupte grele şi ocroteşte pe săraci. Şi aşa începură oamenii să-l cheme în ajutor, când într-un loc, când într-altul. Într-una din zile primi o chemare din partea împăratului, tatăl său, care trimise oameni să-i zică următoarele:

„Viteazule necunoscut, am auzit de tine şi de isprăvile tale şi te rugăm, în numele lui Dumnezeu, să ne vii şi nouă într-ajutor; a năvălit un balaur groaznic şi ne cere să-i dăm pe fiica noastră şi chiar toată împărăţia.”

Auzind acestea, feciorul de împărat porni numaidecât. Pe drum se gândea şi se socotea cam ce fiică a împăratului putea să fie şi îşi închipui că nu poate fi alta decât aceea pe care mama sa vitregă o adusese în casă şi care fusese aşa de drăguţă cu dânsul. Cu astfel de gânduri sosi el în împărăţia tatălui său şi se duse drept la palat, unde găsi totul aşa cum lăsase. Numai tatăl său îmbătrânise prea mult, de asemenea slugile şi mamă-sa vitregă. Dar fiica acesteia se făcuse o fată nespus de frumoasă.

Şi iată că se ivi balaurul cel groaznic şi zărindu-l pe feciorul de împărat se repezi asupra lui, strigându-i de departe: „Tocmai tu eşti acela pe care îl căutam de atâta vreme!”

Săgeţi aprinse ieşiră din balaur, dar calul feciorului de împărat căzu în genunchi, aşa că săgeţile zburară peste capul lui. Feciorul de împărat îi aruncă suliţa, dar suliţa se rupse în două şi nu-i făcu balaurului o zgârietură. La fel i se rupseră toate armele şi acum stătea cu mâinile goale, pe când balaurul râdea şi înainta asupra lui.

Feciorul de împărat puse atunci mâna pe fluier şi începu să cânte. Tot ce era viu de jur-împrejur porni să joace şi să salte. Balaurul însă începu să tremure, să şuiere şi să se facă din ce în ce mai mic, până ce se făcu o băşicuţă care sărea încoace şi încolo. Feciorul de împărat se repezi asupra ei, o strivi cu piciorul stâng, băşica plesni şi cu aceasta se sfârşi şi puterea balaurului.

Când oamenii văzură ce se întâmplase, se bucurară foarte mult, împăratul îl îmbrăţişa şi-l întrebă cine şi de unde este. Voinicul îi povesti totul, din fir în păr. Împăratul, auzind acestea, se făcu foc pe împărătească şi vroi să o omoare îndată, dar fiul său se rugă să-i cruţe viaţa. Împăratul nu o omorî, ci o trimise din nou la muntele de unde venise, să umple iarăşi la izvor douăsprezece tigve şi să se hrănească cu dumicaturile de pâine ce ar câştiga din vânzarea apei.

Pe fiica ei o dete însă fiului său de nevastă şi aşa voinicul acesta se urcă în scaunul tatălui său.

PALATUL NOROCULUI

DOI PRIETENI, sculându-se cu noaptea în cap, porniră la drum în căutarea norocului. Amândoi erau flăcăi tineri şi voinici, numai că unul dintre ei era cam leneş şi trântor, pe când celălalt era harnic şi muncitor.

Până la ora când razele soarelui începuseră să lumineze vârfurile munţilor, cei doi prieteni zăriră în depărtare un palat mare şi strălucitor. Palatul acesta era clădit în vârful muntelui celui mai înalt. Nu se văzuse până atunci pe faţa pământului un palat mai frumos şi mai măreţ. Avea acoperişul de aur, zidurile numai din marmură mai albă decât zăpada, iar geamurile de la sutele de ferestre erau din cristalul cel mai fin.

Cei doi tovarăşi de drum nu-şi mai luau ochii de la mândreţea de palat şi ardeau de dorinţa de a se apropia cât mai mult de el.

Însă, pe când stăteau cu ochii ţintă spre palatul îndepărtat, iată că ceva ca un fluture mare, dar un fluture ce părea a fi făcut din aur şi argint, venea înspre dânşii, cu toată iuţeala. Când se apropie mai bine, cei doi prieteni văzură că nu e fluture, ci o fecioară de o nespusă frumuseţe. Era îmbrăcată într-o rochie albă ca pânza de păianjen, iar pe cap purta o coroană de diamant, ori din roua dimineţii luminată de razele soarelui.

Fecioara aceasta, zveltă şi subţirică, stătea pe o margine mare de aur strălucitor, care fugea şi se rostogolea mai iute decât vântul.

Când trecu pe lângă cei doi prieteni, fecioara se opri o clipă, se uită la dânşii, apoi le zise zâmbind: „Veniţi

după mine!”

„N-am altă treabă, decât să alerg după dânsa ca un nebun!” zise tânărul cel leneş, fără să se mişte de pe locul unde se trântise.

Însă tovarăşul său de drum se luă după fecioară şi izbuti chiar să apuce cu mâna o margine din rochia ei. Apoi o întrebă: „Cine eşti?”

„Sunt Zâna Norocului, răspunse frumoasa fecioară, iar palatul ce se zăreşte în vârful muntelui este locuinţa mea. Dacă vrei, poţi şi tu să vii astăzi la palatul meu. Îţi spun numai că n-ai timp de gândit şi de odihnit. Să mai ştii că dacă intri pe poarta palatului mai înainte ca ceasornicul să bată cea din urmă lovitură de miezul nopţii, te voi primi şi-ţi voi fi prietena şi ocrotitoarea ta. Dar o să fie prea târziu, dacă vii chiar o clipă după ce a bătut miezul nopţii.”

După ce a vorbit în felul acesta, frumoasa zână, smulgându-şi rochia din mâna tânărului, s-a îndepărtat cu toată iuţeala. Tânărul nostru se întoarse atunci la prietenul său şi-i povesti tot ce-i spusese zâna.

„Vă mulţumesc şi ţie şi zânei, răspunse căscând prietenul său, dar mai bine mă las păgubaş, decât să-mi rup picioarele. Altceva, dacă din întâmplare s-ar fi găsit pe aici vreun cal, care să mă ducă”.

„Dacă nu vrei tu, merg eu, îi răspunse tânărul harnic şi muncitor. Să auzim de bine!” Şi porni întins la drum, mergând spre palatul din vârful muntelui.

După ce rămase singur, tânărul cel leneş zise încă o dată: „Aş fi mers şi eu, dacă s-ar fi găsit pe aicea vreun cal, care să mă ducă”, apoi se lungi şi mai bine în verdeaţă.

Şi iată că în aceeaşi clipă auzi lângă dânsul un nechezat uşor. Întoarse capul şi ce-i fu dat să vadă? Un cal cu şa şi cu frâu stătea înaintea lui.

„Iată ce va să zică să ai noroc!” îşi zise el şi sări în şaua calului. Calul porni cu un pas sprinten,

îndreptându-se spre palatul Norocului. În câteva minute ajunse şi lăsă în urmă pe tânărul care mergea pe jos. Cam pe la ora prânzului calul se abătu din drum, intră într-un tufiş umbros şi acolo se opri locului.

„Ai făcut bine, căluţule, îi zise călăreţul. Îmi era foame şi mă simţeam cam obosit. Dealtfel, se ştie că graba strică treaba.” Zicând acestea, descăleca, se aşeză la umbră şi, scoţându-şi din traistă merindele, începu să mănânce. După ce mâncă, zise, vorbindu-şi singur: „N-ar fi rău să-i trag şi un pui de somn. Am tot timpul să ajung la palat.

Ce mai „pui” de somn îi trase! Îi puteai bate cu toba la urechi că nu s-ar fi trezit. Dormea dus şi visa tot ce se poate închipui mai frumos. Visa că ajunsese la palatul Norocului şi că fusese primit împărăteşte. I se aducea numaidecât tot ce dorea, muzicile cântau şi focuri de artificii se aprindeau în cinstea lui.

La urmă, fu trezit de sunetele muzicii. Se ridică în picioare, se frecă la ochi şi văzu că focurile de artificii, ce visase, nu erau decât cele din urmă raze ale soarelui, care apunea, pe când muzica era vocea prietenului său, care trecea pe acolo, mergând pe jos.

„E vremea să pornesc din nou la drum”, îşi zise el şi privi în jurul său, ca să vadă unde îi era calul. Însă nu se vedea nici urmă de cal. În locul calului, păştea prin apropiere un măgar bătrân şi aşa de slab, că îi puteai număra oasele. Omul chemă, fluieră, căută peste tot, dar calul pierise fără urmă. În sfârşit, văzând că n-are încotro, încalecă pe măgar şi porni mai departe.

Măgarul mergea încet, încet de tot şi făcea popasuri dese şi lungi. Cu toate acestea, făcu şi el o bună bucată de drum, aşa că turnurile de pe palatul Norocului se vedeau şi mai bine.

Dar începuse să se lase întunericul nopţii, iar la palat se aprindeau luminile. Însă acum veni încurcătura cea mare. Măgarul mergea mai încet, tot mai încet, până

când într-un desiş de pădure, unde nu puteai vedea la doi paşi, se opri dintr-o dată.

Văzând aceasta, tânărul se dete jos şi punând la întâmplare mâna pe un băţ gros, începu să-l lovească fără milă. Dar nici lui nu-i merse bine, fiindcă măgarul, ridicând picioarele dindărăt, îl izbi drept în piept.

Tânărul căzu jos la pământ şi rămase în nemişcare câteva minute, văitându-se de durere. Când, în sfârşit, a putut să se ridice din nou, pierise şi măgarul, aşa cum pierise mai înainte şi calul. Tânărul cel leneş se târî pe jos, pipăind prin întuneric şi căutând de jur împrejur.

Ar fi vrut să se culce şi să doarmă, dar auzea urlete de lupi flămânzi, urlete care, bineînţeles, nu erau o muzică prea plăcută. La urmă, iată că simţi că atinge ceva ce i se păru că este şaua măgarului. „Bine că l-am găsit”, îşi zise el şi se aruncă în ceea ce i se păruse a fi o şa.

Dar ce ciudat era măgarul acesta! Era foarte mic, aşa că picioarele tânărului se târau pe jos. Apoi, tânărul simţi de o parte şi de alta ceva umed şi lipicios. Îl trecură fiorii şi vru să descalece, însă tocmai în clipa aceea auzi un ceasornic bătând în depărtare. Ceasornicul bătea orele unsprezece din noapte. Tânărul nostru mai avea, prin urmare, încă o oră până să ajungă la palat. De aceea se hotărî să meargă înainte.

De la cei dintâi paşi îşi dete seama că pe acest animal se şedea mai bine. Mai ales şaua părea că este mult mai înaltă la spate, aşa că era bună de rezemat. Numai că noul animal mergea cel puţin de zece ori mai încet decât măgarul. Oricum, tot mergând aşa încet, ieşi din pădure.

Palatul Norocului se vedea acum bine luminat şi părea să fie aproape. O rază de la lumina ferestrelor căzu pe animalul pe care mergea tânărul cel leneş.

Abia atunci văzu acesta pe ce călăreşte: pe un melc uriaş!

Se cutremură şi vroi să sară jos, dar iată că, în depărtare, ceasornicul bătu din nou şi o singură dată: era prima bătaie din orele 12 de noapte!

Auzind această bătaie de ceasornic, leneşului nostru îi veni nebunia şi mai multe nu. Izbi cu picioarele în melc, vrând să-l facă să meargă mai iute. Însă melcul îşi strânse numaidecât capul în căsuţă şi făcând apoi o mişcare mai puternică aruncă de pe el pe tânăr.

Ceasornicul bătu a doua lovitură a miezului nopţii. Dacă tânărul cel leneş s-ar fi sculat şi ar fi pornit-o alergând, este sigur că ar fi ajuns la timp la palatul Norocului, în loc de aşa ceva, el se uită de jur împrejur, doar, doar zăreşte din nou vreun cal.

„Un cal! Un cal! se văita el. Un cal, un măgar sau orice o fi, ca să mă duc la palat!”

Ceasornicul bătu a treia lovitură. Şi iată că se auzi că se mişcă şi se târâie ceva prin întuneric. Tânărul nu stătu pe gânduri, ci sări numaidecât în spinarea acestei vietăţi, despre care nu ştia ce este, simţi doar că e ceva scund de tot. Când să încalece, văzu că porţile palatului sunt deschise şi că prietenul său stă în prag, făcându-i semne cu căciula.

După ce ceasornicul bătu a patra lovitură, porni să se mişte şi vietatea cea nouă. Însă, în ce fel? Când ceasornicul bătu a cincea lovitură, dihania aceasta făcu un pas înainte, dar când bătu a şasea lovitură, se opri locului. La a şaptea lovitură, se învârti în jurul său. La a opta, începu să pornească îndărăt, îndepărtându-se de palat.

Tânărul cel leneş striga, îl ocăra, îl lovea cu picioarele, însă în zadar: dihania mergea mereu îndărăt. Ceasornicul bătu a noua lovitură. Omul vru să se dea jos, dar din toate părţile ciudatei dihănii se porniră nişte braţe mari, care îl cuprinseră şi-l ţinură

strâns pe loc. La lumina lunii, care izbutise să străpungă norii, văzu atunci că dihania pe care se găsea, era un rac neînchipuit de mare!

Una după alta, luminile începuseră să se stingă la ferestrele de la palatul Norocului. Ceasornicul bătu a zecea lovitură! Racul, tot înapoi. A douăsprezecea lovitură! În aceeaşi clipă porţile palatului se închiseră cu un zgomot puternic, aşa că palatul Norocului rămase închis pentru totdeauna pentru tânărul cel leneş.

Până în ziua de astăzi, nimeni nu ştie şi nici nu prea vrea să ştie ce s-a întâmplat cu dânsul şi cu racul pe care mersese călare.

Se ştie însă că tânărul cel harnic şi muncitor a fost primit cu toată prietenia de către zâna Norocului şi a stat acolo mai multe luni de zile. Şi după ce a plecat, zâna l-a ocrotit în viaţă şi l-a ajutat să aibă parte de un trai fericit, aşa cum mi-l doresc mie însumi şi cum îl doresc tuturor, câţi au citit această poveste.

BUCLE DE AUR

(Poveste norvegiană)

ÎN ÎNDEPĂRTATA ŞI RECEA ŢARĂ A NORVEGIEI, a fost odată un oraş, al cărui nume era pare-mi-se, Woro, un oraş trist, cum nu-i găseai nicăieri perechea. Cerul nu era mai niciodată albastru, fiind zi şi noapte acoperit de nori cenuşii. Şi totul era cenuşiu şi mohorât în oraşul Woro. În grădini nu răsărea nicio floare, în păduri nu se auzea niciun cântec de păsări. Şi ploua, ploua aproape fără încetare.

Nimeni nu râdea şi nu era vesel în oraşul acela. Până şi nunţile erau triste, fiindcă erau nunţi fără lăutari şi fără cântece. Doar – ceea ce se întâmpla o dată, sau cel mult de două ori pe an – când soarele izbutea să străpungă perdeaua groasă de nori cenuşii şi să se ivească în strălucirea sa pe un colţ de cer albastru, era pentru locuitorii oraşului sărbătoarea cea mai mare. Atunci li se înseninau şi lor feţele şi mai vedeai câte un zâmbet fluturându-le pe buze. Numai că aşa cum am spus, astfel de zile erau foarte rare. Încolo, tot timpul, locuitorii din Woro erau trişti ca o zi ploioasă de toamnă. Trişti şi îmbrăcaţi în haine cenuşii, aşa cum era şi culoarea cerului cenuşiu, ce apăsa asupra oraşului.

Numai Cristina, o femeie tânără, se deosebea şi ca îmbrăcăminte şi ca purtare de toate femeile şi de toţi bărbaţii din oraşul Woro. Numai Cristina nu era tristă, ci pururi veselă şi zâmbitoare. În loc de haine cenuşii, ea se îmbrăca toamna în rochii de culoare deschisă. Când ploua, mergea încet pe stradă, şi adăpostindu-se sub o umbreluţă roşie sau galbenă.

Şi iată că într-o zi, Cristina născu o fetiţă, care i se părea Cristinei că este copilul cel mai frumos din tot oraşul, însă Cristina dorea ca fetiţa ei să fie pe întreg pământul fetiţa cea mai frumoasă. Pentru aceasta, două zile şi două nopţi nu se culcă şi nu mâncă. Stătu să se gândească. Se gândea ce să ceară berzei năzdrăvane.

Barza aceasta era o barză bătrână, bătrână şi care aducea câte un dar fiecărui copil nou-născut. Aducea darul pe care îl cereau părinţii copilului. Unii îi cereau pentru copiii lor sănătate, alţii noroc, alţii viaţă lungă, alţii bogăţie.

„Nu vreau nimic din toate acestea, îşi zise Cristina, vorbindu-şi singură. Dar ce să cer, pentru ca fetiţa mea să fie cea mai frumoasă de pe pământ?

În sfârşit, după ce se frământă cu gândul două zile şi două nopţi, zise sărind de bucurie prin odaie: „Am găsit! Am găsit!”

Şi aşa, când veni barza, Cristina îi zise: „Doresc să dai fetiţei mele păr de aur adevărat şi care să fie tot atât de strălucitor ca şi aurul adevărat”.

Barza fu nemulţumită de cererea Cristinei. Totuşi, îi făcu pe voie. Deasupra leagănului fetiţei desfăşură aripile sale mari, făcu de câteva ori cu ciocul nişte semne tainice în aer, apoi zise Cristinei: „Dorinţa ta s-a îndeplinit. Să ştii însă că ai fost nesocotită. Va veni ziua în care te vei căi şi vei plânge că ai cerut pentru copilul tău păr de aur adevărat. Eu acum te las, dar mai ţine minte ceva. Să ştii că fetiţa va muri în clipa în care îi vei tăia sau îi vei smulge măcar un fir din părul ei.”

Barza plecă, zburând pe fereastra deschisă, iar Cristina rămase câteva minute zăpăcită şi uluită de cuvintele auzite. Când îşi veni din nou în fire şi se aplecă asupra leagănului fetiţei, dete un strigăt de bucurie: capul fetiţei strălucea ca soarele, buclele de păr răspândeau raze de lumină, fiind de aur adevărat.

Ca să se încredinţeze şi mai bine, Cristina puse mâna în păr şi văzu că fiecare fir era de aur adevărat.

În bucuria sa uită de ameninţarea berzei şi ieşi din casă, mergând să ducă vestea la femeile din vecini. În curând, vestea aceasta se răspândi în tot oraşul şi în celelalte oraşe şi sate. Cât era ziua de mare, venea mulţime de oameni din toate părţile ţării, ca să vadă minunea nemaivăzută: o fetiţă cu păr de aur adevărat. Fetiţei i s-a dat numele de Bucle de aur şi numele acesta i-a rămas.

Au trecut anii. „Bucle de aur” a crescut, făcându-se din ce în ce mai frumoasă. Ajunsese să fie în adevăr cea mai frumoasă de pe pământ.

În acelaşi timp însă, îi creştea părul, iar pe măsură ce creştea, se făcea, cum lesne se înţeleg, mai greu, tot mai greu. Era doar păr de aur adevărat. Greutatea părului o silea pe „Bucle de aur” să meargă ţinând capul aplecat în jos, ba chiar încovoiată. Din pricina aceasta se ferea să umble şi stătea mai toată ziua cu capul pe pernă.

În loc să fie veselă şi mulţumită, era, dimpotrivă, tristă şi amărâtă şi plângea în ascuns de mamă-sa.

Nici mamă-sa nu era mulţumită. Îşi dădea seama de greşeala ce făcuse şi se căia amar, decât era o pocăinţă târzie şi fără folos. Cât despre tăiat părul, nu putea fi nici vorbă: ştia doar că în aceeaşi clipă „Bucle de aur” ar fi murit.

Într-o dimineaţă, Cristina intră în camera în care dormea fata ei. „Bucle de aur” visa şi vorbea în somn, zicând: „O cât sunt de mulţumită şi fericită că nu mai am păr de aur adevărat şi că părul meu este acum uşor, aşa că pot să umblu, pot să umblu, pot să sar şi să alerg în voie!”

Auzind aceste vorbe, ochii Cristinei se umplură de lacrimi, care începură să cadă pe părul fetiţei... Dar, minune! Îndată ce lacrimile atinseră părul frumoasei

„Bucle de aur”, se formă în jurul capului un fel de nor auriu. Norul acesta se ridică în sus, ieşi pe fereastră şi se înălţă în văzduh. Puţin după aceea, se trezi şi „Bucle de aur” şi pipăindu-şi părul simţi că nu mai este de aur, ci un păr uşor şi mătăsos. Mişcă de câteva ori capul şi văzu că nu simte nicio greutate.

Nebună de bucurie, sări din pat şi se îmbrăţişa cu mamă-sa, vărsând amândouă şiroaie de lacrimi, numai că lacrimile acestea erau lacrimi de fericire.

Privind apoi pe fereastră, văzură cum barza luă în cioc norul de aur şi zbură lin cu el, pierind în înălţimile cele albastre ale văzduhului.

FATA RĂPITĂ DE SIRENE

VĂDUVA UNUI PESCAR n-avea alţi copii decât o fetiţă mică şi drăguţă cu care locuia într-o căscioară de la marginea mării. Fetiţei nicăieri nu-i plăcea să se joace mai mult decât în nisipul de lângă mare. Marea avea pentru dânsa un farmec, de care parcă nu era chip să scape. Cu câtă bucurie intra în apă şi stătea să fie mângâiată de valuri!

Mamă-sa era foarte îngrijorată de dragostea fetiţei sale pentru apa mării. Biata femeie nu putea să uite că soţul său fusese răpit de mare şi înecat.

„Odorul meu, îi zicea ea în fiecare dimineaţă, nu intra în mare, fiindcă marea e trădătoare. Ea a înghiţit pe tatăl tău. De aceea, nu te apropia prea mult, fiindcă se prea poate ca marea să aibă gânduri rele şi pentru tine.”

Însă femeia n-avea timp să fie toată ziua cu fetiţa. Şi aşa, într-o zi la prânz, după ce pusese mâncarea pe masă, văzu că fetiţa nu mai vine. O aşteptă, o aşteptă mult, dar fetiţa nu se vedea venind. Cuprinsă de mare spaimă, femeia ieşi şi o căută pretutindeni. Merse, strigând-o mereu pe nume, în lungul şi în latul nisipului de la marginea mării, întrebă pe toţi pescarii pe care îi întâlnea, însă totul a fost în zadar. Fetiţa nu era nicăieri, nu o văzuse nimeni. Zdrobită de durere, femeia nu se întoarse acasă decât seara târziu. Valurile mării se ridicau în sus, revărsându-se pe nisip. Dar iată că se auzi venind din mare un cântec nespus de frumos. Mama fetiţei ieşi grăbită din casă şi merse cât mai aproape de mare. Acolo văzu o sirenă cu părul lung şi plin de flori de apă aşa de frumoase, cum până

atunci femeia nu văzuse niciodată.

Sirena ieşi pe jumătate din apă, cântând cântecul ce urmează:

„Ca palatul meu nu e altul mai frumos,
E făcut tot din cristal lucios,
În el cântă frumoasele sirene
Şi mulţime de fetiţe pământene.”

Când văduva pescarului auzi despre palatul de cristal şi despre fetiţe pământene, se gândi că se prea poate ca printre ele să fie şi fetiţa sa. Căzu, aşadar, în genunchi şi cu lacrimi în ochi se rugă de sirenă să-i spună dacă nu cumva a văzut undeva pe fetiţa care se juca în toate zilele în nisipul de la marginea mării.

„Ştiu foarte bine unde este fetiţa ta, îi răspunse sirena. E în palatul meu, din fundul mării. N-avea nicio grijă, fiindcă este sănătoasă şi voioasă şi se joacă foarte frumos cu alte fetiţe de vârsta ei.”

Auzind acestea, femeia se porni să plângă şi mai tare şi să se roage de sirenă să-i dea înapoi fetiţa.

„Este singurul meu copil şi singura bucurie şi mângâiere a vieţii mele”, zise ea.

Sirena îi răspunse:

„Mi-e milă de tine, dar află că marea nu dă niciodată înapoi pământului, în viaţă, o făptură omenească, pe care a luat-o. Însă dacă ai curajul să vii cu mine, iată că te iau. Să ştii însă, că avem de făcut un drum de o sută de ore pe suprafaţa mării, apoi încă un drum de alte o sută de ore, ca să mergem în fundul mării unde este palatul meu.”

„Am tot curajul şi sunt gata să viu”, îi zise mama fetiţei.

Atunci sirena veni până la ţărm, o luă călare pe coada sa de peşte, apoi porni în larg, înotând mai repede decât vaporul cel mai iute. Se făcuse o noapte

întunecoasă peste întinsul nemărginit al mării. Sirena însă mergea mereu înainte, spre soare-apune. În sfârşit, văzură strălucind din adâncul mării o lumină minunată.

„Aici e locul unde trebuie să începem a merge la fund, îi zise sirena. Respiră încă o dată, cât poţi mai adânc, şi nu-ţi pierde curajul. Acum începem să ne afundăm.”

Partea aceasta a drumului s-a făcut mult mai repede decât partea de pe suprafaţa apei. În câteva clipe erau în fundul mării, înaintea unui palat aşa de măreţ, cum noi, oamenii pământului, nici n-am putea măcar să-l visăm. Acoperişul palatului era de apă, iar zidurile de cristal. O puternică lumină aurită ţâşnea din palat, luminând până la depărtări mari. Însă gândurile şi ochii sărmanei femei nu se îndreptau spre măreţia palatului. Ea se gândea numai la fetiţă şi o căuta peste tot cu privirile.

Însă nu vedea nicio fiinţă vie. Sirena o duse într-o sală mare, pardosită cu argint. Străbătură sala şi ajunseră la o poartă de sticlă nespus de frumoasă. Prin poarta aceasta văzură o mare mulţime de copii, fetiţe şi băieţaşi, care săreau şi se jucau plini de voie bună.

Mama fetiţei avea voie să stea la poarta aceasta şi să privească oricât de mult, însă n-avea în niciun fel voie să facă un pas mai încolo. N-a putut să-şi vadă fetiţa, însă mai târziu, după ce privi cu toată băgarea de seamă pe toţi copiii, o văzu în mijlocul unei cete de fetiţe care râdeau şi se jucau. Fetiţa era roşie la faţă, ca un mar roşu şi arăta aşa de veselă, că de veselia ei se simţi năpădită de o nespusă fericire. Se rugă de sirenă să-i dea voie să locuiască şi ea în palat, pentru ca în chipul acesta să fie aproape de fetiţă. Sirena îi îndeplini bucuros această voie. Acum femeia putea privi toată ziua prin poarta de sticlă. Şi niciodată nu se sătura privind.

În fiecare zi cădea în genunchi înaintea sirenei, rugându-se să o lase să se întoarcă acasă pe pământ cu fetiţa ei. Dar la toate rugăminţile ei, sirena răspundea: „Nu, asta nu se poate!”

Totuşi, la urma urmelor, s-a înduioşat de lacrimile femeii şi i-a zis: „Îţi dau înapoi fetiţa, însă numai atunci când vei ţese pentru mine o manta din părul tău. Iată aici un borcănaş cu alifie, cu care ungându-te, părul îţi va creşte din nou şi foarte repede.”

Sărmana mamă s-a apucat numaidecât de lucru. Ţesea şi ziua şi noaptea fără să se odihnească măcar o clipă. Însă, după ce îşi tăiase părul până la rădăcină şi-l ţesuse tot, a văzut că mantaua era gata abia la jumătate. Ce putea face acolo? Îşi zise în gând că poate sirena se mulţumeşte cu o jumătate de manta. Dar toate rugăminţile şi toate lacrimile ei nu i-au folosit la nimic. Sirena i-a răspuns scurt şi hotărât: „Rămâne aşa cum ne-am învoit. Până nu faci mantaua întreagă, nici să nu te gândeşti că ai putea lua fetiţa.”

Aproape nebună de durere, biata femeie se întoarse în camera sa. Şi a trebuit să aştepte mult, foarte mult, până când părul să-i crească îndeajuns. În fiecare seară şi în fiecare dimineaţă îl ungea cu alifie şi se uita în oglindă să vadă dacă i-a crescut.

Aşa au trecut câţiva ani. Ea însă nu s-a lăsat, ci a ţesut mereu. În sfârşit, iată că sosi şi ziua când mantaua era gata şi întreagă. Femeia dete fuga la sirenă. Sirena cercetă mantaua cu de-amănuntul. Îi plăcu foarte mult şi lăudă pe mama fetiţei pentru măiestria ei.

„Acum, hai cu mine!” îi zise ea. Merseră la poarta de sticlă care se deschise singură. Şi iată că veni fetiţa, numai că acum nu mai era o fetiţă mică, ci o fecioară de toată frumuseţea. Nu e chip să arătăm în cuvinte bucuria şi fericirea mamei sale.

Sirena porunci ca două sirene să se înhame la o

trăsură de aur. În trăsura aceasta mama şi fiica ei au fost duse până la ţărmul mării, aproape de căsuţa lor.

CRIZANTEMA DE AUR

(Poveste japoneză)

MOHITOMA era un tânăr putred de bogat, frumos la înfăţişare şi vestit în tot ţinutul pentru vitejia sa şi curajul său. Cu toate acestea, nu era fericit şi nici măcar mulţumit. Se plictisea grozav, nu-i pria şi nu-i plăcea nimic.

Dar într-o dimineaţă, chemă pe servitorul său Torito, care era de aceeaşi vârstă cu el şi care era mai mult un prieten decât un servitor, şi îi zise:

„Balaurul din muntele Fugima mi s-a arătat în vis şi mi-a spus că dacă vreau să fiu fericit, să merg şi să găsesc crizantema de aur, pe care să i-o duc unei fete de general, care locuieşte la capătul celălalt al ţării şi care este cea mai frumoasă din toată Japonia. Nu i se mai ştie numele adevărat, deoarece toată lumea nu-i spune decât Floare de piersică. Vrei să mă însoţeşti? Îţi spun însă că ne aşteaptă primejdii mari şi multe.”

„Chiar dacă aş şti că mă aşteaptă moartea, şi tot aş veni, fără să stau o clipă la îndoială”, îi răspunse Torito, care nu era mai puţin curajos decât stăpânul său.

Porniră deci amândoi la drum. Merseră de dimineaţă până seara, fără să li se întâmple ceva deosebit, iar noaptea îi apucă într-o pădure, în care era un templu căzut în ruine. Hotărâră să doarmă printre ruinele acestui templu.

Dimineaţa, mai spre revărsatul zorilor, Torito se trezi mai devreme şi lăsând pe stăpânul său să doarmă merse să caute prin pădure fructe, cu care să-şi potolească foamea. Aproape fără să-şi dea seama, se

depărta de ruinele templului.

Dintr-o dată, cerul, care până atunci fusese senin, se acoperi de nori negri şi începură să se audă bubuituri de tunet. Era semn de ploaie şi furtună. Ba chiar a şi început să plouă.

Torito a vrut să se întoarcă la stăpânul său, dar iată că privirile îi căzură pe o poartă mare, înfiptă într-un zid aşa de înalt, încât credeai că ajunge până la cer. Torito se apropie de poarta aceea, vrând să se adăpostească de ploaia, care cădea acum în şiroaie mari.

Însă nu mică i-a fost mirarea şi spaima când a văzut că poarta era păzită de balauri groaznici, dar balaurii dormeau duşi şi nu făceau nicio mişcare.

Văzând aceasta, Torito căpătă curaj, trecu printre dânşii şi intră pe poartă. Se pomeni într-o sală mare, foarte mare şi plină cu ceea ce nu v-ar trece prin gând.

Sala era plină cu vietăţile de pe pământ şi cu păsările din văzduh. Era o pereche de fiecare vietate şi de fiecare pasăre.

Unul lângă altul, vedeai tigri, lei, elefanţi, crocodili, şerpi şi vulturi, cocoşi, cămile, lupi, maimuţe, câini, pisici, rinoceri, girafe şi altele.

Ne închipuim noi cum a rămas înlemnit de groază bietul Torito! Însă şi-a venit în fire, când a băgat de seamă că niciuna din vietăţile acelea nu se repede la el şi nu se mişcă. Îţi venea să crezi că nu sunt vii, ci împăiate.

Dar din pricină că nu dormise îndeajuns, Torito căscă o dată lung şi tare. În aceeaşi clipă, căscară câte o dată toate vietăţile. Auzindu-le, Torito dete un ţipăt de spaimă, însă ce i-a fost dat să vadă sau mai bine-zis să audă? Toate vietăţile au început să ţipe, fiecare în felul său! Nici în iad nu putea fi atâta zgomot şi atâta zarvă. Torito îşi astupă urechile şi strigă: „Ajunge! Ajunge !” Şi să vezi minune! Toate vietăţile tăcură într-o clipă.

„Nu e lucru curat aici!” îşi zise Torito în culmea mirării. Dar iată că zări o altă sală, în care intră cu nădejdea de a găsi ceva merinde, fiindcă foamea îl chinuia rău de tot. În loc de merinde, însă, văzu că în mijlocul sălii este o masă, iar pe masă o coală de hârtie, pe care stătea scris:

„Cine va avea curajul să dezlege de vrajă vietăţile din sala cealaltă va face o faptă bună şi va avea noroc în viaţă.”

„Am să încerc eu să fac fapta aceasta, îşi zise Torito. Cât despre noroc, doresc să treacă asupra stăpânului meu.” Nici nu-şi spuse bine aceste cuvinte, că se pomeni înconjurat de toate vietăţile şi păsările din sala cealaltă. Săreau de bucurie şi îi ziceau: „Ne-ai scăpat! Ne-ai scăpat! Să ştii că n-o să uităm binele ce ne-ai făcut!” Însă un căţeluş alb şi drăgălaş îl linse pe mâini şi îi zise: „Vreau să fiu al tău şi să nu mă mai despart de tine”. Şi se luă după Torito, care se înapoie la stăpânul său şi căruia îi povesti tot ce se întâmplase.

Porniră din nou la drum, iar căţelul le servea de călăuză. Aşa ajunseră la palat, al cărui stăpân nu numai că îi primi cu bucurie, ci îi rugă să stea la el măcar un an de zile, fiindcă se simţea singur şi se plictisea. La masă, le servi mâncărurile cele mai gustoase şi vinurile cele mai alese. N-a fost uitat nici căţeluşul, căruia i s-a dat o porţie, din care ar fi putut mânca trei dulăi.

Văzând belşugul acesta, Torito zise stăpânului său: „Aici e de noi: Dacă nu un an, să stăm măcar o lună de zile”!

„Ba, trebuie să plecăm chiar mâine dimineaţă, îi răspunse Mohitoma. Palatul acesta este palatul ispitei, căreia văd că e mai greu să i te împotriveşti, decât primejdiilor ce ne ameninţă viaţa.” Şi plecară a doua zi dimineaţa spre părerea de rău a lui Torito şi spre marea bucurie a căţelului, care mergea mereu înainte,

vrând să le arate drumul.

Drumul îi duse acum într-un ţinut pustiu unde nu se găsea nicio locuinţă omenească, niciun arbore şi niciun fir de verdeaţă. Dar iată că le-a ieşit înainte un moşneag îmbrăcat în zdrenţe, slab, încovoiat şi cu o barbă albă, ce-i cădea până la pământ.

„Bine că văd şi eu oameni! strigă moşneagul, care tremura din tot trupul. Când am venit în aceste locuri, care până atunci nu fuseseră călcate de niciun picior omenesc, eram un tânăr chipeş şi voinic de douăzeci de ani, iar astăzi vedeţi ce căzătură sunt. Şi aceasta din cauză că am vrut să găsesc crizantema de aur, blestemată să fie!”

„Dar şi noi tot pentru crizantema de aur am venit!” răspunse Mohitoma.

„Fugiţi, fugiţi, nenorociţilor!” îi sfătui moşneagul.

Însă nici Mohitoma, nici servitorul său, Torito, nu ţinură seama de acest sfat. Călăuziţi de căţel, merseră înainte.

Pustiul se făcu acum şi mai groaznic. Nu găseau nici cu ce să-şi înşele foamea, care îi sfâşia, şi nicio picătură de apă, cu care să-şi astâmpere setea, care le ardea gâtlejul. Ei doi şi căţelul ajunseră ca nişte umbre.

Dar Mohitoma strigă dintr-o dată: „Crizantema de aur! O zăresc în fundul prapastiei!” Şi fără să se sperie de primejdia ce-l ameninţa, porni să coboare în fundul prapastiei. La fiecare pas era ameninţat să alunece şi să se prăvălească zdrobit de stânci. Totuşi, nu se lăsă.

Nu se lăsă nici credinciosul său servitor, ba nici căţelul. Merseră şi ei după Mohitoma.

În sfârşit, ajunseră cu bine în fundul prapastiei, la locul unde era crizantema de aur. Văzură însă că de jur împrejurul crizantemei erau şerpi, lei şi tigri, care o păzeau. Dar dihăniile acestea îndată ce văzură pe Torito şi căţelul, se deteră frumos la o parte şi lăsară

pe Mohitoma să rupă crizantema de aur.

Aceasta însemna sfârşitul primejdiilor şi suferinţelor. Drumul era acum neted şi trecea printr-un ţinut unde se găseau din belşug mâncare şi apă.

Aşa sosiră tustrei cu bine la locuinţa frumoasei Floare-de-Piersică. Mohitoma îi dete crizantema şi îi ceru mâna. Se căsătoriră şi trăiră fericiţi până la adânci bătrâneţe.

Lector: GEORGETA PĂSĂRIN
Tehnoredactor: VALERIA POSTELNICU
Bun de tipar 22.02.1979. Apărut 1979.
Tiraj 150.000 legate. Coli de tipar 8.
Comanda nr. 80.527
Combinatul Poligrafic ”Casa Scânteii”
Bucureşti - Piaţa Scânteii nr. 1
Rpublica Socialistă România

NICOLAE BATZARIA (MOŞ ENE) s-a născut la 20 noiembrie 1874, în comuna aromână Cruşovo. Din 1918 se stabileşte la Bucureşti. A fost director al revistelor <<Dimineaţa copiilor>> şi <<Universul copiilor>>. A scris peste 70 de cărţi pentru cei mici: <<Bucuria copiilor – Poveşti cu haz>>, <<Mica Robinson>>, <<Suflete de viteji>>, <<Lir şi Tibişir>>, <<Porumbiţa şi Timofte>>, etc., precum şi <<Haplea – Păţanii şi năzdrăvănii>>, ilustrate de caricaturistul Marin Iorda. Nicolae Batzaria a murit în anul 1952.

Lei 6,25

EDITURA ION CREANGĂ